

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ephraim Kishon

İnsanoğlu

Nankördür

2. Baskı

REAL

Ephraim Kishon

**İnsanoğlu
Nankördür**

Ephraim Kishon
İnsanoğlu
Nankördür

Çeviren
Hâle KUNTAY

REAL

Orijinal İsmi: Undank ist der Welten Lohn
Yazan : Ephraim KISHON
Çeviren : Hale KUNTAY
Dizgi : Real Yayıncılık (MoonStar Ver. 1.00)
İç Baskı : Ema Ltd.
Kapak Baskı: Birlik Ofset

Real Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
Ekin Sokak 19
34800 Yeşilyurt - İstanbul
Tel :574 09 77-574 10 77
Fax :573 09 80

İkinci Baskı / Ekim 1991

© Ephraim KISHON (1991)
Onk Ajans
Bu kitabın Türkçe yayın hakları
REAL Yayıncılık Tic. Ltd. Şti'ne aittir.

***"Komünizm olağanüstü bir teoridir,
kötü yanı, gerçekleştirilmiş olmasıdır."
Ephraim KISHON***

Bu kitap, komünist güce öldürücü hançerini saplayan Büyük Demokratik Devrim'in analizini yapacak değil. Bu duruma nasıl gelindiğini de anlatmayacak.

Laf aramızda, kimin aklına gelirdi, değil mi?

Mucize!

Kitabımda bu hiç beklenilmeyen devrimin nasıl gerçekleşebileceğini anlatmaya çalışacağım. Görgü tanığı olduğum için kaleme aldım, yoksa fena halde bozum olmuş bir Sovyetolog filan olduğumdan değil...

Yalnız benden değişik bir kehanette bulunacağımı bekleyenler varsa, bundan ötesini okumaya zahmet etmesinler. Kadim Yunan kahinleri bile Gorbaçov'un tarihe büyük bir kurtarıcı mı, yoksa bir sihirbaz çırağı olarak mı geçeceğini söyleyemezlerdi. Kulağımıza gelenlere inanacak olursak, sözde Brejnev devrinde havuç kuyruklarında onbeş dakika daha az beklemişlermiş!

İsterse Rusya piyasasından havuç tümünden yok olsun, bana göre Gorbaçov büyük adam. Dünyayı yerinden sarsan devrimi tek kişilik bir şov olarak üstlenmiştir! Musa'nın yanında erkek kardeşi Aaron, Marks'ın yanında arkadaşı Engels, Gorbaçov'unşa üzüntülerinden başka nesi var ki?

Ben de hala herkes gibi şaşkınlık içindeyim. Bütün bunlar bir karabasan, ikinci sınıf bir korku filmi miydi? Yani yüzleri şekilsiz, fosilleşmiş göğüslerinde sayısız parlak nişanlı generaler gerçekten evrenin efendileri miydi? Gerçekten Romanya'da kana susamış Drakula yaşadı mı? Sıradan bir sigortacı olan Erich Hoenecker gerçekten korku saçan bir zalim miydi?

Yoksa bütün bunlar kötü bir şaka mıydı?

Kitabımda ben sadece bazı olayları anlatıyorum. Kimsenin

değiştiremeyeceği tarih oldu bunlar. Tabii Rus tarihçileri dışında.

Ben, Stalin'in kalesinden kaçmayı başarmış bir avuç yazar azınlığın bağlı olduğu seçkin bir klübün üyesiyim. Klüp başkanımız Aleksandr Soljenitsin ile biz üyeler, dünya komünizminin başarısının bir sorunu olduğunda aynı kanıdaydık.

Haksız da değildik, çünkü dünyanın iki parçaya ayrılmış olduğunu görmekteydik. Özgür Batı dünyasında, özellikle Avrupa çevresinde, komünist-sosyalist düşünce gücü giderek değer kazanıyordu. Beri yanda Sovyet Rusya'da ve onun satelit devletlerinde de ateşli bir komünizm düşmanlığı oluşmaktaydı. Batı dünyası, Sovyetler ve Sovyetler'in kontrolü altındaki devletlere kıyasla, çok daha çeşitli üstünlüklere sahip olduğundan, batıdaki komünistlerin ergeç doğunun antikomünist takımını alt edip, kalelerini ele geçireceğinden emindik.

Bugün buna gülebiliyoruz ama kırk yıl önce, ben, Stalinci Macaristan'dan kaçarken, gülecek halde değildim. Avrupa'nın yarısı kızıl idi. Batı'da karşılaştığım yazarların istisnasız her biri, Amerikan düşmanı olup, ya yeni, ya da eski solculardandı. Ödüllendirilmiş üniversite profesörleri bile bu

inançlarını açığa vurmaktan çekinmiyorlar, sosyalizmin geleceğin rejimi olacağını müjdeliyorlardı. İnsancıl, toplumsal ve ekonomik alanda tümünden fiyasko olan bu sistemi övmekten yılmıyorlardı. Bulundukları güvenceli uzaklıktan, sanatçıdan çok sanattan anladığına, vatandaşına ana-baba hesabını sormaya hakkı olduğuna inanan, çevresi gözleme kuleleri, özel eğitilmiş yırtıcı köpekler ve mayın tarlaları ile çevrili bu akıl almaz rejimden yana olmaları ile de gurur duymaktaydılar.

Yakın bir zamanda kızıl rengin her tarafı saracağına inanmak için entellektüel olmak şart değildi. Ben İtalya üzerinden İsrail'e kaçılırken, Brindizi'de inançlarını yitirmiş bir gemici bana:

- "Aklınızı kaçırmışsınız," demişti. "Üç haftaya kalmaz Kızıl Ordu Filistin'dedir."

- "Biliyorum," diye karşı çıktım, "ama bu üç hafta için bile değer."

Kısa bir süre sonra, risksiz bir yaşam sürdürmenin tek yolunun bir komünist olarak Batı'da yaşamak olduğunu anlamıştım. Ne çare ki, ben bu yolu seçemezdim, çünkü hayat boyu buna karşı aşılanmıştım bir kere. Böyle olmanın da ödününü vermedim değil. Kırk yıl süresince batılı basım elemanları bana, hümanist meslek arkadaşlarımı örnek göstererek, neden sol kanatta yer almış olmadığımı bıkıp usanmadan sordular.

- "Kitapları bu kadar çok baskı yapan biri nasıl sosyalist olabilir?" diye şakaya boğmak istedimse de, kimse gülmedi. Gazetecilerin arasında kaşarlanmış olanlar yakamı bırakmazlardı, sorgu-suali sürdürürlerdi:

- "Mademki sosyalist değilsiniz, peki öyleyse sizce hangi

politik sistem en adil olanı?"

- "Sınır dışına rahatlıkla çıkmama olanak sağlayan her sistem."

Kırk yıldır benim adam olmaz koyu bir reaksiyoner olmam eleştirildi. Şimdi, insanlık tarihinde ilk kez, seslerini yükseltmemişler başarı elde edince, sol kanat donsuz kalakalınca, ben gene de hak yerini buldu demiyorum.

Sakın beni meslek arkadaşlarımdan daha ileriye gören olgun biri sanmayın. Aramızdaki tek ayrıcalık, benim olay yerinde bulunmuş olmamdır!

Dikkat edilirse, Sovyetler Birliği'nin tarihi baştan sonra bir başarı öyküsüdür. Çarların düşlediğini Lenin elde etti! Başarısızlığa uğrayan Marksizm'dir, yani yalnızca ideoloji. Rusya bugün komünizmden dolayı değil, komünizme rağmen güçlü ve büyük bir devlettir.

Çünkü üst tarafı yalandan başka bir şey değildi!

"Kapitalizm hakça dağıtılmış varlıktır, sosyalizm ise, hakça dağıtılmış yokluktur," demiş birisi ki, bence bu da yalan. Bolşevik sistemde yokluk bile hakça dağıtılamamaktadır. Zaten yeryüzünde hiç bir politik sistemde, olduğu kadar derin değildir. Bu nedenle de tarihe en iki yüzlü ve de en tahammül edilmez sistem olarak geçecektir.

Bundan sonraki sayfalar benim Batı'daki kırk yıllık yaşamımın içindeki birikim taşkınlığıdır. Kitabımın adını "KAVGAM" da koyabilirdim ama bunu Stalin'in örnek bir öğrencisi benden önce kapıverdi.

"İnsanoğlu Nankördür" aslında anılarımı içermekte. Anılar üzerinde de değişme yapılamayacağına göre, nasıl yazılmışsa, öyle kalacak. Ben bu günlüğü tutmaya başladığımda,

Mihael Gorbaçov bir düş idi.

Stalin ile ilk karşılaşmam, 1942 yılında Budapeşte’de lise bitirme sınavında olmuştur. Yazılı sınavda verilen konu biraz maksatlıydı: "Avrupa kültürünün beşiği Macaristan, Bolşevik saldırganlara meydan okuyordu."

O günlerde yenilgi bilmez Macar Ordusu, Alman Ordusu’nun gözetimi altında olup, en kısa zamanda da Kızıl Ordu tarafından hezimete uğratılmanın arifesindeydi. Ukrayna’nın karla örtülü yaylalarından gelen ürkütücü haberler, evlerinde oturan saf Macarlar’ın her gün "Ekonomi ve kültürde Yahudi yayılması"na karşı yeni yeni yasalar çıkartmalarına engel olmuyordu.

O günlerde ben, beden eğitimi dersinde, sınıf arkadaşlarımdan ayrı olarak bir köşede duruyordum. Sol kolumdaki, -kural gereği altı santim enindeki- sarı bant, utanç verici bir ırktan geldiğimin kanıtıydı.

Bu şartlar altında elbetteki benim antikomünist edebiyat sınavım pek parlak sonuçlanmamıştı. Allah şahidimdir ki, Macaristan’ın Hristiyanlık dünyasındaki tarihsel yerini çok renkli bir dille yansıtmaya çalışmış olmakla beraber, arkasına gizlendiği uluslararası komünizm maskesini de onun yara izli suratından çekip almıştım ve gene de istediğim gibi inandırıcı olamamıştım. Sanıyorum sınav süresince, Kızıl Ordu’nun bir an önce Budapeşte’ye gelip, bizleri böyle sınav konularından kurtarmaları için bir yandan dua etmem, tam anla-

mıyla sınava kendimi kaptırmama engel olmuştu.

Ve tam üç yıl sonra geldiler!

Bu ara bazı değişiklikler oldu. İyi niyetli bir kuyumcunun yanında çırak olarak çalışırken, Alman Birlikleri'nin Macaristan'a girmesi üzerine yenilgi bilmez kahraman Macar Ordusu'nun çalışma kampına gönderilmiş ve Adolf Eichmann'ın teftişe gelmesine bir dakika kala da kaçmayı başarmıştım. Ondan sonra da sahte kimlik üzerine çalışarak ve sağda solda gizlenerek hayatta kalmaya uğraştım. Sokak kontrollerinde "Hayl Hitler" diye bağılıyor, kayaların arasındaki inlerde, karanlık asansör boşluklarında geceliyordum. Sığındığım en son delik de bombalanınca ölüm telaşı içinde Budapeşte'nin dışında, Rus cephesine doğru attım kendimi. Aslında yenilgi bilmeyen Macar Ordusu'nun askerleri, arkalarını işaret ederek:

- "Dikkatli ol, delikanlı! Bolşevikler orada!" diye bana doğru kaçmaktaydılar.

- "Nerede? Orada mı?" diye umut içinde soruyor ve komünizme doğru atıyordum kendimi. Oraya hiç varamadım. O ara cepheler bulundukları yerde dondular ve sonu gelmeyen bir top düellosu başladı. Başımdan aşağıya yağan ateşin içinde, soylu bir Macar ailesinin bana önermiş oldukları adresi bulabildim. Alman asıllı bu aile, son çare olarak burada saklanabileceğimi bana söylemişti....

Denilen yer bomba yemiş bir harebe idi. Tek sağlam kalan evin en alt kattaki kileri idi ve ben de bu inde altmış şişe domates suyu ile ev halkının kaçarken unuttuğu içi defter dolu bir okul çantası bulmuştum.

Tam beş hafta süresince iki cephe arasındaki savaş alanında kaldım. Bu süre dolduğunda, midem domates sularından bozulmuş idiyse de, okul çantasının içinde ilk taşlama romanım yatıyordu. Kurşunkalem uçları ve yanmış kibrit çöpleri ile karaladığım bu öykü, dünyadaki güçleri ellerinde tutan kelkafahları gülünç düşürmekteydi. İçimde şahlanan yazma

isteği ile kilerin karanlığında, defteri dizlerimin üzerinde tutarak, Allah bilir neden yazmış olduğumu.....?

Hava kararınca, başımı sığınağımın bir deliğinden dışarıya çıkarır, saatlerce Rus toplarından çıkan ateşe bakardım.

-"Gelsenize artık!" diye seslenirdim ılık yaz gecesinin karanlığına. "Ne olur gelin artık!"

Ve sonunda geldiler. Ben son kalan üç domates suyunu içmeden, Mareşal Malinovski'nin ilk Ukrayna ordusu niha yet cepheyi delmiş ve gençliğini yitirmiş olan ben, ne zamandan beri özlemle beklediğim ilk Rus askerini gördüm.

Bir tekme ile kilerin kapısını kırdı ve içeriye girdi. Ben hemen özenle düzenlediğim sahte kimliğimi ona doğru uzattım, ama o anlaşılan bürokrasiye pek önem vermediğinden, ilgilenmedi.

Pek genç olmayan bir askerdi. Yuvarlak suratı ve de kırmızı bir burnu vardı. Semiz bedeninin üst kısmı Ukrayna ordusunun üniforması, alt kısmıysa Romanya süvari birliğinin pantolonu içindeydi. Sağ elinde bir Rus yapımı makinalı tüfek, sol elindeyse içi soğan, salam ve kolonya şişeleri ile dopdolu bir torba vardı.

Sevincimden ağlamaktan başka ne yapabilirdim ki? Ben bugüne kadar iki ayrı üniforma içinde karşıma çıkan bu asker gibi beni mutlu eden bir görüntü ile karşılaşmamıştım ki! Sanki yaşantım süresince bu kırmızı burunlu Ukraynalı'yı beklemiştim!

Sevimliydi. Torbasındaki salamanın yarısını bana verdi ve kendi payını şaplatarak midesine indirdi. Arada delikten dışarı kalaşnikofunu çıkartıyor, ateş ediyordu varlığını kanıtlamak için. Sakin davranışı bende güvence uyandırmıştı.

- "Niyet Alaman, kaput," dedi. "Ruski Berlin!"

- "Da, da, da," diye mutluluk içinde başımı salladım ve "Ben var büyük komünist," diye de ekledim.

- "Ben yok komünist," dedi asker ve oldukça bakımlı avuçlarının içini bana göstererek, gururla: "Mugasebe," dedi. Demek ki muhasebeciydi?

Benim için bu çok önemli anımda, ilk kez, en sert totaliter rejimlerin bile zayıf tarafları olduğunu algıladım. Ruslar hala "H" kelimesini söyleyemiyorlardı! Bu kusurlarını sevimli bulmuştum o gün. Askere biraz da kendimden söz etmek için, göğsüme vurarak:

- "Ben Yagudi," dedim, Yahudi sözcüğünün Rusçası böyle olmalı düşüncesiyle.

- "Çass, saat" dedi yeni arkadaşım ve sırtarak kolumdan saatimi sıyrıldı ve hazinesine ekledi. Sol kolunda omuzuna kadar bir düzine saat gördüm.

- "Davay", dedi. "Küçük robot."

- "Biraz işimiz olacak ama lafını etmeye değmez," demek istemişti anlaşılan. Sonra öğrendiğime göre yardım kampanyası dört, beş yıl sürdü.

Kurtarıcım sonra beni cephede acele kurulmuş bir esir kampına götürdüğünde, bunda bir yanlışlık olduğuna inandığımdan, kamp kumandanına:

- "Ben Yagudi, yok asker, ben antifaşist, yok Nazi, ben Yagudi," dedim. Kumandan hak verircesine başını sallayarak beni dinledikten sonra, kolunu işaret ederek, saatim yok mu diye bilmek istedi.

Her iki kolumu öne uzatarak:

- "Kalmadı" dedim.

Çok geçmeden kamptakilerin büyük bir kısmının Yahudi

olduklarını gördüm. Bu insanların öldürülmemiş olmaları beni sevindirdi ise de, beri yanda...

Beri yanda Mareşal Malinovski, Genaraller generali Stalin'e seksen bin Alman askerini esir almış olduğunu bildirmişti. Aslında dediğinin üçte birini postalayabileceğinden, Budapeşte sokaklarından kurtarıcıları sevinç çığlıkları ile karşılayanları da toplamışlardı. Yirmidört saat gibi kısa bir süre içinde, kahraman Kızıl Ordu, ne kadar komünist, sosyaldemokrat, Yahudi ve yeraltı örgütü elemanı varsa yakalamış ve Beyaz Rusya'ya göndermek üzere kampa tıkmıştı. Bu olaydan sonra Budapeşte'de arta kalan erkekler, tabii ki faşistler ve yardımcılarıydı. Onlar sokağa çıkmaya korktuklarından yakalanmamışlar ve böylece paçalarını kurtarmışlardı....

Akıl almaz bu tutum bir çözüm yolu idi. Onların çözüm yolu bu idiyse, bu akıl almaz bir tutumdur. Fakat kurtulmuş olmanın baş döndürücü havası içinde, Nazi'leri alt edenlerin, Nazi olabileceğini düşünemedik. 1939 yılında Molotof, Ribbentrop dostluk anlaşmasını da ötekiler gibi belleğimizden silip atmıştık.

Ve ben böylece Beyaz Rusya yolcusuydum.

Yol üzerinde, Slovakya'ya doğru ilerlerken, biri kaçmayı denedi ve derhal bir Rus başçavuş ona ateş etti, sonra da yaraladığının üzerine üzüntü ile eğildi, onun yarasını bağladı ve iki elma ile Polonya yapımı bir dürbün hediye etti.

Çelişkiler içindeydim: Bu insancıl halk, insanlığa ters düşen bir sistemin içindeydi!

Akşama doğru, yağma edilmiş bir aktar dükkanında biraz dinlenmemiz istendi. On dakika sonra yola devam emri verildi. Hepsi yerinden kalktı ve yola koyuldu. Biri dışında, hepsi. Ben oturduğum yerde kaldım. Uyur gibi yapmıştım.

- "Beni bulurlarsa, bahanem akla yatkın," diyerek eskiden öğretilen birkaç duayı tekrarlardım.

Esir taburu bensiz ilerledi.

Birkaç yıl sonra aralarından kaçmayı başarabilmiş başka

birinden öğrendiğime göre, Polonya sınırında benim yokluğum anlaşılmış ve sayının eksiksiz olması için de bir Polonya köylüsünü alıp esirlerin arasına katmışlar.

Böyle oldu benim kurtuluşum. Yürüye yürüye Budapeşte'ye döndüğümde, durumun pek beklediğimiz gibi gelişmediğini gördüm.

Başıma gelenleri çabuk unuttum, çünkü annemle babamı bulmuş, hayatta olmalarına sevinmiştim. Bizim kurtarmaya gelmiş olanların bundan öncekilerden daha insancıl bir idare kuracaklarını ve insan haklarına saygılı bir toplum oluşturacaklarını diliyorduk. Ruslar tarafından duvarlara asılan renkli afişler umudumuzu perçinlemekteydi: "Bizim için en değerli varlık insandır. Stalin." Evet, sadece Stalin. Bir şey eklemenden, düpedüz Stalin!

Bu sade insan Stalin'i sinemalarda verilen haberlerde görüyordum. Daima anılacak olan 1 Mayıs Bayramı'nda kırmızı bir karanfil uzatan sarışın bir kız öptükten sonra, başını okşamıştı. Gözlerim dolu dolu olmuştu. Ne denilebilirdi bu sahneye? Hele Budapeşte'de "Kızıl Ordu Korosu"nu dinledikten ve nefes kesen "Bolşoy Tiyatrosu"nun balesini izledikten sonra artık biliyordum, biraz akli işleyenin mutlaka komünist olması gerektiğini.

Rus askerlerinin hava karardığına yoldan geçen biçare insanların üzerine saldırıp, giysilerine el koyma gibi duyulmadık alışkanlıklarını ve ele geçirdiklerini ertesi günü kara bor-

sada satmalarını oşkun genliklerine veriyordum.

Beri yanda ülkemizin minicik komünist partisi "Made in Moskava"nın giderek politik alanda güçlenmesi de beni rahatsız etmiyordu. Muhalif parti temsilcilerinin bir bir arkalarında iz bırakmadan yok olmalarını da nemsemiyordum. Bu sihirli dmen bir süre sonra "Salam taktiği" olarak isim yapmıştır.

Laf aramızda, Macar salamını kim sevmez ki?

Evimize dndğimde 35 kilo idim, hem de tabansız ayak-kabılarımla. Bütün bunlar benim maden üzerinde heykel tahsilim için Güzel Sanatlar Akademisi'ne yazılmama engel değildi. Kuyumcu yanındaki göz kamaştırıcı raklık devremden sonra en doğal yolu seçmiştim. Her ne kadar diplomamı almam için 3 yıl akademiye devamım gerektiye de, soradan el hnerimi komünist devletin hizmetinde gösterme onuruna erişmiştim. Sanatlarını parti çevresinde kanıtlamış olanlara uygun görülen nişanların şeklini çizmek idi bana verilen görev.

şayet Annus Teyze olmasaydı, bu kitap tam burada sona ermiş olacaktı.

Ana tarafından teyze olan bu hanım, benim zamanında domates kilerinde kısa kalmış kalemlemlerle, kel kafalılara dünyanın nasıl cephe aldığının unutulmuş metnini çekmecelerin birinde bulmuş. Yaşlı bir teyzenin yeğenine duyduğu saf hayranlık içinde Annus Teyze, yazı makinasının başına geçmiş ve tek parmakla benim bu ilk romanımı temize çekmiş. Ondan sonra da kimseye bildirmeden bunu Macaristan'ın büyük haftalık dergisine göndermiş.

Kısacası ben bu derginin yazı yarışmasının birincilik ödülünü kazandım! Sanırım pek çok kişi buna rastlantı diyecektir. Ben de onlardan biriyim.

Ve ben birdenbire edebiyat çevrelerinde tanınan biri olmuştum. Romanım yayınlanmadı, aksine, yedi kat yerin altına gömüldü, nedeni de Macaristan'ın o zamanki komünist diktatörü Matyas Rakosi, ay ışığındaki kış görüntüsü gibi dazlaklı. Kitabım basılmadı, ama tirajı yüksek olan "Ludas Matyi" adındaki bir taşlama dergisinin yazı işlerinde bana bir iş önerildi. Çok sevdiğim heykelcilikten ayrılısam mı diye düşündükten sonra, önerilen işi kabul ettim.

Komünist Partisi'ne girmedim. Daha doğrusu, benim gibi utanç verici soydan gelen bir yaratık olarak cesaret edememiştim başvurmayı. Allah kusurlarını bağışlasın, babam bankerdi. Ama ben doğuştan sınıf ayrımı düşmam olduğumdan, ne yazı işlerinde, ne de piyeslerimin sergilendiği tiyatrolarda bu utanç verici kusurum yüzüme vurulmuyordu.

Bu denli anlayış göstermelerine bir anlam veremiyordum, ta ki Stanilininist-Leninist-Marksist bir seminere kaydedilmiş olduğum bana bildirilene kadar. Bu seminere gönüllü yazılmak, yazı işlerinde çalışanlar için zorunluydu. Ve orada bir uzman tarafından, Yoldaş Lenin'in koruyucu elini özellikle benim üzerimde tutmakta olduğu anlatıldı. Çünkü zamanında Lenin, partideki kilit noktalara öz geçmişi lekesiz proleterlerin getirtilmelerini şart koştuğunda, mizah yazarlarını bunun dışında tutmuş.

Yoldaş Lenin üzüntü ile:

- "Proleter sınıf mizahtan anlamaz. Mizah kahrolası burjuva sınıfa özgüdür," demiş.

İhtiyar pek de haksız sayılmaz. Nitekim yazı işlerinde çalışanların çoğunluğunun varlıklı toptancı tüccar ailelerden geldiği anlaşılmıştı. İşte bu nedenle sizlerin yeni baştan yoğrulması çok zor olacaktır, demişti seminer müdiresi Yoldaş Weiss, seminerin açılış töreninde. Bu satırların yazarı diplomalı

bir bolşeviktir, çünkü üç yıl süresince, Yoldaş Weiss'in ayaklarının tozunda sürünerek, Komünist Partisi'nin tarihini ezberledim. Partinin düşmanlarına insanlığın yüz karası demesini, sınıf ayrımı yapanlardan nefret etmesini ve elimden geldiğince de büyük ağabeyi sevmesini öğrenmeye gayret ettim. Evet, var gücümle Yoldaş Stalin'i beğenmek istedimse de, bunu bir türlü başaramıyordum. Belki de her gün yazı işlerinde herkesin bir ağızdan "Stalin demek, çalışma demek, Stalin demek, barış demek," sloganını koro halinde söylememiz beni rahatsız etmekteydi. Her sabah, her sabah bunu yinlemek sinirime dokunuyordu. Bir insan ya mizah yazarıdır, ya da iyi niyetlidir. İkisi birden olmaz ki!

Seminer arkadaşlarım da benimle aynı kanıdaydı ama aramızdakilerin içinde kimin ispiyoncu olduğunu bilemediğimizden, sesimizi çıkartamıyorduk. Yoldaş Weiss'in seminerinde Budapeşte'nin en parlak zekaları oturuyor ve Yoldaş Weiss'in kurnaz sorularına, eğitilmiş papağanlar gibi yanıt veriyorlardı:

- "Söyleyin Yoldaşlar! Açık açık söyleyin. Bu ideolojik öğrenim seminerine katılmanız için herhangi bir taraftan size baskı yapıldı mı?"

Bizler koro halinde:

- "Kesin olarak hayır, Yoldaş Weiss," diye yanıtladık. "Böyle bir şeye kalkışmak kimin aklına gelir?"

Böyle dediğimiz halde, hiç birimizin gülecek hali yoktu. Bir gün, dersin sonlarına doğru, Yoldaş Weiss saatin kaç olduğunu sordu. Aramızda en yaşlımız olan bir karikatürist, daha fazla dayanamadı ve abartılmış bir nezaket içinde:

- "Yoldaş Lenin der ki: Saat sekiz buçuk." dedi.

Yoldaş Weiss, teşekkür ettikten sonra not aldı ondan sonra da saatini ayarladı. Bir hafta sonra bizim emektar karikatürist yok oldu. Yeni baştan eğitilmek üzere uzaktaki bir kampa gönderilmişmiş!

Yok canım, çoktandır gülemiyorduk. Kimse gülmüyordu. Bir komşumuz bayanı sosyaldemokrat sapıklıkla suçlayarak gecenin ortasında evinden sürükleyip götürmüşler! İki ay sonra ailesine, gönderenin belli olmadığı bir paketin içinde komşu bayanın kana batırılmış iç çamaşırları çıkmış! İşin şakası kalmamıştı. İşkence odaları eğlenceli yerler değildir.

Ben seminerde oturmuş, Yoldaş Weiss'in ağız hareketlerini tekrarlarken, meditasyon yapacak vaktim oluyordu. Günler boyunca burada oturup koskocaman yalanları ezberleyip, bunları tekrar etmekten başka bir şey yapmadığımı ağır ağır anlıyordum. Ben, dünyanın en söz dinleyen kukla tiyatro kadrosunun bir elemanı olmuştum.

Kendi kukla tiyatromuzda, Yoldaş Weiss, komünizm şaşmaz temel bilgilerinin uygulanmasında, örneğin dialektik düşünce açısından, tüm politik bağlantıların serinkanlılıkla ayarlanmış olması gerektiğini bize anlattı. Romanya'daki petrol spekülâtorlerinin kökleri kazınmadığı sürece, Çin'deki bir köylü özgürlüğüne kavuşturulmazmış! Açığa vurmadığım bazı nedenlerden, Çin'deki köylüden çok Romanya'daki spekülâtor bana daha yakındı....

Sosyalist-Leninist-Marksist seminerin ilk yılı sona erdiğinde, bu halk rejimine gereken saygıyı nedense hala duyamıyordum.

-"Yoldaş Kishont," diyordum kendime "Bu rejim insanları sorunlarından kurtaramadı, aynı sorunları müesseseseleştirdi."

Büyük ağabeyi sevmiyordum artık. Herkes gibi ben de ondan nefret etmekteydim. Arada sinema gösterilmiş olan haberlerde Stalin'in nasıl küçük Lolita'yı baba şefkati ile öptüğünü düşünürdüm. Sonradan şunu anladım ki, insan nere-

de cana yakın bir üniformalı görse, ve bu adamın etrafı tatlı küçük kızlarla sarılı ise, o an hiç zaman yitirmeden bu adamı yeryüzünden yok etmeli, bu adam yeryüzündekileri yok etmeden önce.

Elbetteki benim bu düşüncelerim bir kuram. Gerçekten ben, iş arkadaşlarımla hazırol durur, Moskova'daki babamızı yücelten güncel tekerlemeleri, bizden beklenildiği gibi, koro halinde seslendirdim. Çaresizliğimi ve düş kırıklığımı da bereket biz yazarlara özgü biçimde, yani yazarak dışa vurmaktayım.

Sessiz gecelerde, yazı işlerinden beklenen sömürücülüğü yaran üç makale arasında, Stalinik gerçeklere parmak basan kısa öyküler yazmaktaydım. Yalnız üzülerək şunu da eklemek isterim, bu öykülerim ne komik ne de taşlayıcıydı. Çıplak gerçeği yansıtıyorum.

Bu da bir şey sayılır.

SEMİNER

Budapeşte'de devleştirilen fabrikaların birinde çalışan Josef Sas, oturduğu yerde donmuş kalmıştı! Bakışları ürkütülmüş bir tavuğun ki gibi bir o yana, bir bu yana gidiyordu. Bağışlanmayacak bir hata yaptığını anlamış ve aptal kafasını duvardan duvara vurmamak için zor tutuyordu kendini. Seminerdeki diğer arkadaşlara çaktırmadan baktı. Hayır, onlar fark etmemişlerdi....Ya da fark etmemiş gibi yapmaktaydılar. Özellikle seminer sözcüsü Yoldaş Pokornik'in yüzüne hiç bakmıyordu. Önündeki kağıda yuvarlaklar çizerken, içinden de:

- "Ulu Tanrım, ne olur ne yap yap, görmemiş olsun..." diye dua ediyordu.

Zaten karısı başının etini yememiş olsaydı, Josef Sas'ın seminere katılmaya hiç niyeti yoktu. İki ay kadar önceydi, kültür komiseri Zoltan fabrikanın katlarını teker teker dolaşarak, emekçiler için parti tarafından ideolojik bir seminerin hazırlanmakta olduğunu müjdelemişti. Parti üyeleri, akşam paydosundan sonra, her akşam gönüllü olarak bir saat sürecek olan bu seminere katılabilirlerdi.

Komiser, kim katılacak diye beklerken, çıt çıkmıyordu. Herkes önüne bakmaktaydı.

Entellektüellerle işçiler arasındaki sınıf ayrıcalığını ortadan kaldırmak amacı ile düzenlenen beş yıllık çalışma projesini desteklemek için zaten her gün bir saat ücretsiz olmak üzere saat altıya kadar çalıştırılmaktaydılar.

Kültür komiseri, bu seminer haberini getirdiğinde, geriye kalmış olan kendilerine ait zamanın da ellerinden gideceğini anladılar. Huzursuz ilk dakikalarda kimse yerinde kıpırdamıyordu. Derken hukukçu Koltai birden kalktı, kültür komiserine doğru gitti ve listeye adını yazdı. Koltai, sosyal-demokrat geçmişinden korktuğundan, ötekilerden çok daha gayret göstermek zorundaydı.

Kendi partisinin giderek eridiğini anlayınca, yaptıklarını eleştirmekten çekinmediği için, islah olmaz parti arkadaşlarının adlarını vermişti. Bunun üzerine fabrikada kendisine iş sağlanmışsa da, Koltai sürekli gözetim altında olduğunun da bilincindeydi. Şirin gözükme için de her ay Kuzey Kore'deki yetim çocuklara ayrılan hesaba para yatırıyordu.

Koltai'den sonra, muhasebeci Marmorek de adını yazdı. İlk olarak neden davranmadım diye üzüldüğünden, Koltai'

nin adının üzerindeki kısma küçücük harflerle adını sığdırdı. Marmorek kıpkırmızı olmuş yüzüyle yerine dönünce, diğerleri hep birden ayaklandı, kimse en sona kalmak istemiyordu. Sadece iki yoldaş bu itişenlere katılmamıştı. Josef Sas ile içi geçmiş muhasebeci Heller. Yazı makinaların arkasında, birbirlerine bakmamaya çalışarak, öylece oturmaktaydılar. Sas, karşı koyacak bu gücü nereden bulmuş olduğuna bir türlü aklı ermemekle beraber, dudaklarını sıkıştırmış, yerinden kıpırdamadan:

- "Yalan ideolojinizi alın da...." diye içinden söyleniyordu. "Bizi rahat bıraksanıza, ne istiyorsunuz bizden cellatlar?"

Çalışmakta olduğu kısımda, partiye kaydını en son isteyen de Sas olmuştu. Fabrika başkan yardımcısı, Sas'ı odasına çağırtmış ve tek kelime söylemeden, partiye kayıt bildirgesini ona doğru uzatmış, o da tek kelime söylemeden bildirgeyi doldurmuştu. Bundan iki hafta sonra da bağlı olduğu mahallenin muhtarlık sekreteri bizzat kırmızı parti defterini verirken; Sovyet Ordusu kahramanlarına bu defter verildiğinde, milletlerin özgürlüğe kavuşmaları için Yoldaş Stalin'in uygun göreceği savaşa katılmaya hazır olduklarının işareti olarak onu öptükten sonra, kalplerinin üzerinde taşıdıklarını anlattı. Sırnaşıklığından ötürü hiç seilmeyen bir sigortacı olan bu sekreteri Sas yıllardır tanırırdı.

Bu ara Sas ve Heller dışında herkes seminere kaydını yaptırmıştı. Kültür komiseri gözlerini bu iki asi üzerine dikti. Sesine nazik bir ton vermeye çalışarak:

- "Siz, Yoldaşlar, bilginizi genişletmek istemez miydiniz?" diye kısık sesini duydu:

- "Ailemle birlikte geçirdiğim zaman zaten o kadar az ki..."

Kültür komiseri liste kağıdını katladı, cebine koydu ve:

- "Nasıl isterseniz," diye buyurdu.

Sonrada partinin resmi selamı olan

- "Özgürlük!" dedi ve çıktı.

Onarılması imkansız bir hata işlemiş olmanın ezikliği içinde Sas, emektar muhasebeciye öfkeli baktı. Diğerleriyse bu ikisine hem acıyarak, hem de "şimdi yediniz kazığı" der gibilerden bakmaktaydılar. Mutlaka kovulacaklardı. Nitekim birkaç hafta sonra Heller ortadan yok oldu.

İş yerinde olanları Sas karısına anlatınca, karısının kalbi sıkıştı ve yatağa yattı.

- "Sen aklını kaçırmışsın," diye sızlandı. "Seni partiden atacaklar, kendini sokakta bulacaksın, bu mu istediğin? Semine-re gitmek istemiyorsun diye sürünelim mi?"

- "Evet, sürünmemizi istiyorum," diye Sas yanıt verirken yüzündeki bütün kan çekilmişti. Karısı ağlama krizi geçirdi ve hatasını bir an önce düzeltmesi için kocasına yalvardı, yakardı. Partiye kafa tutanların başlarına gelen bir çok örnek verdi. Zaten Sas yaptığı hatayı anlamıştı ve ağzına bir lokma yemek koymadan ters yüzü şehre gitti.

- "Bir taksiye bin," diye karısı arkasından seslendi. "Bir de Sandor'un amcan olduğunu da söylemeyi unutma!"

Sandor, bir takım dolaplar çeviren serserinin teki olduğundan, ailece beğenilmez ve hiç biri tarafından da sevilmezdi, ta ki ihtiyar, kömür işletmesinin başına getirilene kadar. Bu uzak akraba o günden beri gurur veren bir amca olmuş-

tu. Sas her fırsatta, Sandor'un amcası olduğunu anlatmaya pek meraklıydı.

Sas, fabrikanın kültür komiserini görmek istediğini söyleyince, kapıcı onun şoförü ile fabrika alanını terk etmiş olduğunu bildirdi. Bunun üzerine Sas, kapıcının ağızını arıyarak, Komiser Zoltan'm ev adresini aldı ve bir taksiye atladı. Komiserin evindeki hizmetçi, beyfendinin o akşam eve geç geleceğini söyleyince de, Sas beklemekte ısrar etti ve bu büyük evin karanlık antresinde, açlıkta içi kazınarak, bitmek bilmeyen beş saat orada oturup bekledi.

Beklemediği konuğunu görüne kadar neşeyle evine giren Komiser Zoltan, kaşlarını çatı ve herhangi bir şeyi konuşmanın ne yeri ne zamanı olduğunu söyledi.

Sas, seminere kaydolmak istediğini, zaten bunu öğleden evvel de yapmaya kararlı olduğunu kekeledi. Komiser alayla sırtarak:

"Buna hiç de zorunlu değilsiniz, Sevgili Yoldaş," dedi. "Parti halkın içinden seçkin gördüklerine bu onuru vermekte. Herkes böyle bir Marksist-Leninist eğitime katılma olanağını elde edemiyor...."

Sas, işten atılacağını biliyordu artık, ağlamaklı bir sesle:

"Sizin proleter anlayışınıza sığmıyorum, Yoldaş Zoltan," diyebildikten sonra dayak yemiş bir köpek gibi adamın peşinden yemek odasına gitti, "İdeolojik bilgiye benim saygım büyük. Benim emekçi bir aileden geldiğimi bilmenizi isterim, ayrıca Sandor amcam da...."

Zoltan onun sözünü keserek:

"Sizin yerinizde olsam ailenizden hiç söz etmem, Yoldaş Sas," dedi komiser ve akşam yemeğini getirmesi için hizmetçinin ziline bastı.

"Annenizin cam eşya ticareti yaptığı bilinmekte."

Sas kıpkırmızı oldu ve:

"Kü..küçük...küçük bir dük...kanı var.."

Komiser bir kahkaha atarak:

- "Büyüklerin hepsini kapattığımıza göre, elbette ki annenizin ki küçük...." dedi.

Sas bir yandan komiserin iştahla yemek yemesini izliyordu.

- "Annemi o kadar az görüyorumki...." diye alçak sesle kekeledi. "Aşlında hiç gördüğüm yok...."

Anneciği aklına gelmişti ve aynı an, şu şapırdatarak yemeğini midesine indiren komiserin üzerine saldırıp, içindeki kötü ruhu kusturana kadar dövmek istiyordu. Komiser Zoltan, bardağına kırmızı şarabı doldurdu, hizmetçinin gene gelmesi için zile bastı. Sonra da:

- "Seminerin sizin için gerekli olup olmadığını düşüneceğim," dedi. "Burjuva soyunuzdan arınmanız için büyük gayret göstermenizin gerekeceği kanısındayım."

Bunu izleyen haftalar Sas ailesi için yıpratıcı ve ömür tüketici bir zaman oldu. Sas, kendini bir türlü işine veremediği gibi tam o ara karısı da hamile kalmaz mı? Parti politikası açısından kendini güvencede hissetmediğinden, Sas çocuğu aldirtmak istediye de, seminere alınma yanıtına kadar beklemek istiyordu karısı. Sas, seminere kaydoldu ve çocuğun dünyaya gelmesine karar verdiler. Kararı vermeleri ile Sas'ın pişman olması bir oldu, nedeni de, bir sabah koridorda karşılaştığı parti sekreteri Goldmann'ın onun "Özgürlük, Yoldaş Goldmann!" selamına aldirmaması oldu. O gün Sas dar attı kendini eve, bu çocuk aldırılacaktı. Bereket hemen ertesi günü siyasi temsilci Sas'ın yanından geçerken sağ elini onun omuzuna koydu da Sas kendini gene baba olarak hissetti.

Seminer başlamıştı. Seminere gönüllü katıldıklarını kanıtlamak için de "Halk demokrasilerinde sürekli barış için"

adındaki bültenleri sembolik bir para karşılığında satın almak zorundaydılar. Kısa bir süre içinde bu ilerici düşüncelere kimin yürekte katıldığı, kimin bütün bu tekerlemeleri pek ciddiye almadığı görülmeye başlanmıştı. Örneğin Marmorek'in Rusya'daki Komünist kalkınmada Narodniki, Utisovistler, sosyal devrimciler, Trudwiki, Bukarinistler, ekonomistler, Troçkistler, Sinovyevistler ve bunun gibi oportünist-revisionist gruplara karşı sınırsız bir nefret duyması, arkadaşlarını çok şaşırtmıştı. Koltai de sosyal demokratik geçmişini nedeni ile ötekilerden çok gayret gösterdiğinden, öğretini çabuk kavramaktaydı.

Sömürü emperyalizminin kökünün kazılması için sosyalizmin mutlak başarısı konusunda bir hayli bilgi edinmişti! Sas ise orta karar diye sınıflandırılanlardandı. Her ne kadar materalist dialektik dogmaları * su gibi ezberlemiş ise de, Yoldaş Pokornik'in dediği inanç onda eksikti.

- "Bu olmadan da Büyük Önder Stalin'i hak edemeyiz!"

Sas, bütün bunları bildiğinden, seminerde olduğu sürece, özellikle doğacak bebeklerini de düşünerek, yüzüne coşkulu bir anlam vermeye çalıştı ise de, uluslararası proleryanın beklediğini bir türlü veremediğinin de bilincindeydi. Tek avuntusu, arka sıralarda oturan ve horlayarak uyuyan, uyanıp ağızlarını açınca da, ücretlerine zam istemesini bilen emekçilerdi.

İlk seminer sözcüsü, ortaçağdan kalma bir avukat olmakla beraber, öğrencilerine, halkı acımasızca köklerinin hala kurutulmadığını, bunlara karşı savaşmaya devam edileceğini anlatırken:

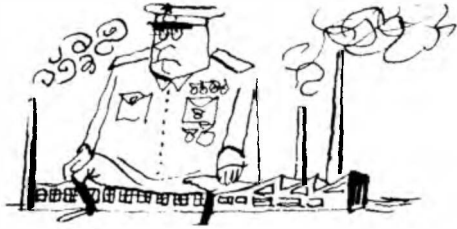
- "Yoldaş Lenin, proleter bir diktanın, sosyalizmin gerçekleşmesindeki tek yol olduğunu söyler," diye böyle bilgiçlikler taslamaya pek meraklıydı. "Bizler gerekirse bu demokrasiyi çelik yumruklarımızla savunacağız."

* Gözü kapalı inanılan düşünce.

Bu avukat bir süre sonra yolsuzluktan içeri atılmak üzere iken, özel otosu ve sekreteri ile en son dakikada dış ülkeye kaçmayı başarmıştı.

Bugün Avusturalya'da büyük bir bankanın hukuk danışmanıdır.

İkinci seminer sözcüsü yoldaş Pokornik çok gençti. Sinek-kaydı traş olmuş yüzlü, içine dönük bir tip idi. Baştakilerle olan dostlukları ağızdan ağıza anlatılırdı. Her neyse.... Su gibi Rusça konuşması doğrusu etkileyiciydi. Fabrikanın Rus müdürü ile de pek samimi olduğu ileri sürülüyordu.....

O akşam seminer her zamanki gibi başlamıştı. Yoldaş Pokornik, listedeki isimleri tekrarlararken, arada yanlarına bir not alıyordu. Kimin adı çağırılıyorsa ve onun adının yanına bir not alınıyorsa, haklı olarak sinirli bir ürkeklikle çevresindekilere şaşkın bakıyordu. Her güce sahip bu seminer sözcüsünün aldığı notların ne olduğu bilinmediğinden, sözcü anlatırken, hepsi hak verircesine kafa sallamanın ve önemsiyor-muş havalarda not almanın yerinde olduğunu sanıyordu. Hele Koltai'nin kırmızı kalemi durmak nedir bilmiyordu. Sas'ın önündeki kağıtta, yan yana yuvarlak şekiller birikiyordu.

Ve bir gün olanlar oldu.

Seminere katılanlar arasında Kisonakos adında altmış yaşında köylü bir ustabaşı vardı. Gönüllü olarak ücretsiz çalıştırılan saatten sorumlu olan bu yoldaşın reaksiyoner eğilimleri olduğu anlaşılmıştı. Nedeni de, kapıcı kulübesinde erkek kardeşi ile yüzündeki sakalların sertliğinden söz ederek:

- "Amerikan malı jiletlerden başkasında iş yok," dediği duyulmuştu. Tam da o an sekreter Goldmann kulübeden içeri girmesin mi? Erkek kardeş bunun üzerine:

- "Gene de Sovyet mallarının üstüne yok," dediyse de, olan olmuştu. Sekreter kaşlarını kaldırıp baktıktan sonra, tek kelime konuşmadan çıkmıştı. O günden beri de Kisonakos her ne kadar gerçek bir köylü ise de, her gün işten atılmayı beklemeye başladı.

Ve o gün seminerde sözcü:

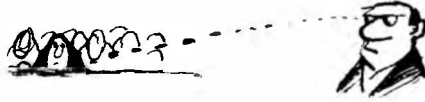
- "Kapitalist ve sosyalist çalışma disiplini arasındaki ayrıcılığı bize anlatın Yoldaş Kisonakos," diye hiç de basit olmayan bir soru sordu.

- "Canları cehenneme! Kapitalist büyüklerden bizim gibi proleterler, çok korkardık," dedi emektar ustabaşı "Bugünse....."

Pokornik tam o ara listesine bir not ekledi ve aylardan beri işten kovulup bir kampa atılma endişesi içinde perişan olan adamcağız, korkusundan bir türlü arkasını getiremedi ve acınacak bir halde: "bugünse.....bu bu bugünse....bugünse...." diye kekelemeye başladı.

Acınacak olaya seminerdekilerin gülmesi tutmaz mı? Sas bile istemeyerek sırtıttı. Ama sırtıması ile de korku ile bakması bir oldu, çünkü Pokornik birden dönmüş ve öldürücü bakışlarını üçüncü sırada oturan Sas'ın yılışık yılışık sırttan açık ağzına dikmişti! Bugüne dek bir kez olsun Sas'a bakmamış, onu adam yerine koymamış olan sözcü, tam beş saniye gözünü kırpmadan Sas'a baktıktan sonra yerine gitmişti.

Ve bir şey not etmişti!

Sas'ın deli gibi atan kalbi ağzından fırlayacakmış gibiydi.

-"Tanrım nasıl böyle düşüncesiz davranabildim?" diye için söylendi. "Geleceği tehlikeye atmanın ne anlamı var? Herkes için için gülerken, böyle gülmenin sırası mıydı?" Sırından aşağıya soğuk terler akıyordu. Korkudan her tarafı uyuşmuş gibiydi. Beş aylık hamile karısı aklına geldi. Belki de geç kalmamışlardı çocuğu aldirmakta. Doktora sormalıydılar. "Yarın kapı dışarı ederlerse, üç aylık ikramiye vermele-ri gerek, peki ya vermezlerse?" İyi ayarlarsa, bu para ile üç dört ay yaşayabilirlerdi. Peki sonra? Felaket asıl doğacak çocuk idi. Hey Tanrım, ne vardı sanki sırtacak? Canı gönül- den gülmek istiyorsan, Devlet Kabare Tiyatrosu'na git, emperyalistlerle nasıl alay edildiğini gör ve için katılana kadar gül! Tam da parti seminerinde gülecek ne vardı?

-"Yalvarırım Tanrım, görmemiş olsun, zaten görmedi değil mi? Görmemiş olmasını sağla!"

Ama görmüştü. Pokornik onun bu boş bulunmasını yakalamış ve ilerisi için de gerekeni yapacaktı. Yoksa sözcü o ara bir raslantı olarak mı gözünü Sas'a dikmişti? Eğer durum öyleyse, çocuk sahibi olabilir ve yaşı dolunca da emekliye ayrılırdı. Bir daha sırtmak mı...? Aslında tam ne olmuştu? Tamam, ağzının sol köşesi olduğu gibi kalmış ve sağ uç hafifçe yukarı kalkmıştı....olsa olsa bir santim. Sas titreyen elleri ile de ağzının köşesinin kaç santim kalkmış olabileceğini ölçtü. Sonunda ağzının bir santimden eksik yukarıya doğru kalktığını anladı. İçi birazcık olsun rahatlamıştı. Eh bu kadar küçük bir dudak oynaması, sinirsel bir tikten ötürü de olamaz mıydı?

Pokornik tam o ara neyi not etmişti? Kendini kandırmanın ne yararı vardı ki, mutlaka defterine:

"J. Sas işçi sınıfının düşüncesini küçümsüyor. Sınıf ayrıca-

lığı. Eşitlik düşmanı. Partiden tard. İşine son.", yazmış olacaktı, ya da: "J. Sas. Basit burjuva horgörmesi. Cam eşya tüccarlarının kötü etkisi. Kampa sevk." diye yazdığından emindi Sas. Partiye en son girmiş olanın herkesden çok dikkatli olması gerekmez mi? Karısı olanları duyarsa üzüntüsünden çocuğu düşürebilirdi. Sas kendini toparladı ve sözcüye baktı. O ara Pokornik başka tarafa bakarak, Amerika'daki monopol kapitalistlerin kendilerine uşaklık eden diğer devletleri, Sovyet Rusya aleyhine çeşitli propagandalara uyarmak istemelerini, Sovyet Rusya'nın bu küçük devletlerin içişlerine karışıp kendi ideolojilerini yaymak istemeleri ile suçlayarak, akıllarınca nasıl bu küçük devletleri uyarmakta olduklarını anlatıyordu. Sas önündeki deftere eğilmiş, zaman kazanmak için bir şeyler not alıyormuş gibi yaptı.

Çözümü bulmuştu! Pokornik'e ağzının köşesinin yukarıya doğru kalkmış olmasının politik bir nedeni olmadığı gibi küçümseyici alaya alma da değildi, bu düpedüz kötü bir alışkanlıktı, o kadar. Evet, çözüm buydu. Yoksa değil miydi? Acaba Brezilya'daki teyzeye bir mektup göndermenin yolları var mıydı? Teyze oradan vize ayarlayamaz mıydı yani? Para karşılığı sınırdan adam kaçırıldığını da duymuşlardı. Ama önce evi satışa çıkarmalıydılar....

Boşuna zahmet. Bebek yoldaydı.

Sas, şimdi korktuğunu belli etmenin büyük hata olacağını bilincindeydi. Pişkince davranırsa, sözcünün yakaladığı sırtıma teorisini çürütebilirdi. O ara Pokornik bir soru sordu:

"Yaşam düzeyini alınının teri ile namusunla elde eden mi mutlu, yoksa kendi kaderini kendisi çizen Amerikalılar mı?"

Doğru yanıt Sas biliyordu ve elini kaldırdı. Herkesin önünde yanıt verme yürekliliğini gösterdiğine göre, korkacak bir şey yoktu, her şey yolundaydı.

Sözcü seminerlere katılanlara baktı, o ara bakışları Sas'ın yukarıya kalkmış kolu üzerinden de geçti ve doğru yanıtı kendisi verdi: Amerikan halkı içler acısı bir yokluk için-

de yaşamaktadır.

Sas kolunu ağır ağır indirirken, bayılacak gibiydi. Tamam, sonu gelmişti. Çünkü yanıt vermek için bir tek o kaldırmıştı kolunu. Konuşma hakkı verilmediğine göre, Pokornik'in listesinden silindiği kesindi.

-"Gezginci satıcı olurum," diye içinden karar verdi. "Tarak, düğme, iğne, iplik ve benzeri..." Şimdiki yerine de dudaklarını kontrol etmesini bilen birini alırlardı. Belki de gezginci bir satıcı alınırdı. Hayatın cilveleri....Doğanın kuralları....İdeolojik olgunluğa erişen ancak yükselmeye hak kazanır.

Yoksa Sandor amca kömür işletmelerinden Pokornik'e telefon edip, yeğeninın öyle sırtıkan biri olmadığını söylese miydi? Yok canım, Sandor amca başkası için kılını kıpırdatmaz. Sas çaktırmadan saatine baktı. Dersin bitmesine birkaç dakika kalmıştı. Denilenleri dinlemiyordu, tek düşüncesi partinin güvencesini elde edebilmek için neler yapacağı idi.

Sözcünün tekrar kendi tarafına bakmasını istedi, Pokornik'in ona doğru başım çevireceğini anlayınca, hemen dudaklarının sağ tarafını yukarıya çekti. Bunun bir tik olduğunun anlaşılması zor değildi. Pokornik'in bakışları Sas'ın üzerinden geçip gitti. Sakın sözcü onları iyice alaya aldığı mı sanmasın!?

Bu kez dudaklarının ucunu yukarıya doğru değil de, bir santim kadar yana doğru çekti. Böyle olunca da, bunun yılışık sırtıma ile bir ilgisi kalmıyordu. Elbetteki yıllardan beri, seminare başlamadan çok daha önceleri onun ağzında böyle bir illetin olduğunu kanıtlayacak şahitler görmesi fena olmayacaktı. Ama her gün herkesin birilerini jurnal ettiği, fitnelediği böyle bir zamanda buna kanıtlık edecek yürekli insanı nereden bulacaktı ki? Sas yanındaki arkadaşlarına baktı. Taşlaşmış yüzü bu yorgun insanlar ne sağa, ne sola, hatta ne ileriye bakmaktaydılar. Gözlerindeki parıltı sönmüştü. Kapana sıkıştırılmış hayvana benziyorlardı. Zaten bir cürlerine yoldaş

demeye başlayalı, aralarında arkadaşlık da bitmişti.

Seminerin son dakikaları idi. Pokornik çoğaltılmış propaganda yazıları koydu masanın üzerine. Başarı güvenceye alınmıştır, çünkü barış cephesi böyle güce sahiptir ve bütün ileri ci ülkelerin başında da Yoldaş Stalin durmaktadır.

Seminere katılanlar, her dersin "Stalin" ile sona erdiğini bildiklerinden, gerinerek yerlerinden kalktılar, horlayan arkadaşlarını dürtüp uyandırdılar ve "Enternasyonal"in müziği ile salonu terk ettiler.

Sas kendine bir yol bulup Pokornik'e sokuldu ve yalvaran bakışlarını ona dikti, sonra da yana doğru çekilmiş ağzı ve var gücüyle:

"Uyanın ey yeryüzündeki açlığa terk edilmiş gafiller....!" diye bağırdı.

Bazı anlaşmazlıklara sebep olmak istemediğimden, bu öykünün bir otobiyografi olmadığını, sadece gerçeği yansıtan bir röportaj olduğunu burada açıklamak isterim. Çünkü komünist rejim beni de diğer yazarlar gibi el üstünde tutarak şımartmıştı. Gazeteci, sanatçı gibi, işine yarayacak olanların durumu pek fena değildi... Hatta bizlere üzerinde güzel bir kırmızı yıldızın bulunduğu kimlik de vermişlerdi. Bununla para ödmeden otobüse, tramvaya binebiliyor ve -ne büyük bir lüks - polis kontrol noktalarından da serbestçe geçebiliyorduk! Vergi ödememiz de gerekmiyordu, evlerimizde de ken-

dimiz tek başımıza oturabiliyorduk!

Adam olan bundan başka ne isteyebilir ki?

Bu satırların sahibi o zamanlar "İlerin umut verici yazarlarından" idi. Fazla umut verici olmalıydım ki, o günlerin kültür bakanı beni özel olarak yanma getirtti ve "Endüstriel proleter gücün yönetici rolü" adı altında bir müzikal yazmamı önerdi. Evet, bunu istedi benden. Ben de bu güçlü büyüğümün karşısında, çok terbiyeli olarak:

- "Olağanüstü bir buluş, Yoldaş Bakan," dedim. "Özellikle bu konuda bana güvenmiş olmanız beni çok duygulandırdı ve size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

Böyle heyecanlı bir an içinde, kalbimin derinliklerinden gelen bir karşı koyma, ergeç buradan kaçıp gideceğimi anlatmak ister gibiydi.

Çoğu zaman güncel işlerle uğraşırken, çevremdekilere şaşmadan olamıyordum. Ben bir çocuk yuvasındaydım, yoksa kafadan çatlakların koğuşunda mı? Okul arkadaşlarım bile, her biri iyi bir aileden gelen akli başında normal insanlar oldukları halde, gözlerini bile kırpmadan, inanç dolu bir sesle:

- "Halkın idaresi yolu ile göreceksin, sömürücü emperyalistlerin arta kalan kökünü kurutacağız!" diyorlardı.

Bu gibi ileri görüşlü çok bilmişlere hep aynı yanıtı veriyordum:

- "Yüzdeyüz!"

Gene de onlardan uzak durmaya gayret ediyordum, çünkü bilinmez, bakarsınız bir gün emperyalist sömürücülüğü ciddiye alabilirlerdi. Yalnız şunu da eklemeliyim ki, Komünist Partisi, Sovyet Ordusu'nun işgal ettiği yerlere giderek yayıldıkça ve güncel yaşantıda kendini gösterdikçe, o oranda insanlar bunun haklı bir dava olduğuna giderek inanmaktaydılar. Gördüklerine değil de, kendi gözleri ile kitaplarda okuduklarına inanıyorlardı. Bu da materlayist dialektik, çift günlerde de dialektik materyalizm olarak öylesine karmaşıktır

ki, Joseph Beuys'un sanat palavraları bile ondan daha anlaşılır açıklıktadır.

İnsan kendine özgü kanı sahibidir, insanlığınsa böyle bir şeye hakkı yok.

İnanç konusunda geçenlerde ilginç bir kısa hikaye elime geçti:

Olay İngiltere'de geçiyor. Katolikler'in ve Protestanlar'ın birbirlerinin kafalarını kopardıkları devirde.... Sinirli insanların yapacağı iş değil. Güneşli güzel bir günde, Protestan'ın biri dolaşırken, kavgacı kabadayılarla karşılaşır. Elinde bir sopa tutan:

- "Bana bak, hey," diye kızdırmak için seslenir. "Sen neye inanıyorsun? Katolik misin, yoksa Protestan mı...?"

O zamanlar parti işareti taşınmadığından, bizim protestan bu karşısındakilerin hangi dinden olduklarını kestiremediğinden, çok nazik olarak:

- "Ben mi neye inanıyorum saygıdeğer beyefendiler? Ben şu elinde sopa olanın dinindeyim," diye yanıt vermiş.

Ne desin ki? Sopa o zamandan bu zamana etkisini sürdürüp gidiyor. Demokrasiyi ele alalım, insanların bel bağladığı bu rejim güç kullanmadan yana değildir, onun yerine insanların karşısına öyle bir rejim çıkartıyorlar ki, azınlık olmalarına rağmen, sopaların en büyüğünü sallayıp durmaktalar.

Ve ben böylece giderek artan bir panik içinde, herkes tarafından nefret edilen bu rejimin Sovyet devlet sınırlarını aşarak başını almış gitmesini izlemekteydim. Önüne geçilmez bu ileri atılım 1946 yılında Fransızlar'ın Diên Bien Phu'daki kapitülasyonu ile başlamış ve Çin Devletinin Çankayşek tarafından ABD'deki kalabalık Amerikan yanlıları mezarlığına gömülürken de bitmemişti. Fransa'da ve İtalya'daki seçimlerde Komünist partisi korkutucu başarılar elde ederken, ABD'de hiç sevilmeyen komünist düşmanı Mc Carthy, Rusların ülkesinde sempati toplamasına neden oluyordu. Beri yanda Fidel Kastro Küba'da tetikte departı beklemektey-

di.....

Bütün bunların dışında Stalin'in elinde atom bombası vardı!

İşte o zaman Batı havluyu attı. Artık söz konusu olan sopa değil, kütüktü. Özgür dünyanın adeta dili tutulmuştu. Anlaşma için oturlan masada daha en baştan kaybettiğinin bilincindeydi.

Oldukça tehlikeli olduğunu bildiğimiz halde, biz Macaristan'dakiler, kazananların tarafındaydık.

Örneğin ben, dialektik uçurumun kenarına yaklaştım. O zamanlar yazı işlerinde bana verilen görevlerden biri, baş sayfadaki resimlerin altlarına espirili çarpıcı bir şey yazmaktı. Başımı belaya sokan o gün, oryantal bir karikatürün üzerine komik bir yazı atacaktım.

"*Püftü, bu gelen müftü*" diye yazdım.

Ama benim reaksiyonel bilinçaltım ne yaparsa beğenirsiniz?

Tam ilk sayfayı baskıya vereceğimiz sıra, parti merkezinden son dakikada bir haber geldi. Yüzyılımızın en önemli komünistlerinden Mareşal Tito birkaç güne kadar Budapeşte'ye geliyordu! Bu saygıdeğer konuğu gereğince karşılamaları yoldaşlardan beklenilmekteydi.

Haftalık dergimiz ertesi günü çıkacaktı, zaman daralmıştı. Ben hemen arşivden Yugoslav konuğun büyük bir resmini kapıp, birinci sayfaya yapıştırdım ve üzerine de:

"Hoşgeldin Mareşal Tito!" diye de ekledim.

Ertesi sabah yazı işlerindeki hep bir ağızdan Stalin'i övücü tekerlemelerini yaparlarken, hayret, paralize olmuş gibiydiler! Yazı işleri komiseri titreyen elinde, satışa çıkmış

olan dergimizi tutuyordu. Evet, tahmin ettiğiniz gibi, resmin üzerinde her ne kadar "Hoşgeldin Mareşal Tito" yazılı idiyse de, resmin tam altında da: "Püftü, bu gelen müftü" yazılı idi!

Sorun bu olayın sorumluluğunu tek başına ben nâi yüklenecektim, yoksa bütün yazı işleri elemanları mı? Malım mülküm olmadığı halde içimden vasiyetimi ayarlamaya başlamıştım. Bereket bizim yazı işleri müdürü, o güzel Moskova günlerinden Matyos Rakosi'nin iyi arkadaşıydı. En kötüsüne hâzır olarak ayının inine gitme yürekliliğini gösterdi ve akşam üstü geç vakit geldi, sandalyeye çöktü ve:

- "İdare ettim, oğlum," dedi! "Matyas'ın bir emriyle gizli polis geri çağırıldı."

Bu dünyaya ikinci gelişimdir.

Mareşal Tito'ya gelince, birkaç ay sonra Kızıl Ordu Yugoslavya sınırından içeriye adımı atmayacaktır diye Stalin'e meydan okuyunca, bu ihaneti Marksist toplumdan sürülmekle cezalandırıldı.

Beş dakika geçmemişti ki, parti merkezinden acele olarak gelen emre göre, bu Balkan'lı hamamböceği hakkında bir haber verildiğinde, ya "Zagreb'in kana susamış celladı" ya da "Leş kokan fare" olarak belirtilecekmış!

Demek ki Püftü!

Yazı işlerindeki benim ileriye görüşümün etkisi altındaydılar. Birden üne kavuştum.

Bazen müesseseler toplu halde ödüllendirilirdi. Çizgisinden hiç şaşmayan "Krokodil" dergisinde çalışanlar, yıl sonunda toplu halde Moskova'ya davet edildi.

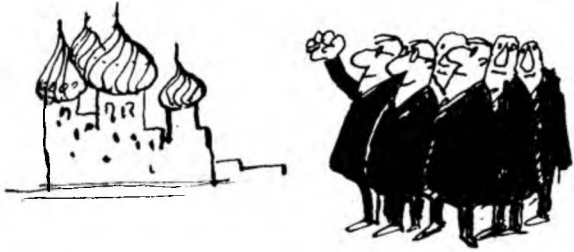
Bu davetin rüşvet olduğunu bilmiyor değildik. Moskova'daki "Krokodil" dergisi dört renkli çıkarken, aynı zamanda bastığımız "Ludas Matyi" gazetesi bundan böyle beş renkli değil de, dergi gibi dört renkli çıkması istenmişti.

Buyruğa karşı koyacak değildik ya! Meslekten olmayanların işimize burunları sokmalarına içerlemiş olduğumuzdan, çaktırmadan acı bir şekilde öç almaya karar verdik. Mosko-

va'da çıkan "Krokodil" dergisinden en tatsız hikayeleri alıp, bizim dergimizin en onurlu yerine oturtuyordum. Sovyet Rusya'da çıkan en gözde dergide böyle budalaca yazıların yazılmasına yazı işlerindeki komiser inanmıyor olacaktı ki, kuşku bakışlarını sürekli üzerimde hissetmekteydim.....

Yıl sonunda bütün yazı işleri toplu halde Moskova'ya gitti.

Benim dışımda.

Moskova'ya gitmek, oraya göç etmek hiç de zor değildi. Dünyanın her köşesinden, en uzak yerlerinden sürü halinde ilerici delegasyonlar sosyalizmin beşiğine doğru akmaktaydı.

Barış kampında yürütülen strateji pratik olduğu kadar da kusursuzdu. Stalinsiz Stalinciler'i, birkaç ileri görüşlü profesörü al, bunlara tatmin olmamış birkaç kadın ekle, hepsini solcu gazetecilerle bir kaba koyup karıştır, sonra da seçkin topluluğa şöyle bir davetiye gönder:

"Dünyada barışı sağlamak amacı ile, Moskova Devlet Sirki ile en yüksek kademe Sovyetler Birliği resmi dairesi birleşik olarak, Sovyet Rusya'yı baştanbaşa gezip görmeniz ve komünist rejim imajını Batı'ya uygulamanız, aynı zamanda özgür dünyanın seçkin entellektüel sınıfını şaşkına çevirmek ve Amerikalılar'ı da kızdırmak için sizleri davet etmektedir. Yakası açık gömlekle koyu renk elbise zorunluluğu vardır."

Delegasyon üyeleri büyük bir mutlulukla davetiye'nin satırları arasındaki gizli anlamı çaktıktan sonra, koyu renk takım elbiseleri ile dış fırçalarını kaptıkları gibi yola koyuldular. Bu ara içlerinden de:

- "Kremlin'deki yoldaşlar bizi üç kuruşluk vizeleri ile satın alacaklarını sanıyorlarsa, fena halde yanılıyorlar. Hele bir oraya varalım, biliriz yapacağımızı...." demektedirler.

Gerçekten de, Moskova sosyetesinin ayak takımı ile tanışıp, Leningrad içindeki şehir turundan sonra, delegasyon üyeleri coşku ile yerlerinden fırladılar ve canlarından usanmış Rus halkına, içlerindeki birikimi dışa vururcasına:

- "Yaşasın endüstri proleteryası ile ilerici düşünce gücü arasındaki çözülmez bağ!"

- "Elele senin izindegiz Büyük Stalin!" diye bağırđılar.

Batılı delegasyon üyelerinin yüreğinde yatan, proleter çoğunluğa ezberletilmişti, onların bunlar sadece dillerindeydi. İstense Stalin'in kamplarında zorunlu çalıştırılanlarla, beş milyon aç köylüden de söz edilebilirdi ama bu nazik konulara genellikle sirk idarecileri ile başbaşa kalınca değinilirdi....Delegasyon üyeleri bunu yapacaklarına, kusursuz düzenlenen nutuk atma törenleri bitiminde çalışan enternasyonele nemli gözlerle katılmayı yeğlediler.

Seyahati düzenleyenlerin harcadıkları her bir rubleye değmişti. Delegeler memleketlerine döndüklerinde mutlaka şöyle konuşmuşlardır:

- "Arkadaşlar, Stalin'in o çalışma kamplarında söz edecek olsaydık, bizi ters yüzü geri göndereceklerdi...."

Tabii gönderirlerdi. Böyle bir seyahat yapamadıktan sonra eve dönünce hangi seyahati anlatacaklardı ki? Ve işte bu şekilde birbiri arasına davet edilen delegasyonlar Moskova'ya gittiler ve görmek istediklerinin dışında ne varsa görüp, döndüler.

Yazı işlerindeki arkadaşlar Kremlin'in göz alıcı salonunda kültür bakanı Yoldaş Zdanov'un ayağının altını yalarlarken, o ara ben de emperyalist safa kendimi attım.

1946 yılında, ilk karımla, onun doğduğu şehre, Viyana'ya kaçtık. Başka seçeneğim kalmamıştı. Yıllar geçtikçe, bu rejimden giderek nefret etmekteydim.

Bu adımı atmadan kısa bir süre önce yazı işleri müdürü beni bir kenara çekmiş, bir an önce partiye yazılmamı önermişti. Kendisi Moskova'da eğitimli olduğundan, aksi halde başıma neler gelebileceğini biliyor ve beni karanlık bir gelecekte korumak istiyordu. Sanırım beni severdi. Ben de onu severdim.

Kaçarken, karımla içimizdeki korkuyu anlatamam.

Aynı şekilde vatanını terk eden bir yazarın o ara neler hissettiğini de anlatamam. Yalnız vatanını terk etmekle kalmıyor, anadilimi de terk ediyordum. Sabahtan akşama kadar yalan söylemek zorunda kalmamak için bir insanın sadece üzerindkilerle kaçıp canını kurtarmasına yalnızca komünist rejim neden olabilir.

Yazar olarak tanındığım için kaçabilmiştik. Macaristan'ı idare eden baştakilerin gözbebeği olduğumdan, bazı haklara sahiptim, örneğin karımla beraber seyahat edebilirdim ama elbetteki Batı'ya değil, Prag'daki uluslararası bir fuara. Büyük adımı göze almamıza bu da yetiyordu.

Prag'a giderken, Bratislava'da trenden indik ve Yahudi cemaatine sığındık. Benim pek Yahudi'ye benzemem hahamın midesini bulandırdı ve işin esasını anlamak için elime İbranice yazılmış bir dua kitabı tutuşturdu ve okumamı istedi. İstemesi ile beni kolumdan tutup dışarı atacaktı, çünkü dua kitabını elimde ters tutmuştum! O zamanlar tek kelime İbranice okuyamıyordum ki!

Cemaat binasının mahzeninde geçirdiğimiz o gecenin düşünümün bile başına gelmesini istemem. Ertesi günü, sabahın köründe, yeni doğmuş Yahudi devletinin üç genç temsilcisi tarafından bir acele istasyona götürüldük, hayvan taşınan vagonların birine, saman yığınının altına saklandık ve vagon dışardan sürgülendi ve sonu gelmez bir yolculuktan sonra vagonun kapısı açıldı.

- "Şalom," diye selamladı bizi birileri. "Özgür topraklardasınız!"

Ağlamaya başladık ve ben eğildim, Viyana'nın Batı'daki istasyonunun pis asfaltını öptüm.

O andan itibaren de kendimi bir insan olarak hissetmekteyim.

Hemen orada, istasyon restoranının mermer masası üzerinde şu küçük şiiri yazdım:

*Şükürler olsun
Kahrolası zulümden
kurtarıp özgürlüğe
kavuşturduğun için
Şükürler olsun,
tepemde insanlığı
hor gören
celladın kılıcı ve
gerçeğin katilleri
olmadan
inandığımı ve
istediğimi
artık yazabileceğim için
Şükürler olsun.
Beni düşüncenin kurutulmuş tarlasından
güzelliğin gömüldüğü mezarlığından
sanatçı cehenneminden
kurtaran ve beni özgür
kılıp evime kavuşturana*

*Şükürler olsun,
Şükürler olsun,
Şükürler olsun.*

"Evime kavuşturan" demekle acele davrandığımı biliyordum. Biz o zaman Amerika'ya, varlıklı akrabalarımızın yanına da göç edebilirdik. Ama çöle göç etmeyi tercih ettik. İçimde kaynamakta olan sessiz öfkenin dumanı Aussvitz'in bacalarına kadar uzanmaktaydı.

Gençliğimde ben, aslıyla övünen gururlu bir Macar idim. Sonra Macarlar bir Yahudi olduğuma beni inandırdılar.

Ne yapalım, dedim, herkes bunu yüzümüze vuruyorsa, biz de gider Yahudiler'in ülkesi olan evimize yerleşiriz.

O yıllarda bir milyona yakın sığınmacı İsrail için bekleme listesinde kayıtlıydı. Akdeniz üzerinden geçebilmek için bir sal bulmak bile olanak dışıydı. Karımla onun ailesinin yanında bekliyor, bekliyorduk. İlk heyecanımız sönmüş, yerini bir takım duygular almıştı. Yepyeni bir memleket, apayrı insanlar ve bir de tam aksi yöne doğru yazılan bir dil!

Macaristan'ın resmi basın organları tarafından yayınlanan bir ölüm ilanı içimdeki son çelişkileri de silip attı:

"Kishont Ferenc adındaki rezil muhalif, ülkesindeki sosyalizmi kuranları aldatarak, ahlaktan yoksun kapitalist dünyaya kaçmıştır. Özgür Macar halkı, köylüsü, emekçisi, ve ilerici düşünürü, onu nefretle anmaktadır."

Bu yazı her ne kadar siyah çerçeve içinde acıklı bir haber olarak basılmış idiyse de, gülmekten kendimi alamamış ve beni nefretle anacak olan özgür Macar halkıyla ilgili bir öykü yazmıştım.

Kendi ana dilimde yazdığım bu en son öyküdür, aynı zamanda da bu kitabın içindeki son uzun kısa öyküdür. Kim derin bir soluk alıp, kitabın sahifelerinin çokluğundan ürk-

mezse, o benim neden her sabah yeni bir güne başlarken, yaratana teşekkür için şu duayı ettiğimi anlayacaktır:

"Bizleri esaret ülkesinin zalimlerin elinden kurtardığın için hamedediyorum sana ey yeryüzünün efendisi!"

GREV

Yıllar boyu uzun ve zahmetli parti çalışmalarından sonra makina ustası Istvan Drahos üçüncü dizgi kısmında on kişilik bir grubun başına emniyet görevlisi olmuştu. Parti nezdinde verilmiş olan bu karar, kendisine partinin bir sonraki çalışma günü salı günü bildirildiğinde, bu onur şaşırtmış ve:

- "Ben iyi konuşamam," diye uygun sözler arayarak devam etmiş," ama sizlere veriyorum ki, bir proleter olarak dünyaya gelmiş olduğumdan, savaşılan emekçinin hakkım bu andan itibaren, geçmişte de koruyacağıma, tanıkların huzurunda....."

Burada durakladı, sonra dizgi kısmında çalışan arkadaşlarına döndü ve yumruğunu masaya indirdiği gibi:

"Çocuklar, bu sizler için daha büyük bir ekmek anlamına gelmeli!." diye bağırdı.

Bu coşkusundan sonra hemen yerine oturdu. Parti Sekreteri elini sıktı, bu etkileyici sahne uzun uzun alkışlandı.

Drahos sonradan ne demiş olduğunu düşündü ve "daha büyük bir ekmek" demekle biraz abarttığını anladı. On kişilik grubun başına getirilenin ücretler üzerinde hangi sözü geçerdi ki? Ona yüklenen görev, arkadaşlarını partinin önerdiği şekilde yönlendirmektir. Toplantılara katılıp katılmadıklarını, bir de aylıklarını alırken, parti yayınları ile seminer broşürlerinin aylık abonman ücretlerini ödeyip ödemediklerini kontrol etmekte.

Drahos kuşkuyla çevresine baktı. Arkadaşların arasında

acaba onunla alay eden var mı diye bilmek istiyordu. Ama herkes her zamanki gibiydi.

Nutuk atmaya alışık olmayanların kürsüye çıktıklarında saçmalamalarına alıştılar. Drahos içkiyi sevenlerdendi. Sabah kahvaltısından ve öğle yemeğinden sonra dizgide çalışan bazı arkadaşlar gibi bir iki kadeh atardı. Ama meslek arkadaşlarından hiç kimse bugüne dek Drahos'un içkiden yalpalandığını görmemişlerdi. Uzun göz bebekleri bir garip parlar ve azıcık çenesi düşerdi ama işte o kadar...

Alkol yüzünden bir kez hoş olmayan bir sahneye neden yaratmıştı. Macaristan'daki yeni idarenin ilk günlerinde, Drahos fabrikanın kantininde kafayı çekmiş ve avazı çıktığı kadar: "Ben var Ruski askeri, bizde var hem de çok akilli, davay, geri ver bakalım bizim saati!" bağırınca, az sonra da polis onu götürmeye gelince, karısı engel olmuş, kocasının gerçek bir proleter emekçi olduğunu ve Sovyet askerleri tarafından kurtarılmayı özlemle beklediğini yeminler ederek anlattıktan sonra ancak kurtarabilmişti. Oysa gerçek hiç de böyle değildi.

İlk Sovyet askeri Drahos ailesinin evine girdiğinde, Drahos korkusundan saklanmış. Şarhoş Sovyet askeri bunu bulunca: "Casus" diye bağırarak tabancasını çekmiş Drahos'u vurmak için.

Son anda Drahos askere üç kilo yağ verip karşılığında elindeki tabancayı almamış olsaymış, asker tarafından öldürülecekti. Sovyet askeri ayıldıktan sonra ertesi sabah iki arkadaşları ile yeniden Drahos'ların kapısına dayanmış. Evin içini iyice aralarken, Slovanyalı olan Bayan Drahos yarım yamalak Rusça ile kocasının bir "Robotny" yani emekçi olduğunu anlatmaya çalışmışsa da, Ruslardan biri, parmağı ile duvardaki aile resimlerini işaret etmiş ve küçümseyerek:

- "Burşuy," (burjuva) demiş.

Bereket tam o ara bir inzibat eri oradan geçerken askerleri görmüş ve kışlalarına dönmelerini emretmiş, sonra da

Drahos'ların çalar saatini eline almış, kapının ağzında saati kurmuş, bir süre kulağına dayayıp dinlemiş, sonra da evden çıkarken, bitişikteki okulun bahçesine fırlatıp atmış!

Rus askerlerinin biri birkaç gün sonra yalnız olarak gelmiş ve gülümseyerek bir karton Fransız konyacı masanın üzerine bırakmış. Kimbilir kimden yürütmüş olduğu bu değerli hediyeği bırakıp gitmeden de Bayan Drahos'u dudağından öpmüş ve tek kelime söylemeden çıkıp gitmiş.

Yani Drahos pek Rus dostu sayılmazdı ve bu nedenle de parti içinde kendisine güvenilmesine çok sevinmekteydi. Hoş bunu da kurnazca ayarlamasını bilmişti Drahos.

Makina ustabaşısı olarak başladığı ilk gün, partiye üye olmak istediğini bildirmişti. Ruslar bir daha evinin kapısına gelecek olurlarsa, parti kimliği onu beladan koruyabilirdi. Parti kimliğine hiç bir Rus'un aldırmadığını o zamanlar bilmiyordu. Bu gibi şeyler Ruslar'ı değil, fabrika içindeki arkadaşlarını etkilemekteydi ancak. Partiye girdikten sonra Drahos söylemeden, daha akıllı olması için partinin okuluna gönderildi. Drahos her ne kadar okulda öğretilenleri anlayamıyor idiyse de, bunun başka bir dünya olduğunu ve bu dünyada bundan öncekiler değil, de başka efendilerin idareyi ele almış olduklarının bilincine vardı.

Dersin birinde, sözcü, bundan sonra emekçi sınıfın, köylü sınıfı ile birleşip, memleketi idare edeceğini anlatınca, Drahos anılamış gibi bir surat takındığı halde halde, neden, köylülerin idareyi ele alacaklarını anlayamamıştı. Drahos'un kapitalist sömürücüler hakkında anlatılanlara aklı yatmış, hatta zamanındaki fabrika sahiplerinin işletme üzerindeki baskıları da duymuştu. Ama onlarla bir alışverişi olmamış,

karşılaştıklarında saygıyla kenara çekilip, selamını vermişti. Her sefer onların selamı alıp almadıklarını bilemiyordu.

Günün birinde, aşağı yukarı bundan on yıl kadar önce, birden beş arkadaşın işine son verilmesi üzerine, basımevinde bir grev başlatıldı. Drahos, işçi komisyonunda olduğundan, grev düzenleyenlerdendi ve bu nedenle de müdürün yanına gitti. Göbekli müdür, grev hakkında tek bir kelime duymak istemediği gibi, atılan beş işçiyi yeniden işe almayacağını tekrar edip komisyon üyelerini odasından kovdu. Sendika ağır basmıştı. Baskı makinaları bir hafta işletildi. Bu ara çıkartılan beş işçi yeniden işe alınmış idiyse de, kalpsiz kapitalistlerden bir kere soğumuştur Drahos.

Partinin okulunda eğitilirken, o zamanki hislerinde ne kadar haklı olduğunu daha da iyi anladı. Şimdi biliyordu ki, bir kapitalist sadece kendi çıkarını düşündüğünden, emekçiyi limon gibi sıktıktan sonra, artık işine yaramayacağını da anlayınca, fırlatıp atabiliyordu. Bu nedenle halk sömürücü insanlardan yakasını kurtarmak için, idareyi kendisi ele almalıydı. Ayrıca emekçinin emeği sayesinde elde edilenler de böylece toplumun malıydı. Kapitalizm emekçilere haklarını tanımadığı için, kendi mezarlarını kendileri kazmış oluyorlardı. Onların dudak büktüğü insanlardı şimdi söz sahibi; aralarında mezar kazıcıları da vardı.

Bu olaydan bir süre sonra basımevi devletleştirildi ve genel müdürün her akşam içine kurulduğu büyük yeşil otomobil de artık gözlerine batmaz olmuştu. Nedeni de, işçi temsilcisinin otomobile el koyması ve öğleden sonra erken saatte fabrikadan çıkıp gitmesiydi. O aylarda Drahos koyu komünizm yanlısı olmuş ve kendini partisinin kalkınma ve üretimi arttırma politikasına yürekten katılmıştı. Artık Ruslar'ı da sevmeye başlamıştı. Hele Ruslar'ın bir de dans grubunu izledikten sonra, bugüne dek bundan güzel bir şey görmemiş olduğuna da inanmaktaydı.

Zaten partide kendisine koskocaman Sosyalist Rusya

Devleti hakkında bir kanı sahibi olmak isteyen bir avuç sarhoş Rus askerinin davranışı üzerinde durmaması gerektiği de anlatılmıştı. O ara Rus askerleri Drahos'un mahallesinden çekilmiş olduklarından, başka bir şikayeti de yoktu.

Bütün bu olan bitenlerde tek mide bulandırıcı şey, Drahos'un karısının tutumuydu. Kocasına karşıt, dine bağlı olan Bayan Drahos, her fırsatta bu Allahsız Ruslar'a söylenmekteydi. Dine bağlılığı yanı sıra parasal açıdan da uyanık bir kadındı. Bayan Drahos, her parti toplantısına giden kocasına:

- "Evimize komünizm getireceğine, para getir, para," derdi.

Drahos kazancının az olduğunu bildiğinden, karısının dırırına daha da içerlediğinden:

- "Ne kadar param varsa, meyhanede harcayacağım," diye bağırıp, kapıyı vurup çıkardı.

İşyerinde bütün arkadaşlar Drahos'un koyu bir komünist olduğunun bilincindeydiler, bu nedenle de eskiden olduğu gibi:

- "Ne haber ahbap?" diye sırtına vurup yanından geçeceklerine şöyle uzaktan parmaklarını kasketlerine değdirip, ciddi bir proletere yakışır biçimde:

- "Özgürlük, Yoldaş Makinaustabaşısı!" diyorlardı.

Drahos'sa bugüne dek kimsenin aleyhine herhangi bir davranışta bulunmamış olduğundan, kendisine verilen bu görevle gurur duymaktaydı. Yalnız bir tek kez, Amerika'da uygulanan elektrikli sandalyede idam aleyhine yapılan gösteriye gönüllü katılanlar arasında bir arkadaşı göremeyince ve onun da polise ağır dil uzattığına kanıt olduğundan, partiden atılmasını önermek zorunda kalmıştı. Çok geçmeden de söz konusu emekçi işyerinden uzaklaştırılmıştı. İdeolojik inancın aynı zamanda güç olduğunu gören Drahos o zaman bu yaptığı gammazlıktan memnundu. Ne demiş Lenin? İdeolojin kuvvetliyse, gücün de kuvvetlidir! Ve işte böyle ağır ağır Drahos da parti büyükleri kademesine erişmekteydi. Her parti top-

lantısında emekçiler adına konuşmak için kürsüye çıkmayı kollardı.

- "Yoldaşlar, ben basit bir emekçiyim," diye söze başladılar. "Bu nedenle doğru dürüst konuşmasını pek beceremem. Ama az önce konuşan yoldaşımla her açıdan aynı kanıda olduğum gibi, onun kelimelerinin altını teker teker çizerek, hiç bir zaman ve de asla sınıf ayırımı yapamayacağımıza ve de plutokrat olmayacağımıza burada and içelim.....!" Buraya kadar iyi de sonra söylediklerinden hiç bir anlam çıkmazdı, ama gene de coşku ile alkışlanırdı.

Toplu yürüyüşlerde Drahos "Fabrika bizimdir, biz kendimiz için çalışıyoruz" yazılı en kıymetli ve en çok beğenilen pankartı taşırdı. Sonra tonlarla ağır kağıt balyalarını onun bulunduğu kısımdan yuvarlarken:

- "Durmayaalım Yoldaşlar, savaşımıza katkımız olsun!" diye de babacan seslenirdi. Onlar da:

- "Biz bu balyaları bütün kalbimizle yuvarlamaktayız Yoldaş, çünkü bunları bizim için yuvarlıyoruz," diye yanıt verince, alnını kırıştıtararak arkalarından bakarken nedenini anlayamadığı bir lezzetsizlik sezerdi içinden.

Drahos'un emniyet görevlisi seçilmesi tam anlamıyla bir rastlantıdır. Şöyleki, büyük bir komünist gazetenin muhabiri basımevini ziyarete gelmişti. Giyinme odalarında bir rastlantı olarak bizim makina ustasını görüyor. Drahos o ara iç donuyla olduğundan, utana sıkıla bu şık giyinmiş genç gazeteciye adını söylüyor.

- "Basımevindeki göreviniz nedir?"

Sorusuna da:

- "Ben makina ustasıyım, kurtuluş gününden beri de parti üyesiyim. Ve eminim ki parti..." Drahos devam ediyor, muhabir başka tarafa yürüyüp uzaklaşıyor.

Ertesi günü gazetede bu makina ustası hakkında aşağıdaki uzun yazı çıkmaz mı?

".....Sağlam yapılı bir emekçi, gürültü ile işleyen koskocaman ofset makinasının başında durmakta. Görevini telaşlanmadan, kendine güvenerek yerine getirmekte ve arada da bu demirden makinaı sevgiyle de okşamakta. Her bir vidanın, her bir ayrıntının, her bir yağ damlasının yerinde olmasına titizlenmekte. Bu makinanın halkın malı olduğunun bilincinde. Çünkü kendisi bir proletardır ve kader yolunu da kendisi çizmektedir. O bir komünisttir.

- "Basımevimizde çalışan emekçilerden, Sovyet Rusya'daki meslek arkadaşlarına selam!" derken inançla gözlerimin içine bakıyordu. "Şanlı Sovyet Ordusu'nun askerleri olduk. Yaın Yoldaş. Sovyet'deki insanlara layık vatandaşlar olacağız, onlar gibi....."

Olacaksın, Yoldaş. Güçlü kolların, tulumunun yakasından görünen güneş yanığı göğsün ve umut dolu bakışlarından, buna erişeceğini görüyorum. Bu yol düz değil, engellidir ama başlangıcım aşmış olduğundan ortada. Şanlı partimizin bayrağını yükseklere tutmaya devam et!"

Bu yazı çıktıktan sonra Drahos'un basımevindeki pozisyonu iyice sağlamlaşmıştı. Onunla sohbet edebilmek bir kazanç sayılmaktaydı. Yalnız Bayan Drahos dudaklarında her zamanki alaycı gülümsemesi ile, bu lafları gerçekten söyleyip söylememiş olduğunu pek merak ettiğini sordu. Drahos lafları ağzının içinde geveliyerek, insan ağzından her çıkana aklında tutamaz ki, gibilerden bir şeyler yanıtladı. Sonra da kavga başladı. Kocasının eve getirdiği paranın ancak öğle yemeğine yettiğini, akşam için bir şey kalmadığını ve bunu da kanıtlayabileceğini söyleyince, Drahos'un iyice tepesi attı ve komünistlerden beklenen özveriden söz etmeye kalkıştı.

-“Ay sen kendini sahici komünist mi sanıyorsun?” diye karısı bağırdı. “Onlar gibi hele bir villa tahsis etsinler, altına da bir otomobil çeksinler, ondan sonra ben sana komünist olmanın özverilerinde aynı fikirde olurum! Budala sen de! Sen zaten burnunun ucundan ötesini göremezsın ki!”

İki gün sonra Drahos on kişilik grubun emniyet görevlisi oldu. Aslında öyle önemli bir aşama değildi bu, ama altında politik nedenler yattığından, bizim makina ustasının gururu okşanmıştı. Ve o günden sonra da her fırsatta bu yeni görevinden söz eder oldu.

Görevini de ciddiyle yerine getirmekteydi. Dizgi kısmında kendisinden sorumlu olan bu on arkadaşı sadece politik konularda aydınlatmakla görevlendirilmiş ise de, onlara birer baba olmuş, her bakımdan yön ve hedeflerinin ne olacağını bilmelerini sağlamakla işe başlamıştı. Bu ara eski samimiyetin yerine saygılı yeni bir havanın esmesini de beklemiyor değildi. Bunu da Bolşeviklerin “Sovyet Bolşevik Partisindeki İdareciler” adı altında yayınladıkları broşürde yazılı olduğu gibi aynen uygulamaktaydı, yani hepsinin parti üyelik aidatlarını, gazete abonman ücretlerini ve grevde olan Belçika’lı posta memurlarına yardım fonuna ödemedede bulunmalarına özenle dikkat etmekteydi. Arkadaşlarına iyi bir örnek olmak için bütün bunları önce kendisi yapıyordu. Hatta “Parti Fonksiyonu” adındaki dergiden beş nüsha için abone bile olmuştu ki bu da karısı ile yeni bir kavgaya neden yaratmıştı. Kadıncağz bu soluk dergileri kocasının elinde görünce, aklını kaçırarak gibi olmuş ve bütün parasını meyhanelerde harcamasını bile tercih edeceğini haykırırmıştı.

- "Çok bilmişlerin karşı koymalarına karşıt, emekçiler birliği başarı kazanacaktır!" dedi başını dikleştirerek Drohos karısını iyice kızdırmak için ve hemen ertesi günü sendika merkezine büyük bir miktar para yardımında bulundu. Hafta sonunda elinde on parası kalmamıştı.

Emniyet görevlisi olarak basımevinin idarecileri ile de arada beraber oluyordu Drahos. Parti sekreteri olan, bıyıklı bakımlı Zamnecs bile onu odasına çağırıyor, gözlüklerinin arkasından sakın bakarak Drahos'un kısmındaki çalışmalar ve parti sorunları, özellikle emrinde çalışanların tutumu hakkında bilgi istiyordu. Onları iyi tanıyan Drahos'dan da, bildiklerini bülbül gibi anlatması beklenmekteydi. Her sefer parti sekreteri Zamnecs onun aile pozisyonunu överek, kendisine teslim edilen yoldaşlar hakkında böyle akıllı ve güvenilir bilgiler verdiği için de kutladı.

Derken günün birinde şaşırtıcı bir olay oldu. Üçüncü dizgi kısmında çalışan dört emekçi, kanı çekilmiş yüzleri ile o sabah gelmişler ve Drahos'a idareden kendilerine gönderilmiş olan resmi yazıyı göndermişlerdi. Bu yazıda bu işçilerin işlerine son verildiği ve aynı birinden itibaren yasal işten ayrılma süresinde çalışmakta oldukları yazılı idi! Basımevinin kırmızı bayraklı amblemlili kağıdına yazılı olan bu mektuplar kısaydı ve "Özgürlük! Müdüriyetçe görevlendirilmiş olanın vekili" diye de bitmekteydi. Diğer bölümlerde çalışan başka işçilere de işten ayrıldıklarını bildiren böyle yazılar gönderilmiş olduğu da haber alındı.

Drahos ne yapacağını bilemedi. Hoş bazılarının işlerine son verileceği hakkındaki söylentiler kulağını gelmiş ise de, bunun kendi çevresindekiler olacağını hiç düşünmemişti. Bunun bir yanlışlık olduğundan emindi, çünkü her biri parti üyesi ve de çalışkan işçilerdi.

Bütün basımevlerinin devletleştirildiğini hepsi bildiklerinden, burada işten çıkarılmakla başka hiç bir yerde iş bulamayacaklarını da bilmiyor değillerdi. Neden işten çıkarılmak is-

tediklerini de kesin olarak bilmemekteydiler. İşlerinde yaşını başını almış bir dizgiciye daha bir hafta kadar önce, ustabaşı olacağı vaat edilmişti. Yalnız geçenlerde ücret saptanması komisyonunda, "Kurtuluştan sonra" diyeceği yerde, "Savaş-tan sonra" dediğini anımsadı, demek bunun için şimdi ceza-landırılıyordu?

Bir başka dizgici, erkek kardeşi yüzünden atılacağını san-maktaydı. Aynı işletmede tesviyeci olan erkek kardeşi kısa bir süre önce Avusturya'ya kaçmış, halen orada bir çiftçinin yanında çalışmaktaydı.

Ne kadar düşünseler, işin içinden çıkamıyorlardı. Yalnız Drahos işlerine son verilenlerin yaşça ileri olanlar olduğunu fark etmişti.

Öğle tatilinde Drahos işçi temsilciliğinin başkanını gör-mek istedi. Genç ve güzel sekreteri, kendine yaratmış oldu-ğu hava içinde, başkanın bir toplantıda olduğunu, sorunu kendisine anlatabileceğini söyledi. Sonra da dudağının kena-rında işe bu işten çıkarılmalarının parti merkezinden yapıldı-ğını, itirazın bir sonuç getirmeyeceğini buyurdu. Drahos bu-na eyvallah diyemezdi.

- "Bu yoldaşlar, iyi yoldaşlar," dedi. "Ben onlu grup emni-yet görevlisi olarak bunu kanıtlayabilirim. Bunlar çalışkan ar-kadaşlar ve işletme için de birer kazançtır. Her iş ellerinden gelir. Bütün bunların dışında, Yoldaş Bayan, neden işlerine son verilmiş olduğunu da bilmek haklarıdır."

- "Beni meşgul ediyorsunuz," dedi Yoldaş Bayan sinirli. "Herhangi bir itirazınız varsa, sendikaya gidin!"

Kızın sesindeki düşmanlık Drohos'u ürkütünce, hemen yerinden kalktı, saygılı bir selamla çıktı.

Koridorda işten atılmış arkadaşları beklemekteydi. Onlar-la işçi temsilcisinin toplantıda olduğunu ve onunla konuşama-dığım ama şimdi doğru sendika merkezine gideceğini söyle-di.

Aynı günün öğleden sonrasında Drahos dev sendika bina-

sının mermer koridorlarında koşturdu derdini anlatacak odayı bulana kadar.

Güçlük kapının ağzında başlamış, kapıcı içeriye almak istememişti Drahos'u. Nedeni de kime baş vuracağını bilememişti. Neden sonra girebilmeyi başarmıştı. Koridorlarda kime derdini anlatmaya kalkışsa, omuzunu silkip yoluna devam ediyordu. Drahos özlemle sömürdükleri zamanları anımsadı. Basımevinin sendikası iki odaya sığabiliyor ve de herkes herkesi tanıyordu. Neyse ki sonunda istediğini buldu. İşçilerin başvuru alt kademesi idi. Aksilik bu ya, kısım şefi bir toplantıda olduğundan vekiline sorunu anlattı. Temiz pak giyinmiş, nazik, gri saçlı yoldaş, Drahos'u ilgi ile dinledikten sonra:

- "Ne yapalım ki işten uzaklaştırılmalar devlet işletmelerinin özel sorunlarıdır," dedi sendika görevlisi. "Elbetteki sendikanın etkisi yok değil ama sendikanın da ilgilenmesi gerektiği sayısız emekçilerin politik alanda ilerlemelerini üstlenmiş durumda olduğunu anlamanız gerekir, Yoldaş."

Drahos sonunda "emniyet görevlisiyim," dedi üzerine basarsa. Aksi halde yoldaş kendisini reaksiyoner sanabilirdi. "İşlerine son verilen yoldaşlar, iyi yoldaşlar.....sade emekçiler benim gibi.... Ya da.... Yani demek istedim..."

Memur anlayışla gülümsedi, sonra elini Drahos'un omuzuna koydu ve:

- "İlgileneceğiz Yoldaş, yalnız ~~izin~~izinle başka işlerim var da....", dedi.

Gene bir adım ileriye gidememenin üzüntüsü içinde Drahos:

- "Çok rica edeceğim, iş arkadaşlarımdan işlerinden atılmaları ile ben daima ilgilenmişimdir," dedi. "Bu yüzden kapitalist zamanda bile tam üç kez grev yapmışımdır.."

- "Anlıyorum, anlıyorum," derken sendika memurunun sesinde sabırsızlık belirgindi. "Görevini hak etmiş bir yoldaş olduğunuza inanmıyorum değilim. Ama şimdi işletmenin sahibi iş-

çilerin kendileri. Bugün ne yapılacağına onlar karar veriyor, kendi kendilerine karşı grev yapacak değiller ya!"

Drahos bir süre düşündü ve:

- "Ama...ama," dedi. "Bir insan kendi kendini işinden de kovamaz ki?"

Memur gülmeye başladı ve bir yandan da Drahos'u kapıya doğru götürürken:

- "Bu mesele üzerine eğileceğim," dedi. Sonra makine ustasının elini candan sıktı. "İlk fırsatta....Tanıştığımıza memnun oldum, Yoldaş... Özgürlük Yoldaş."

Drahos kendisini hiç böyle çaresiz ve düş kırıklığında hissetmiş olduğunu bilmiyordu. On kişilik grubun emniyet görevlisi yoldaşın hiç bir sonuç elde edememiş olduğunu öğrendiklerinde acaba ne diyeceklerdi?

Belki de sendikadaki şefin vekili bir şeyler yapabilirdi..? İyi ama o yoldaş da ne işten atılan arkadaşların adlarını sormuş, ne de Drahos'un adım merak etmişti, yani en iyi niyetle yardım etmek istese, yapamazdı. Ertesi sabah her şeye inat parti sekreterini gidip bulacak ve derdini anlatacaktı. Ama ne ertesi günü, ne de daha ertesi günü parti sekreterini bulamadı, çünkü ne zaman sorsa, toplantıda olduğu yanıtlandı.

O ara kültür rapörtörünü buldu ve sorunu anlattı, bu kez rapörtör işletmenin iç politikasına kesin olarak karışma hakkına sahip olmadığını açıkladı. Yalnız bir ara işçi temsilciliğinin başkanını tualette yakaladı. İki toplantı arasında tualete gitmesini kollamış olan Drahos, kapı ağzında derdini anlatınca, böyle bir kararın, tepeden inme bir karar olduğunu ve böyle tepeden inme kararlara parti kuralları gereğince itiraz edilemeyeceğini anlattı.

Drahos'un nasıl savaş verdiği basımevinde duyulmuştu.

İşçiler onu saygı ile selamlamaktaydılar. Gene de bir yandan ona sokulmaya korkmaktaydılar. Böylesine inatla hakkını arayanın ve partinin verdiği bir karara itiraz edenin pek sevilmediğini bilirlerdi. Oysa Drahos bu işten çıkartmaların kimin başının altından çıktığını anlayamadığından, giderek içerelemekteydi.

Günler geçiyor, neye uğradıklarını bilemeyen emekçiler Drahos'u sıkıştırıyor, Drahos'sa zavallılığını içki kadehinde unutmaya çalışıyordu.

Bir sabah Drahos'un sabrı taşıtı ve işine gideceğine, parti sekreterinin bürosunun kapısına dikildi ve orada saat onbire kadar Zamnecs'in şöförü otomobiliyle gelmesini bekledi.

Parti sekreteri Drahos'u işinin başında değil de, karşısında görünce çok kızdı, ama Drahos'un ağlamaklı halini görünce; "Yalnız beş dakika" için odasına aldı. Drahos o arada her şeyi anlattı ve parti sekreteri, hiç bir çıkarı olmadan böylesine arkadaşları için paralanan Drahos'a acımış olacak ki:

- "Siz dürüst bir arkadaşsınız, Yoldaş," dedi. "Kalbiniz arkadaşlarınız için atıyor ama bazı kararları da parti idaresinin verdiğini de bilmelisiniz."

- "Ama bunlar iyi yoldaşlar, iyi işçilerse...."

Zamnecs bir an bu makina ustabaşısına ne anlatsam diye düşündü, sonra büyük bir jestle Drahos'u kendine doğru çekerek:

- "Beni dinleyin Drahos," dedi. "Yalnız, emniyet görevlisi olduğunuzdan size tam anlamıyla güvенеbileceğimi biliyorum. Emniyet görevlisi sır tutmasını bilir," diye alçak sesle fısıldadı. "İşletmelerin devletleştirilmesi ile maalesef bu yerler zarar etmeye başladı... Bilmem anlatabiliyor muyum...?"

Basımevinin de zarar ettiği saptandı. Biliyorsunuz ki diğerleri gibi basımevi de artık halkın malı olmuştur, yani bunun sorumluluğunun halka ait olduğunu size burada anlatmama gerek yok. Bu nedenle halktan bu zararı yüklenmesini de isteyemeyiz? Bilmem anlatabildim mi?"

Drahos kafa sallıyordu.

- "Kağıt gibi ana maddeleri ucuza temin edemiyoruz artık, gazete ve dergi fiyatlarını arttırmak, ekonomi planının başarısını tehlikeye atmak olacağından, tek çıkar yolu masrafları kısmakta bulduk, yani işçi çıkartmakta... Parti başka bir çare göremedi. Bana inanabilirsiniz, Yoldaş, bu kararı çok ama çok zor verdik."

- "İyi ama neden yoldaş büyüklerimiz en sadık en emektar işçileri atıyorlar?"

Sekreter, Drahos'a verdiği bu gizli bilgi ile onu inandırıp susturacağım beklerken, hala ısrar etmesine içlerdi:

- "Hala ne diye tutturuyorsun? Böyle uygun gördük işte!"

- "Nasıl yani?"

- "Parti görüşüyle böyle davranmak uygun görüldü, Yoldaş Drahos."

- "Haksız bir karar verilmiş bence..."

Sekreter yerinden kalktı ve ters ters Drahos'a baktıktan sonra:

- "Size hatırlatırım Yoldaş! Eleştiri size düşmez!!!"

Sekreterin değişen tutumu Drahos'u korkuttuğu kadar da kızdırmıştı. İkide bir yanma çağırıp emniyet görevlisi sıfatı ile sohbet ettiklerinde hiç de onunla bu tonda konuşmazdı. Makine ustabaşısı da yerinden kalktı ve daha önceki gibi titreyen bir sesle değil, aksine, meydan okurcasına:

- "O yoldaşlara ben kefilim," dedi.

Zamnecs'in gözlüklerinin camı tehlikeli parıldadı.

- "Demek o yoldaşlara siz kefilsiniz, öyle mi?" diye sesini iyice yükseltti. "Peki Drahos, sizin faşist ve kilise yanlısı karınıza kim kefil olacak? Evet dostum, karınızın ne kadar anti-Sovyet olduğunu bilmiyoruz mu sanıyordunuz, he? Kendinizi toplayın Drahos! Gecikmeden toparlayın! Bir gün siz de işinizden kovulabilirsiniz.... Bu kadar da yumuşak olmayabilir..."

· Yazı masanın kenarına tutunan Drahos'un yüzünden bü-

tün kan çekilmişti. Demek ki bir suçlu gibi hakkında araştırma yapılmıştı? Demek ki partiye ruhunu teslim edip arkadaşlar hakkında bildiklerini anlatmanın ödülü buydu? Teşekkürü buydu...Bir an aklını kaçıracağından korktu. Sonra da yumruğunu var gücüyle masasına indirdi. Masanın üzerindeki mermer yazı takımı dağıldı. Drahos'un alnındaki damarlar parmak parmak şişmişti:

"Bu gariban işçileri tekrar işlerine alıyor musunuz, yoksa almıyor musunuz?" diye bağırdı. "Zaten ellerine geçen ne ki!"

Zemnecs şaşırmış, bir iki adım gerilemişti.

"Aklınızı mı kaçırdınız, Yoldaş?"

Birkaç saniye Drahos soluk soluğa durdu. Gözlerini parti sekreterinin gözlerinin içine dikmişti, derken var gücüyle yazı masasına bir yumruk daha attı ve:

"O zaman bizler de greve gideriz....!" dedi.

Zaten bu düşünce son günlerde kafasının içinde gidip gelmekteydi. Parti sekreterinin bürosundan fırladı, kendi işyerine gitti ve şalterin başına geçip bütün makinaları durdurdu. Aşağı yukarı on yıl evvel bunu yapmamış mıydı..?

"Yoldaşlar," diye seslendi. "Anladığım kadarı ile işten çıkarılma kararı geri alınmayacak. Bu nedenle acele bir grev komisyonu kurmalıyız. Kimde birazcık olsun namus varsa, o zamanki gibi işe devam etmez. Onar kişilik grup emniyet görevlisi olarak ben işe devam etmiyorum ve eve gidiyorum. Benim kim olduğumu herkes bilir, ne biçim bir adam olduğumun da tanıkları vardır. Kim benimle aynı kanıdaysa, beraber gelir."

Herkes şaşırmıştı. İşçiler acele bir araya geldiler, önce şaşkın birbirlerine baktılar, sonra düşünceli kafalarını kaşıdılar. İşten atılan o dört emekçi bile umutlarını yitirmişlerdi. Sendika bu işe ne derdi? Parti sekreteri ne diyecekti...? İşte böyle sorular vardı hepsinin kafasının içinde.

Hiç biri ne yapacağını bilmiyordu. Bir süre bekledikten

sonra Drahos paltosunu aldı, kapının ağzında beklemişti, sanki orada öylece donmuş kalmıştı....Sonra işyerinden uzaklaştı. Hiç kimse onun peşinden gitmedi. Dalgın bir halde tramvaya bindi, meyhanesine gitti ama canı bir şey içmek istemedi. Evine gitti, bir tek kelime söylemeden olduğu gibi kendini yatağına attı.

Karısı korkmuş, nesi var diye merak etmişti.

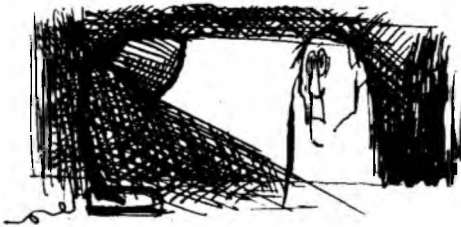
-"Görüyorsun, grevdeyim."

Ondan sonra da sustu, gözlerini tavana dikti, hiç kıpırdamadan saatlerce yattı.

Gece yarısı sokak kapısı çaldı ve devletin iki emniyet görevlisi polis eve girdi. Karısı bir yandan kocasına söyleniyor, bir yandan ağlıyordu.

Siyah bir otomobil ile Drahos'u korku ile sözü edilen gri binaya götürdüler. Bir takım loş koridorlardan geçip küçük bir odaya bırakıldı. Kuvvetli bir ışığın başında bir subay beklemekteydi. İki de onbaşı vardı odada. Subay yerinden kalktı ve masanın etrafında ağır ağır dolaşarak yaklaştı ve var gücüyle emekçinin suratına vurdu. Drahos yere yuvarlandı.

-"Başla bakalım bildiklerini sıralamaya..." dedi subay.

Bu basit hikaye ile proleter dikta idaresinde, işin garibi herkesten çok proleterlerin ızdırap çektiklerini anlatmak istedim. Bu öyküyü çekmecede yatsın diye yazmamıştım. Bir ke-re özgür düşünceden dolayı kimsenin cezalanmadığı bir ülkede yaşıyorduk, zaten çekmecem filan da yoktu. Vatanımı ar-

kamda bırakırken, kullanılmış diş fırçam tek varlığım idi.

- Karımınkini de katarsak, iki diş fırçasına sahiptik -. Gene de anlatamayacağım kadar mutluyduk.

Bu mucizeyi komünizm yaratmıştı.

Böylece benim için barış hareketi iyi kötü sona ermişti. Hiç olmazsa her sabah emekçiler ve barış için övücü tekerlemelere zorlanmıyordum ama gene de onun elinden tam anlamıyla kurtulmuş sayılmazdık. Çünkü gizli İsrail organizasyonu bizi İtalya'ya atarken, Viyana'daki Kızıl Ordu'nun çemberinden geçmek zorundaydık. Her tarafı sallanan bir kamyonu biz mültecileri doldurdular.

- "Şimdi ne olacak?" diye İsrail'li rehberimize sordum.

- "Korkma!" diyerek şoförün yanındaki bir kasa votkayı gösterdi.

Bu kaçırma planı öyle kurnazca düzenlenmişti ki, Ruslar'ın nöbet tuttukları noktalardan bile kontrol edilmeden geçiyorduk. İki şişe votka, hazırol durup geç işareti! Güneyden yazı işlerindeki arkadaşlarıma şu kartı gönderdim:

"Özgür Macaristan'a, özgür Kishont'tan candan selamlar!"

Hepsi bu kadar.

Bizi Akdeniz'de çalkalayacak olan gemi o kadar köhneydi ki, biz mülteciler, "Ben Hur" filmindeki tutsaklar gibi ergeç küreklere geçmeyi beklemiştik. Hatta, haftaya varınca, herhalde dümencimiz bizden bahşış isteyecek diye de gülüşmüştük.

Gece yarısı salimen limana girdik ve orada bağ gözlüklü bir memur bizi bekliyordu. Bu canı sıkkın yorgun adam benim soyadımm sonundaki "t"yi sildi ve Ephraim diye kayda geçti. Alçak sesle adımın "Ferec" olduğunu söyledimse de, yeni isim babam, bana:

- "Burada öyle isimler yok." diye kesip attı. "Sıra kimde?"

O günden beri benim Ephraim'dir.

Ama bu kitap benim otobiyografım olmayacaktı ki. Ben

bu kitabımda sosyalizmi türlü çeşit renkleriyle gözler önüne sermek istiyorum. Zaten ondan sonra başıma gelenleri kısa geçeceğim.

Karımla ben birkaç ay barakalardan oluşmuş bir kampta bekletildik. İşin garibi buranın adı "geçit kampı" idi ama başka bir yere de geçildiği yoktu.

Bu içler acısı kampta neşemi kaybetmek üzere iken, kaderin cilvesi olacak ki, Stalin'den kaçan beni, dünyanın en komünist yeri olan Kibutz'a getirdi.

Kibutz'u bilmeyenler için: Kibutz bir tarım kooperatifi olup bir Yahudi çalışma kampıdır. Bu çalışma kampının Sovyet çalışma kamplarından ayrıcalığı, buradakilerin gönüllü olarak burayı seçmiş olmalarıdır. Böylece biz karımla birkaç yıl bu solcu kampta yaşadık. Nazareth'de bulunan "Kfar Hakoreş" adlı bu kampta gerçekten Marksizm'i uygulamaktaydılar. "Yeteneğe göre iş, gereksinme kadar ücret" prensibi güdülen bu yerde ben:

- "Ya ben çok para kazanmak istiyorsam?" diye sormam üzerine, buranın böyle şakalar kaldırmadığı ve eşitlik konusunun alaya alınmaması gerektiği hatırlatıldı. Şunu da itiraf etmek isterim ki, gönüllü olarak kabul ettiğimiz bu komünist yaşantıdan rahatsız olmuyorduk. Karım bebeklerin bölümünde çalışıyordu. Kibutz'da, çocukların normal gelişmeleri için ailelerinden ayırırlar. Ana ve babanın da normal yaşayabilmesi için....

Ben atların ahırlarında çalışmaktaydım, çünkü bu kampta bir tek atlar İbranice bilmiyordu benim gibi. Boş zamanlarımda da, alışlagelenin aksine ayrı yöne doğru yazılan bu dilin gramerini öğrenmekteydim.

Altı ay, yoğun bir çalışmadan sonra, atlarımdan dilini o denli öğrenmiştim ki, her geçene:

- "Söyle saat kaç? Ama İngilizce olarak..", diyebilmekteydim.

Kibutz'un kurallarının başlıcası, kimsenin kendine ait kişi-

sel bir malı olmayacağı idi ve bu nedenle de benim bir luga-
tım yoktu. Kibutz üyelerinin kişisel malları olabilmesine ola-
bilirdi de, bunun ötekilerde de olması zaten Marksizm'in
amacı bu değil mi? Ya bütün Kibutz üyelerinin birer kedisi
olabilir, ya hiç kimsenin; ya herkesin bir el radyosu olabilir,
ya hiç kimsenin. Uzun sözün kısası, Kibutz'da ne kedi, ne de
transistorlu radyo vardı.

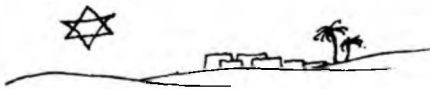
Yıllık üye toplantısında söz istediğimde, benim artık so-
numun geldiği belliydi. Kısık sesle:

- "Sevgili Yoldaşlar, ben gribe yakalandım. Mutlak eşitlik
prensibine göre bütün üyelerin benden grip mikrobu almala-
rını önermekteyim. İlginize çok teşekkür ederim, Yoldaş-
lar!"

Büyük bir ciddiyetle yerime oturdum. Bunun hesabını ba-
na ertesi günü ödettiler. Kibutz'un sekreteri, materyalist ey-
lemlerimden dolayı kamptaki kolektif ruha uyum sağlayama-
dığımı saptandığını ve kamp dışındaki anlamsız yaşantıya
katılmak istiyorsam, daha fazla kampta kalmama.....

Kamp dışındaki anlamsız yaşantıya katılmak istiyordum.
Atlarla vedalaştım. Kibutz'dan çok güzel anılarla ayrıldık.
Bu anıları hala saklarım. "Kfar Hakoreş" Kibutz'u, bugün
varlıklı Amerikan turistleri sayesinde bütçesini dengeleyebil-
mektedir. Kibutz'daki her üyenin artık bir stereo müzik seti
bile varmış!

Dışardaki anlamsız yaşantıya gelince, o kadar anlamsızdı
ki, hakkında yazacak birşey bulamıyorum. Başımı kaldırma-
dan İbranice çalıştım, o ara kadınların en iyisini, yeni bir ka-
rılarının en iyisini ile değiştirdim, üç İbrani çocukla yedi film
yarattım, bunların dışında da pek bir şey hatırlamıyorum.

Gelelim tuttuğum günlüğe:

Yıl 1950. Karıların en iyisi ile Tel Aviv'in dışındaki küçük evimizde sivrisineklerle savaşmaktaydık. Biraz daha doğuda, Kore'de, General Mac Arthur, Amerikan silah endüstrisi yapımı gasp edilmişlerle dışlarına kadar silahlanmış olan Çinliler'le savaşmaktaydı. Aslında ben o günlerde pek dünya politikası ile ilgilenmiyordum. Benim ilgim bize yakın Arap komşularımızın üzerindeydi.

Kore'deki savaşsa, en gereksiz savaşlardan biriydi. Bir milyon insanın hayatım kaybetmesine neden olduktan sonra, başladığı yerde de bitmişti. Yani otuzaltımcı enlemde. O ara savaşla ilgili bazı temizlikler de yapılmıştı. Örneğin, Amerika Devlet Başkanı Truman, televizyondan destek istemeden savaşı kazanacağını hayal ettiğinden, General Mac Arthur'un işine son verilmişti. Sovyet Rusya'daysa, geniş bir Yahudi temizliği başlatılmıştı. Herhalde Stalin, halkı oyalamak için bir şeyler yapmanın gerektiğini düşünmüş olacaktı.

Gerçek sosyalizmin bu gelişim safhası, "Prag Davaları" olarak tarihe geçecektir. İlk Yahudi devlet başkanı Rudolf Slansky, halk temsilcisi yargıçları huzurunda, kendini, Amerikan casusluk örgütünde neo-titoist ve sionist casusluk yapmış biri olarak kanıtladıktan sonra, Çekoslovakya'nın her güce sahip en antisyonist ve dehşet saçan zalim bir idarecisi olmuştur. Bu korkunç acımasız yaratık, suç ortakları ile anıldığında, bütün Sovyet kolonilerindeki sionist geçmişi olan sayısız idareci, bildiklerini itiraf için kuyruklara dizilmişlerdi.

Stalin'in bu tüyleri diken diken eden temizlik kampanyası hakkında İsrail gazetelerinde de ayrıntılı haberler verilmekteydi. Ellili yıllarda İbranice'yi daha öğrenemediğim için mutluydum. Birden bütün Doğu Bloku'ndaki iç ve dışişleri bakanlarının, hatta kardinallerin bile güya Yahudi oldukları, sionist ajanlar tarafından ele verilmekteydi. Yargıç karşımda bu zavallılar birer kukla olup, saçma sapan ve de gülünç suçlamaları bülbül gibi itiraf etmekteydiler. En ufak kuşkuyu da ortadan silmek için, bu gariplere birer Yahudi ad da yapıştı-

ılmaktaydı. Naziler'in Yahudi mezalimi üzerinden bu kadar az bir zaman geçmişken, bulaşıcı bir illet gibi hala aynı şiddetle kendini göstermesi akıl alır gibi değildi.

Okurlarımın arasında yaşı genç olup, Stalinizm'in uyguladığı şiddet kampanyasının dehşet verici resimlerini görmemişler varsa, bunu izleyecek öyküden, o günlerde aşağı yukarı nelerin çevrilmiş olduğunu anlayacaktır. Herkesçe bilinen bu yalan davalardan sonra, sosyalistler için antisemitizm, gayriresmî bir ideoloji olduğundan, öyküyü yazarken kalbimin çarpmasına engel olamadım.

*LEFKOVİTZ DAVASI
SİYONİST KATİL TARAFINDAN
BİZZAT KALEME ALINMIŞTIR.*

Mahkeme salonunun kapıları açıldı ve sıırım gibi iki polis arasında ben yerime getirildim. Seyircilere ayrılan bölümde iğne atsanız yere düşmezdi. Şüpheleri üzerine çeken tutuk adımlarımı nefret dolu bakışlarla izlemekteydiler.

Başımı önüme eğdim. Nasıl sağlıklı halk temsilcilerinin nurlu mavi gözlerinin içine bakma cesaretini gösterebilirdim ki.....? İşlediğim korkunç suçun hesabını nasıl vereceğimi görmek için buralara kadar gelmişlerdi.

Suç ortağım kabul edilen bavul tüccarı Şahor'un yanındaki yerimi alırken, başıma geleceklerden çok korkuyordum.

Arkamda radyo spikeri konuşuyordu:

".....Evet, karşımızda...Evet gözlerimizin önünde insan kılığındaki canavar Kishon, yani Hoffman-Kishon....Kokuşmuş sionist ırkın en kötü bir örneği olarak yerini aldı. Hain bir çakalı andıran suratı ile bu ufak tefek yapılı adam herkesin bakışlarını üzerine çekmekte. Dehşet saçan dev yapısı tüm gücünü yitirmiş, oturduğu yere adeta çökmüş....Bir tek kana bulaşmış pençeleri, yeniden birini öldürmek, daha nice günahsızın beynini ezmek arzusu ile adeta seyirmekte...."

Ben her şeyi itiraf edemeden, yargıçlar salona girdi. Onların girmesi ile saygın bir sessizlik salonu kapladı. Olgun yaştaki soylu görünümlü başyargıç, ağır ağır yerinden kalktı ve şöyle konuştu:

"Mürekkep yalayıcısı ve gazete karalayıcısı sionist Kishon-Hoffmann Ephraim, esas suçlu olmak üzere, sionist tüccar Şahor-Şıvarz, suça yardımcılıktan, aleyhlerine görülecek olan davayı açıyorum. İddianameden anlaşıldığı gibi, Kishon-Hoffmann, -toprağı bol olsun- dul Bayan Lefkovitz'i kasten ve de bizzat öldürmekle suçlandırılmaktadır. Şöyle ki, kurbanının bedenini dilim dilim kestikten sonra, bir bavula bu parçaları yerleştirmiş ve bu kanlı yükü denize atmıştır. Bavul hemen denizin dibine batmış ve hiç kimsenin bir daha göremeyeceği şekilde ortadan kaybolmuştur. Görgü şahidinin olmaması üzerinde durulmadan, proleter hakkaniyetin dört bir tarafa yetişen kolları suçluyu yakalayıp, suçunu itiraf ettirdikten sonra, hak ettiği cezayı da verecektir. Şimdi karar okunacağından, herkesin ayağa kalkmasını istiyorum."

Herkesten önce ben ayağa fırladım. Başyargıç memnun başını salladıktan sonra devam etti:

"Halk adına Kishon-Hoffmann Ephraim iddianamenin açıkladığı maddelere istinaden suçlu görülmüştür. İtham edilen bu sionist suçlunun mahkeme süresince sırf merhamet uyandırmak için suçunu ayrıntıları ile itiraf etmesi, ağırlatıcı sebep olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle Yüksek Mahkeme Heyeti, ana suçlu Kishon-Hoffmann'ın idamına karar vermiştir. Onun suç ortağı, bavul tüccarı sionist Şahor-Şıvarz, onbeş yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştır. Aynı zamanda bu iki suçlunun yedi yıllık bir zaman için, tüm vatan-daşlık hakları ellerinden alınacaktır. Oturabilirsiniz."

Ve mahkeme başladı.

- Yargıç:** Size soruyorum, Kishon-Hoffmann, suçunuzu itiraf etmeye hazır mısınız?
- Ben:** *(Saygı ile selam vererek)* Her şeyi itiraf edeceğim, Sayın Yargıç. Araştırmalar süresince, insanlığın bir yüzkarası olduğumu ve idam edilmekten beterini hak ettiğimi anladım. Bir dişi tarafından dünyaya getirilmiş bir insan olarak, böyle sine kötü bir ruh taşımakta olduğuma hayret etmekteyim.
- Yargıç:** Suçunuzun bilincinde ve elleri kana bulaşmış olarak şimdi karşımda dururken, böyle sızlanarak başınızı duvarlara vurmakla mı vicdanınızı rahatlatacağınızı sanıyorsunuz?
- Ben:** Evet efendim. Ben kanlar içinde sızlanırken, başımı duvarlara vurarak rahatlıyorum efendim.
- Yargıç:** Bu halinizle bir de küstahhğa mı kalkışıyorsunuz, Kishon-Hoffmann? Anlatın kanlı suçu nasıl işlediğinizi!
- Ben:** Sayın Yargıcım, yapmış olduğum suçu düşündükçe midem altüst olmakta, bu nedenle tek bir kelime söyleyecek halde değilim. Ben bu cinayeti şeytanca bir soğukkanlılıkla işlediğimi, evet itiraf ediyorum. -Toprağı bol olsun- Bahtsız kurbanım Dul Bayan Lefkovitz yıllardır kapı komşumdur. Bana karşı daima iyi davarandığından, onu öldürmeye karar vermiştim. Bu ruhumun derinliklerinden gelen öldürme isteğime karşı koyamadım ve o puslu çarşamba günü, tam yedi buçuk-

ta.....

Yargıç: Saatin tam yedi buçuk olduğunu nereden biliyorsunuz, sanık?

Ben: İtiraf zaptımda okudum, Sayın Yargıç.

Yargıç: Devam edin.

Ben: O sabah bir taksiye bindim ve doğru komşum bayanın evine gittim. Dul Bayan Lefkovitz'in ağır işittiğini bildiğimden, gürültü yapmamak için ayaklarımın ucuna basarak eve girdim.....

Yargıç: Bir dakika! Anlattığınızda uyumsuzluk var Kishon-Hoffmann. Nasıl eve girdiniz? Dul Bayan Lefkovitz'in kapısı açık mıydı, yoksa kapalı mıydı?

Ben: Sayın Yargıcım, iki olasılığı birden sorarsanız, ben hangisine yanıt vereceğimi bilemem ki....

Yargıç: Peki, soruyu başka türlü şekillendireceğim: Kapı ardına kadar açık mıydı?

Ben: Evet efendim, kapı ardına kadar açıktı.

Ondan sonra beni kimse durduramazdı. Nasıl sahte anahtarla kapıyı açtığımı, -toprağı bol olsun- banyosunun içinde uyumakta olan Dul Bayan Lefkovitz'i nasıl tabancamla dövdüğümü ve nasıl bu bahtsız dulu çelik ellerimle boğduğumu bütün ayrıntıları ile anlattım. Sonra da kıtır kıtır kesişimi, bu kanlı parçaları buvulun içine istif edişimi başladım anlatmaya. İşin pis kısmını halettikten sonra şehrin merkezinde terk edilmiş تنها bir köprü'nün üzerinden elimdeki bu korkunç yükü nasıl denizin karanlık sularına doğru attığımı.....

Yargıç: Kishon-Hoffmann, bugüne kadar bu cinayeti neden işlemiş olduğunuzu açıklamaktan çekindiniz. Bu nedenle şimdi halk adına size açık olarak soruyorum: Neden Dul Bayan Lefkovitz'i öldürdünüz?

- Ben: Tarafsız vatandaşlar için bunun yanıtı açık olarak görülmekte, Sayın Yargıç. Ben bir Troçkist'im ve de emperyal-plutokrat-kapitalist toplumun sağ kanadındayım.
- Yargıç: Demek politik nedenler yatıyor bu cinayetin altında?
- Ben: Evet, yatıyor efendim, Bu sekso-sionist bir cinayettir.
- Yargıç: P e k i, sahte anahtarı kimden aldığınızı da itiraf edecek misiniz....?
- Ben: Aleyhime toplanmış bu kadar çok ispat delilleri karşısında, başka bir seçeneğim yok, Sayın Yargıç. *(Burada sesimi yükseltiyorum)* Bu anahtarı bana Amerikan Elçiliği'nin kavası vermişti! *(Yuh sesleri)* Yıllardır onunla içli dışıyızdır. *(Yuh sesleri giderek yükselirken, ben dizlerimin üzerine çöküp, yalvararak ellerimi seyirciye doğru uzattım)* Merhamet! Merhamet bu yoldaşa!
- Yargıç: Sanık, siz iğrenç bir tahtakurusu, mide bulandırıcı bir bitsiniz. *(Alkış)* Şimdi sıra şahitlerde.

Güya beni tutuklamış olan Devlet Gizli Örgüt elemanları uygun adım salona girdiler, yargıcın masasına yaklaştılar, ellerini "Kapital" kitabı üzerine koydular ve gerçeği, sadece gerçeği, yalnızca gerçeği söyleyeceklerine yemin ettiler. Ondan sonra da resmi araştırma sonucu elde edilenleri bütün iğrenç çıplaklığı ile ortaya döktüler.

"Sionist sanığı suçüstü ben yakaladım. Güpegündüz, hem de göze batan bir umursamazlık içinde şehrin merkezinde dolaşıyordu! Kishon-Hoffmann'ın elinde bir bavul olduğu hemen gözüme çarptı. Bir an düşündüm: Bu adam neden evinde oturmaz da, meydan okurcasına sokaklarda dolaşır..? Evinde tesisatçılar mı çalışmakta...? Yoksa badanacılar mı....? Yoksa dişçiye mi gidiyor? Yoksa yırtıcı bir havyan gibi Dul Bayan Lefkovitz'in parçaladığı cesedi bavulunda taşı-

dığından korktuğu için mi evine gidemiyor..? Hemen bilgi istedim. Derhal istediğim haber geldi: Evinde ne badana, ne de tesisatçı işi varmış, umursamaz dolaşmasına bakılacak olursa, sanığın dışının ağırmadığı da ortada, yani dışçisine gitmiyor! Bunun üzerine sonra, sanık direncini yitirmiş ve boşu boşuna inkarın bir yararı olmadığını gördüğünden, suçunu itiraf etmiştir."

Sıra geldi müşterek suçlu Şahor-Şıvarz'a. Ayağa kalktı ve bütün ayrıntıları ile o da her şeyi itiraf etti.

Yargıç: Soruyorum size, bu insan kalıbındaki canavarı tanıyor musunuz?

Ş-Ş: Tanıyorum Sayın Yargıç. Bundan tam onyediyıl önce benden bir bavul satın alma yüz­süz­lüğünde bulunmuştu. Bavulu satarken, kalitelerini anlatınca, şöyle demişti: "Bana oldukça büyük bir bavul gerek, çünkü öldürmeyi aklıma koyduğum dulun cesedini dilimleyip içine yerleştirmek istiyorum da..." Bundan başkası dikkatimi çekmedi, Sayın Yargıç.

Yargıç: *(Oturduğün yerden bir bavul çıkartır ve herkesin görmesi için havada tutar)* Soruyorum size Şahor-Şıvarz, o bavul bu bavul muydu?

Ş-Ş: *(Bavulu inceler)* Evet, o bavul bu bavul, Sayın Yargıç.

Yargıç: Peki, neden onyediyıl önce, böylesine alçakça bir niyet için bavul satmış olduğunuzu polise bildirmediniz..?

Ş-Ş: Hahamlığa bağlı olanların listesindeydim efendim. *(Polisler bin güçlölkle bu iblisi halkın haklı linq etmesinden koruyabildiler.)*

Derken mahkeme salonuna siyahlar içinde, topluca, yaşlı

bir kadın girdi. Kadını hemen tanıdım, canavarca öldürmüş olduğum komşum idi.

Yargıç: Soruyorum size Bayan, bu adamı tanıyor musunuz?

Merhum Dul Lefkovitz: Tanıyorum, Sayın Yargıç. "Uluslararası Yahudi güç adına" diye bağırıyordu.

Yargıç: *(Kadının bağırarak konuşmasından ağır işitiğini anlar, o da bağırır)* İkinci kez soruyorum: Bu adamı tanıyor musunuz?

Merhum Dul Lefkovitz: Tanıyorum efendim. Bu adam benim katilim. Cesedimi dilim dilim kestikten sonra beni bir bavulun içine sıkıştırdı. Cezalandırılmasını istiyorum.

Yargıç: Toprağınız bol olsun, Sayın Bayan, bu dehşet verici cinayeti işlerken, katiliniz ne demişti? Hatırlıyor musunuz?

Merhum Dul Lefkovitz: Hatırlıyorum efendim. "Uluslararası Yahudi güç ve de sömürücü kozmopolitler adına...."

YUUUH!

Bir balta havadan uçup geldi ve yanı başımdaki duvara saplanıp kaldı. Baltayı savuran emekçi, beni vuramamanın düş kırıklığı içinde haykırıyordu.

Daima yardıma koşan polisler, sinir içinde ağlaşan dinleyicileri birazcık olsun rahatlatmak için, gözyaşartıcı gaz kullanmak zorunda kaldı.

Ortalık yatıştıktan sonra yargıç:

- "Sanık Kishon-Hofmann, son arzunuz nedir?" diye halk adına sordu.

-“Son arzum, Sayın Yargıç,” dedi. “Uyanmama izin vermeniz...”

Bu son arzum yerine getirildi ve ben Yakın Doğu’daki yatağında gözlerimi açtım, o günden beri de rahat uyumaktayım.

Olaylar gerçekte bu anlattığım mahkeme hikayesi gibi komik değildi. Nazi rejiminden kurtulanlar gibi ben de, Sovyet Rusya’da fena bir şeylerin geliştiğini hissediyordum. Bunu hiç bir gücün durduramayacağını da biliyordum. Tek umut, Batı Bloku’nun itirazı idi. Ama o bunu yapamadı. Ne bir kınama, ne de bir itiraz, hiç bir şey. O tarihlerde Batı, gırtlığına kadar Franko rejimi aleyhine düzenlenen gösterilerin sorunlarına batmıştı.

Mahallemizdeki koyu komünist, Kızıl Çekiç diye bilinen Feliks bile sosyalizme duyduğu inancını hala yitirmemişti.

-“Kapitalistlerin palavraları bana vız gelir,” diyordu. “Ahlaksızların ergeç haklarından gelinecektir. İtiraf etmekle ancak vicdanlarını rahatlatacaklar, o kadar....”

“Acaba ahlaksızlar neden hep Yahudi’ydi”, diye merak ettiğimi Feliks’e sordum. Düşünür olgunluğunun doruğuna vardığını sanan Feliks, benim sorumu küçümseyerek, “gerçek bir komünist böyle burjuva basitliklerle ilgilenmez,” dedi. Yalnız şunu da bilmenizi isterim: bizim koyu solcu komşumuz, çok iyi işleyen bir benzin istasyonuna ortaktır, bunun

dışında Fransa'dan da kadın makyaj öteberisi ithal etmektedir. Hepsi bu.

Bir hafta sonra beklenti patlak verdi.

Adı açıklanmayan bir Rus doktor bayan, Yahudi asıllı bir doktorlar grubunun hazırlanmış oldukları bir suikastin planını son dakikada ele geçirmişmiş! Kana susamış olan bu leş kargaları, şeytanca düzenlenmiş bir sabotaj sonucu, dünyadaki tüm ezilenlerin babasını öldüreceklermiş!!!

ABD'de "Joint" olarak bilinen sionist-empyralist bir organizasyonun elemanları olduğu anlaşılan bu kötü niyetli hekimler, Stalin'e karşı planladıkları suikasti ifıraf eden bu Yahudi asıllı doktorlar olarak adları Pravda gazetesinde açıklandı. Bu akrep yuvasını açığa vurmuş olan yürekli vatansever bayan doktora, Sovyetler'in en yüksek ödülü, yani "Lenin Nişanı" törenle verildi. Vatansever olmanın iyi tarafları da yok değildir.

"Öyle, öyle," dedi Feliks. "Gidip bu kadının ayaklarını öpmeli!"

Onun kadar ilerici olmayanları için bu olayın, Prag davalarının bir devamı olduğu açık seçik ortadaydı. Generaller generali, imparatorluğu içinde yaşamakta olan üç buçuk milyon Yahudi'ye karşı geniş kapsamlı bir pogrom, yani Yahudi mezalimi hazırlamaktaydı. Batı'daki barış savunucusu hırçın üniversiteliler dönmekte olan dolabı anladılar ve Franko'ya karşı düzenledikleri gösterilere daha da önem verdiler. Özgür dünyanın bazı gazeteleri bir cesaret "Yahudi doktorların davası" olarak konuya değindilerse de, Pontius Pilatus adında zavallı bir genci, İsa'yı çarmığa germesi için kandırmış bir milletten başka ne beklenirdi ki..? Genellikle böyle çetrefilli durumlarda İngilizler:

"Stalin has the benefit of doubt"* der. Nitekim dediler de.

* "Stalin şüphelenmekte pek haksız sayılmaz" anlamına gelmekte.

İşin garibi, Sovyetler Birliği'nin Yahudi devletine karşı güttüğü politikanın da Sibiryaya soğuğu niteliğinde olmasıydı. Sovyet diplomatları, Sovyet hükümet temsilcileri ile bir araya gelmekle kalmıyorlar, arada insancıl sesler bile çıkartıyorlardı. Bu tür kibar görüşmeler hakkında bir gazete haberini burada vermeyi uygun gördüm:

"Ekim devrimi onuruna verilen davette bulunanlar arasında aşağıdaki hararetle konuşma cereyan etmiştir. Dışişlerine bağlı Rus Yahudileri Dairesi Başkanı Bay Schwarzberger, Sayın Ekselans Sovyetler Elçisi, Sayın Bay Abramov'a, Sovyetler'de kışları havanın soğuk olup olmadığı sorduğunda, elçi yerine ikinci sekreter Bay Schwarzberger'in sorusunu yanıtladı: Evet Sovyetler'de kışlar soğuk olur. Bunun üzerine Bay Schwarzberger yeniden Sayın Ekselansları Bay Abramov'a yolculuklarının iyi mi geçtiğini sorunca, bu kez,

- "Da," diye kendisi bizzat yanıt verdi.

Az sonra Ticaret Ataşesi, Sayın Ekselansları Bay Abramov'a hatırlarını sordu. Bu soruya Ekselansları yanıt bile vermedi. Onun yerine, üçüncü sekreter, Bay Piotr Soltşkin, bütün dünyadaki ülkeler arasında olumlu bir dostluğun gelişmesini amaçladıklarını bildirdi. Bay Schwarzberger bu önemsiz açıklamaya teşekkür ederken, Ekselansları Sayın Bay Abramov birkaç kez kafasını salladı. Davet saat yirmiyi çeyrek geçe sona erdiğinde, hizmet otomobili isteyip istemedikleri soruldu. Dördüncü sekreter, Bay Vladimir Froşcenko, bu öneriye yazılı bir nota verileceğini bildirdi. (*Reuter Haber Ajansı*)

Evet, Sovyet hükümeti yabancı ülkelerin işlerine karışmak istemediği gibi, yabancılardan da bunu bekler, yani kendi iç sorunlarına burunlarını sokmalarını istemez. Özellikle Sovyetler’de bütün ülkesini kapsayacak bir pogrom için hazırlık yaptığı sıralarda..... Bence zamanında Volga Almanları’nı Moğolistan’a sürdükleri gibi Rus Yahudileri’ne de aynı şeyi uygulayacaklar, o zaman hiç olmazsa bu asalaklar oralar da Sovyet emekçi halk topluluğu için yollar ve barajlar yapımında yardım ederler..... Oralara sürüleceklerin malları ve mülkleri de, halk idarecilerine el konduktan sonra, hizmet yıllarına ve sadakat derecelerine göre haklı bir şekilde dağıtılacaktır. Doğrusu bundan kusursuz bir sosyalist plan düşünülemez.

İşin garibine bakın ki, tam o sıra Yahudilik tarihinde hiç görülmemiş bir olay oldu.

İsrail düşmanı, pogromunu uygulayamadan öteki dünyaya geçmez mi..?

İnanın böyle bir denk düşme bugüne kadar olmamıştır. Bilindiği gibi Yahudiler her ne kadar Tanrı’nın sevgili kulları ise de, Tanrı Yahudi sorunlarına karışmaktan hep kaçınmıştır. Ama bu kez yukarıda bir takım karışıklıklar olmuş ki, yoldaş Stalin’i öteki dünyadan bir acele çağdırmışlardı? Hem de "Moğolistan" planı uygulanmasından tam iki gün önce.....

İnsanoğlu yanılabilir.

Sovyetler’in başındakiler, Generaller generali’nin yeniden hayata döneceğini, yani dirileceğini birkaç gün umutla beklediler. Sonunda, gözyaşları içinde, atalarının çağırılmış olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar.

Görülmemiş bir yas bütün Rusya’yı kapladı. Fabrikalarda, çalışma kamplarında, tecrit kamplarındaki sade vatandaşlar bu korkunç kaybın haberini aldıklarında hıçkırığa hıçkırığa ağıdılar. Özgür dünyanınsa soluğu kesilmişti. Avrupa’daki entellektüellerin arasındaki tek tük düşmanları bile, onun çok duygusal ve de düşünceli bir lider olduğundan saygı ile

söz ettiler. Bizim Kızıl Feliks perişandı, ben üzüntümü belli etmemeye çalışıyordum.

Moskova'daki büyük cenaze töreni unutulamayacak kadar görkemli oldu. Komünizmin babaları, tabutu kendi omuzları üzerinde taşıdılar:

Voroşilov, Beria, Mikoyan, Bulganin, Malenkov, Kruşcov - Hepsi oradaydı. Tabutun ağır yükü altında ızdırap içinde ezilmekteydiler. Beria gözyaşlarını tutamamıştı. Zaten cenaze töreninden kısa bir süre sonra da öldürülmüştü. Batı devletlerinin hükümet temsilcileri üzüntülerini kolektif idareye bildirdiler. Ben bile bu büyük devlet adamının anısına yakışan bir anma öyküsü yazdım.

KRAL KARTAL KUŞUNUN ÖLÜMÜ

Bu koskocaman dünyada pek çok ülke vardır, bu ülkelerde de pek çok kent, kentlerde de kocaman binalar, binalarda da pek çok dükkan. Ve küçük bir aktar dükkanında da pek çok sinek varmış. Bu sinekler vınlayarak uçar, havada dans eder, istedikleri yere konup kalkarlarmış, ancak dükkan sahibi bunlara aldırılmazmış, çünkü böyle aktar dükkanlarında böyle çok sineğin olması olağanmış.

Bu sineklerin arasında bir sinek, öteki sineklerden farklıymış. Çünkü öteki sineklerden iriymiş. Öteki sinekler örümcek ağlarına takılıp kalınca, içlerindeki bu iri sinek örümcek

ağına takılmamayı becerirmiş. Günün birinde de takıldığında, kendini örümcek ağından kurtarıyormuş. Çünkü bu iri sinek öteki sineklerden daha kuvvetliymiş! Bu nedenle de diğer sineklerin ona saygı göstermelerine hayret etmemek gerekir.

- "Sen bir harikasin, sen güçlü bir devsin," diyormuş aktar dükkanındaki öteki sinekler: "Sen bir sinek değil, sen bir kartal kuşu, hem de kral kartal kuşusun!"

İri sinek bu övücü sözleri duydukça şişir, keyiflenirmiş. Çünkü sineklere, sen sinek değilsin, sinekten de üstünsün denildi mi, buna inanırlarmış. Nitekim birkaç hafta geçmeden bir sinek olmadığına inandığından, başlamış aktar dükkanının içindeki sinekleri organize etmeye. Çeşitli planlar kurup, sivrisinekler kraliyetine karşı bir savaş açmış. Giderek kendini o kadar üstün görmeye başlamış ki, dükkan sahibinden hiç korkmadığını duyurmakla kalmamış, kendisinin güneş olduğunu da ileri sürmüş. Dükkan sahibi orada olunca da, bizim iri sinek, dükkan sahibinden de güçlü olduğuna inanmış, daha da ileri giderek, dükkan sahibini tümünden yok bilmiş.

Günün birinde kış gelip çatmış.

Kış gelip çatinca da iri sinek donmuş ve yere düşmüş. Yani dükkan sahibi kendisi öldürmemiş sineği.

Kış gelince sinekler donup ölü olarak yere düşerler. İşin en acıklı yanı, dükkan sahibi için iri sinek öteki sineklerden farsız düpedüz bir sinek olduğundan, düşüp öldüğünün bile farkında olmamış.

İşte bu koskocaman dünyadaki bir ülkenin kocaman binasının içindeki bir dükkandaki bir sineğin sonu.

Bu canavarın geberip gitmesini olumlu yanları olmadı değil. Yeni yönetimin başına getirilmiş olan şişman Malenkov, genel af ilan ettikten sonra, Kore’de barış anlaşmalarına girdi ve planlanmış olan pogromu doktorlar da serbest bırakıldı. Onların serbest bırakılması ile de, o çok bilmiş Rus kadın doktorun da hakkından gelindi, çünkü Lenin nişanına layık görülmüş olan bu kadın, Amerikan emperyalizmine yararlanmak için, Sovyet tıp gücüne dil uzatma küstahlığında bulunmuştu!

Olayların böyle gelişmesine sevinen Kızıl Çekiç Feliks:

- "Nasıl, dilin tutuldu değil mi?" diye karşı kaldırımdan bana seslendi. "Sana sosyalist mahkemeler asla yanılmaz demez miydin? Hata yapınca da, bunu işte böyle itiraf edip, düzeltiyorlar,!"

Buna ne denir ki? Dünyadaki barışı üstlenmişlerin gücünü eleştirmek bana mı düşer? Yalnız, gizli polis örgütün başkanı Lavrentiy Beria’yı nasıl temizlediklerine pek aklını ermiyor.....

Sanırım şöyle olmuştur:

GECEİN BU SAATİNDE KİMDİR KAPIMIZI ÇALAN....?

Her tarafın kapkaranlık olduğu o gece, sabahın tam üçünde, Bayan Beria uykusundan birden uyandı, ve yanında uyu-

yan kocasını dürttü:

- "Lavrentiy" dedi alçak sesle, "Kapı çaldı."

Lavrentiy yorganı başına çekerken:

- "Saçmalama!" diye söylendi. "Gecenin bu saatinde..."

Kapı gene çaldı, daha da ısrarla.

- "Git aç bakalım," dedi Beria karısına. "Herhalde komşu derece istemeye gelmiştir..... Ya da onun gibi bir şey...."

- "Lavrentiy", diye hıçkırdı Bayan Beria. "Kötü şeyler aklıma geliyor.....Sanki gelenler gizli polis...."

- "Yok canım, ne münasebet," diye Beria da yatağında doğruldu. "Polis benden ne isteyebilir....? Ben bir şey yapmadım ki...."

- "Siz aynasızların ne halt ettiği hiç belli olmaz," diye kadın sızlandı. "Doktorlar davasında sen değil miydin şimşekleri üzerine çeken? Ah zaten opera galası haberlerinde senin adım görmeyince miden bulanmıştı....Kimbilir gene kimlerin yanında abuk sabuk laflar etmişsindir....?"

Kapı gene çaldı.

- "Uzatma da kapıyı aç!"

- "Sen aç, Lavrentiy, ben korkuyorum...."

Beria kalktı, sabahlığını giydi ve karanlık koridordan ayaklarını sürüyerek yürüdü. Karısı ağlayarak sessizce arkasından gitmekteydi.

- "Ağlayıp durmasana!" diye Beria karısına çıkıştı, sonra da sokak kapısını araladı. Dışarıda gri trençkotlu iki adam duruyordu. İçlerinden biri hemen aralık kapının içine ayağını soktu, öteki de elini cebine attı.

- "Lavrentiy Beria?"

- "Evet, benim."

- "Tutuklusunuz! Bizimle gelin."

Beria duvara dayandı.

- "Eyvahlar olsun....." diye inledi. "Gizli polis...."

Titreyen karısı dizleri üzerine çökmüş, ağlıyordu.

- "Ah böyle olacağını biliyordum, o hıncır şişmanı zama-

nında gebertemedin bir türlü, kaç defa söylemedim mi bunu sana....? Ama beni dinleyen kim..."

Beria kendini toparladıktan sonra, tutuklama emrini görmek istedi. Memurun biri bir kağıt uzattı. Beria kısaca bir göz attı, yüzündeki kan çekildi birden:

-"Tamam," dedi alçak sesle. "Altındaki imza benim. Gidebiliriz."

Bu dramatik olayları göz önünde tutunca, dünyada en zor iş ne olabilir diye soruyordum: "Sahrada odun kırmak mı? Everest'in en yüksek noktasına çıkmak mı? Niagara şelalelerini aşağıdan yukarıya yüzerek aşmak mı? Meksika'nın devlet açığını kapatmak mı?" diye. "Hayır Ephraim," diyorum kendi kendime, "bu dünyadaki en zor iş, Sovyet Ansiklopedisi çıkartmaya kalkışmaktır."

Bu görevi üstlenmiş olan zavallılara o kadar acıyorum ki. İleriye dönük bir ansiklopedi çıkartmaya kalkışmak, kanımca buz üzerine yazı yazmak gibi bir şey. Yıllardan beri "B" harfine ancak gelmiş olduklarımı duydum. Neden mi? Hainler yüzünden tabii. Tam cilt tamamlandı, baskıya hazır denildiğinde, haydi bir sayfanın yeniden ele alınması gerekiyor. Örneğin, o vatansever Sovyet bayan doktoru ele alalım. "Devrimin talih perisi" olarak eller üzerinde taşınırken, bunlar ansiklopedide belirtildiyse, cild satışa çıktıktan sonra, aynı ka-

dın için "Cinsel hastalıktan zoru olan yırtıcı kuş" denilmekteyse, ne olacak?

Durum nasıl idare edilecek, ne yapılacak?

Gayet basit.

Bir kere bu cilde el konacak; bu cildi kim satm almışsa, cezalandırılacak. El konulan cildler yakılacak ve külleri rüzgarla dört bir yana savrulacak ve yeni bir cild basılacak.

That's all Folks!

Yoldaş Beria ne yapsa beğenirsiniz?

Tam da ansiklopedi de kendi hakkında: "Duygusal insanlık örneği ve sosyalizm kalesinin sadık bekçisi" diye yazdırdıktan sonra tutuklama emrinin altına imzasını atmaz mı?

Bereket kolektif liberal yönetim kısa bir süre önce bunun çözümünü buldu. Artık değerli kağıt ateşe verilmiyor, Batı'da yapıldığı gibi değişmesi gereken sayfalarda düzeltilmiş şekliyle bir yaprak ilave ediliyor. Beria ile ilgili kısımda şöyle bir düzeltme yapılmış olmalıdır:

Satır 3: ..."Emekçinin sınıfının değerli çocuğu...", yerine: "Faşist at pazarcısının besli piçi...", olacaktır.

Satır 5: ..."İç güvenliğin kahramanı.....", yerine....."casusların en namuzsuzu...", olacaktır.

Satır 7: ..."Onun adı ebediyete kadar kalplerimizde yaşayacaktır," yerine "Ergeç belasını bulacaktır", olacaktır.

Boş zamanlarında Stalin'in sekreterliğini yapmış olan,

* İşte bu kadar.

Beria'nın celladı, Yoldaş Malenkov, beklenildiğinden de uzun zaman yönetimin başında kaldı. İlk aylar yerinde tutunabilmek için bir aslan gibi insan kayırmanın hortlamasına karşı büyük bir savaş verdiyse de, günün birinde, meslekdaşı Nikita Sergeyeviç Kruşçov Yüksek Sovyet Şurası önünde sözü alıp da, kolektif yönetimin parlak başarısından söz edene kadar.

İşte sizlere bu düşündürücü toplantının gizli protokolü:

İNSAN KAYIRMANIN SONU

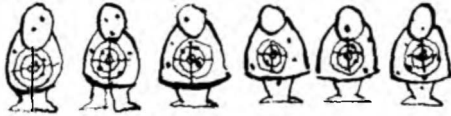
Yoldaşlar! Emekçiler! Köylüler! İlerici düşünenler! Eylemci ve kudretli arkadaşlar! Rus halkı! Beklenmedik bir şekilde aramızdan ayrılan Yoldaş Stalin'in (*Herkes üzüntü içinde ayağa kalkar*), ki artık onun yeryüzündeki en korkunç yaratık olduğu (*Tiksinti içinde yerlerine otururlar*) bilinmekle beraber, durumun analizini yapmak üzere burada toplanmış bulunmaktayız. Zamanında Yoldaş Lenin, onun için: "Bu Stalin bir kaynanaya benzer, yani onsuz hayat daha iyidir" demiştir. Ve Yoldaşlar, Yoldaş Lenin haksız değildi. Bugün artık olanları gizlemenin bir anlamı kalmamıştır. Yoldaş Stalin, hiç bir neden olmadan arada sırada adam öldürmüştür. (*Genel hayret*) Yanındakileri silip atmıştır, çalıp çırpmış, yalan söylemiş, kandırmış, gaspetmiş, aldatmış, zimmetine geçirmiş, karısını aldatmış ve yasak yerlere arabasını park etmiştir. Tanrılaştırılıp alkışlanmak istenmiştir. (*Alkış*) Ve yaptıklarından utanmadan (*Ayıp! Ayıp! sesleri*), Stalin bakanlarını parmağında oynatmış ve bizlerde onun ipinde canı gönülden Kasaçok dans etmişizdir (*Büyük alkış*). Artık böyle şeylere son verilecektir, Yoldaşlar! (*Birden alkış kesilir*)

Ne demiş Yoldaş Lenin: "Kolektif yönetim, insanların insanlar tarafından kötüye kullanılmamaya karşı tek geçerli

emniyet subabıdır." Yoldaşlar, muhakak ki şimdi neden? diye soracaksınız. (*Neden? Neden?*) Evet, Sayın Yoldaşlar, bunu bana sorduğunuza göre, sizlere açıklamak isterim ki, Beria, Malenkov, Molotov, Kaganoviç, Spilov, Bulganin yoldaşlar gibi (*Her isim için sürekli alkış*) kusursuz barış savaşçılarından oluşan bu kolektif yönetmenlik dünyanın bugüne dek görmediği ve de kanımca göremeyeceği bir total liberalizme karar vermiştir. Kolektif yönetimdekileri burada teker teker sizlere tanıtmama gerek görmüyorum. Her biri tam anlamıyla kusursuz birer komünisttir ve her biri içimizde oluşmakta ki bir sabotajı, derhal bastıracak kadar vatanseverdir. Nitekim, uluslararası bir casus olduğu bilinen Beria sorununda da bu kendini kanıtlamıştır. Beria ki, kısa bir süre önce kendi kaderini kendi halkının ellerine teslim etmişti...(*Bu sürprize sevinerek fısıltı halinde yuh sesleri*) Teşekkür ederim. Elimize geçen şüphe götürmez kanıtlardan açık olarak anlaşılmıştır ki, aynı zamanda profesyonel bir katil olan Beria, henüz oniki yaşındayken Nato'nun casusluk teşkilatına girmiş ve Moskova'yı ateşe verip, kendini kral ilan etmeyi planlamıştır. Bunun dışında da o bir yalancı idi. Anlattıklarım itiraz eden varsa, elini kaldırsın Yoldaşlar !(*Hareket yok*) Teşekkür ederim Yoldaşlar!

Ben burada bu sözünü ettiğim plutokratik casusun içyüzünü açığa vurmakla kalmayacağım. Hayır, Yoldaşlar! Benim burada aynı zamanda Malenkov gibi bir yoldaşın nasıl proleter bir uyanıklıkla olayları idare ettiğinden de söz etmek istiyorum. (*Büyük alkış*). Ve bunun için bizi birbirimize kardeşçe kenetleyen özgürlük sloganımızı hep beraber duyuralım Yoldaşlar! (*Özgürlük Özgürlük!*) Bu ara şuna da değinmek isterim ki, içinde bazı yoldaşların, sömürgelerimize tanıyacağımız özgürlüğün Rubel'in değer kaybına neden olacağından korkmakta olduklarıdır. Sizden rica ediyorum Yoldaşlar, kolektif yönetime biraz güvenin. Evet, şüphecilere bu yanıtı verin! Yoldaşlar, bize biraz zaman verecek olursanız, o kendi-

ni beğenmiş şişman Malenkov'u yeryüzünden nasıl sileceğimizi sizlere göstereceğiz. (*Çok alkış*) Teşekkür ederim, Yoldaşlar. Bu alkışlarınıza ben sahip çıkmıyorum, özellikle yıllarca bu yola baş koymuş Molotov, Spilov ve Kaganaviç yoldaşların çalışmalarıyla bu noktaya geldiğimizi burada belirtmek benim görevimdir. (*Büyük memnuniyet ve arada da takdir sesleri*) Onların gayreti sayesinde partimizin barış politikası bugünkü mükemmeliyetine erişmiş ve de o domuz Lasar Moisseyeviç Kaganoviç'in aramızdan uzaklaştırılmasını uygun görmüştür. (*Alkış ve yuh sesleri*) Teşekkür ederim.

Hükümetin sorumluluğunu şu yorgun omuzlarımda tek başıma taşımak zorunda olmadığım düşüncesi beni ne kadar sevindirmekte olduğunu siz yoldaşlara anlatmam mümkün değil. Ama elbette ki böyle bir durum, partiyi eleştirme hakkını elimden alamaz. Aksine, Yoldaşlar, örneğin Yoldaş Spilov, Yoldaş Molotov'un sosyalist disiplinden uzaklaşmakta olduğuna inanıyorsa, arkadaşlık hakkını kullanarak, Yoldaş Molotov'u bir güzel inceleyebilir, öyle değil mi arkadaşlar? (*Öyle! Öyle!*) Sonuç olarak yoldaş Spilov edinmiş olduğu bilgileri bizlere açıkladığında, kolektif yönetmenlik buna ya saygı gösterir, ya da göstermez. Bu durum karşısında bizler elbette ki saygı gösterdik, çünkü Molotov'un çetesinin çevirdiği dümenler giderek dayanılmaz bir hal almıştı. (*Yüksek sesle küfür*) Molotov'un zorba takımı, Amerikan Dışişleri Bakanlığından, "Macar ayaklanması" bahanesi ile büyük para yardımı kopardıktan sonra, bununla yetinmeyip, Ukrayna'nın ilhaki için de Miami Beach'deki bir sionist cemaatinden de sağladıkları yardımı ceplerine indirmişlerdir. (*Hayret*) İşte böyle, Yoldaşlar, kolektif yönetmenlik son dakikada

bu sokak eşkiyalarının çevirdikleri dolapları ve kuduz bir köpek gibi saldıran Spilov'u ve pis karakterli Mikoyan'ı (*Öfke içinde taşkınlık*)....bir dakika....bir dakika....dilim sürçtü...henüz Mikoyan'a bir şey yok (*Mi-ko-yan! Mi-ko-yan!*).

Evet, Sevgili Yoldaşlar, en büyük görevlerimizden biri olan, insan kayırma ile mücadelede büyük başarı elde edilmiştir. Oysa bu konuda başarılı olabileceğimize kimse inanmamıştı. Yalnız ben ve kadim dostum, soylu Mareşal Bulganin (*Takdir sesleri*) sarsılmaz bir inançla istikbalimize inanıyorduk. Ve işte Yoldaşlar, kuşaklardan beri insanoğlunun düşlediği bir gerçek oldu. Karşınızda göğsümü gururla şişirerek dururken, içi geçmiş bunak Bulganin'den kurtulmuş olduğumuzun müjdesini verme mutluluğu içindeyim. Şaşmanız değil mi? Yoldaşlar, Yoldaşlar, ben size şaşacağınız haberler vereceğimi söylememiş miydim? (*Şaşma sesleri*) Yalnız şunu da bilmenizi isterim ki, bu ihtiyar canı, kolektif yönetmeliği yok edip, tek başına ülkemizi idare etmeyi tasarlamaktaydı. (*Büyük gürültü*) Yetmiyormuş gibi, bir de Rock müziğe meraklıydı (*Ritmik alkış*) Susalım! Susalım! Durmadan da burnunu karıştırırdı. (*Olur şey değil sesleri!*) İşte böyle, Sevgili Yoldaşlar, her ne kadar proleter tutuma ters düşüyorsa da, Bulganin bir burun karıştırıcısı idi! (*Işık*) Teşekkür ederim, Yoldaşlar.

Şimdi siz de anladınız ki, Yoldaşlar, kolektif yönetim ancak tek bir güçlü kişi tarafından yönetilebilir ve bu kişi rahatlıkla kendini kolektif düşüncenin yerleşmesine adayabilmelidir. Evet, Yoldaşlar, bugün bize gerekli olan, güçlü bir kolektif lider, işçi kolektifinin fedakar bir öncüsü, sosyalizmin samanyolunda parlak bir yıldızıdır. Bunlar onda bulunması gereken özelliklerin birkaçı.... (*Ku-ruş-çov! Ku-ruş-çov!*) Teşekkür ederim, Yoldaşlar. Şayet bir itirazınız yoksa, ileride saçlarımı siyaha boyatıp, bir de bıyık bırakacağım. (*Hayır, Olmaz. Tam aksine!*) Çok teşekkür ederim, Yoldaşlar. Sorularınız var mı? Rica ederim, Yoldaşlar, kimsenin gerçekten bir

sorusu yok mu? Mükemmel! O zaman rica ediyorum, ön sıradakiler kalksınlar ve coşku ile Kasaçok dansı etsinler. *(İlk sıradakiler kalkarlar ve coşku ile küçük bir Kasaçok gösterisi yaparlar.)*

Yoldaş Kruşçov'un nutkunda Stalin'in suçlarını açığa vurması, demirperdenin iki ayrı tarafında da duyanları dehşet içinde bırakmıştı. Batı'dakiler, suçları işlemiş olmasını dehşetle karşılamışlar, Doğu'dakilerse, bu suçların açığa vurulmasını.

Batı'daki çeşitli komünist partilerindeki şaşkınlık alıp yürüdü. Batı'daki yoldaşlar panik içinde olumlu bir neden aramaya başladılar. Stalin gibi bir lider birdenbire elle tutulur bir neden gösterilmeden, bir takım suçlar yükletilerek gönüllerden silinemezdi ki!

Evet, Batı'daki komünistler sersemlemişlerdi. Bir yandan, sırf alışkanlıklarından hala generaller generaline hayranlıklarını sürdürürken, beri yanda Sovyetler Birliği'nin başına geçmiş olan Kruşçov'un yüzde yüz haklı olduğundan kuşku duymamaları gerektiğinin de bilincindeydiler.

Bu ikilem içinden çıkmanın yolunu da buldular:

-"Yoldaşlar! Yoldaş Kruşçov, proleter açıklıkla Yoldaş Stalin'in suçlar işlemiş olduğunu duyurmuştur. Evet, milyonlarca suçsuzu öldürmüş ve ülkeyi bir uçtan bir uca bir cezaevine çevirmiş olduğunu öğrenmiş bulunmaktayız. Yoldaşlar, elbetteki kimse bunun aksini savunacak değil. Çünkü Yoldaş Stalin'in bazen yanlış kararlar vermiş olduğunu kabul etmek

surları olan bir insandı. Belki de kusursuzdu da, bu nedenle kusur işleme hakkını kendinde görmekteydi. Bu dialektik gelişim safhasında şu soru ortaya çıkmıştır: Yoldaş, kendi kişisel motiflerinden dolayı mı insan kayırmıştı?

Hayır, Yoldaşlar! Generaller generali Stalin yaşantısı boyunca yalnız bir insandı, biraz sevgi aramış olmasını hoş karşılamak gerekir. İnsan başkasında hata aramaya başlarsa, mutlaka hata bulur. Yoldaş Stalin de etten kemikten bir insandı. Yoldaşlar, evlatların babalarını olduğu gibi kabul ettikleri gibi, bizlerin de Stalin'i öyle kabul etmemiz gerekmektedir. Çünkü o bizlerin gerçek babası, merhametli hamisi, kendi kuşağının eşsiz bir örneği, parlak yıldızı, uzun sözün kısası, ayağa kalkın Yoldaşlar, - Stalin öldü, yaşasın Stalin!"

Bu ara barış cephesinde bir Stalin'den arınma kampanyası başlatılmıştı. Ve arınma hızlandıkça da, orta şekerli bir liberalizm havası estiriliyordu. Umut verici bu kampanyaya gece gündüz devam edilmekteydi. Bolşevik partisinin kolektif yönetmenlik başkanı Yoldaş Kruşçov Batı'yı ziyaretleri ile şereflelendirmekteydi. Havanın yumuşamış olduğu, Moskova'yı ziyarete gelmiş olan Batılı diplomatların, eskiden olduğu gibi şehrin sadece 20 km dışına kadar değil, 35 km dışına çıkmalarına izin verilmesinden belli olmaktaydı. Hatta partinin güttüğü bu yeni barış kampanyası nedeniyle, makarnanın Sovyet bilginleri tarafından icat edilmemiş olduğunu bile açıkladılar!

Evet, Kruşçov'un doğusundan taze bir liberal esinti gelmeye başlamıştı. Dehşet verici Stalin zamanında en ufak suç işleyenlerin sorgu sual edilmeden kurşuna dizilmeleri de sona ermişti. Artık kurşuna dizilmeden önce suçlunun davası görülmekteydi. Soljenitsin adında tanınmamış bir yazar, "İvan Denissoviç'in Yaşantısında Bir Gün" adı altında tecrit kampları hakkında bir kitap yazınca, korku saçan gizli polis örgütü tamamen kapatılmış, onun yerine "Devlet Nizam Dairesi" açılmıştı.

Bu kısa ama mutlu devirde artık Sovyet vatandaşı gece yarısı kapısı çalınınca korkmuyordu. Zamanla pek çok şey değişmiş olduğundan, tutuklanacakları zaman sabahları evlerinden alınmaktaydılar.

Dört nala bir hızla ilerleyen Stalin'den arınma kampanyasının etkisi "Polit aile" arasında da görülüyor değildi. Günün birinde Kruşçov, avanesi ile birlikte bizzat Mareşal Tito'ya şöyle bir uğramaya karar verdi. Bu iki devlet adamı arasındaki Belgrad'daki bir araya gelme, gerilim içinde olmakla beraber, sevgiden yoksun şöyle cereyan etti:

- Kruşçov:** Ne diyordum.....
Bulganin: Hmmm....
Tito: Bir şey mi dediniz?
Kruşçov: Bize hala kızgın mısınız, onu soracaktık.
Tito: Evet, hem de çok. Bazı şeyler kolay unutulamaz. "İstvestiya" da benim hakkımda "İnsanlığın yüz karası ve kurumuş tezek" diye yazılıydı.....
Delegasyon: (kakar kakar gülererek) Yok canım, ne münasebet....
Gromiko: Beria zaten çok adi herifin biriydi.
Tito: Peki, "Krokodil" dergisindeki karikatür kimin marifeti idi, he? Sözde ben patlak gözlerle sosyalizmin cesedi üzerinde bir bit şeklinde durmuş "İşçilerinin kanını patlatana kadar emeceğim, ha ha ha." diyordum. Buna ne buyurulur?
Bulganin: Hiç bir haberim olmadı. Ben gazete oku-

mamayı prensip edinmişimdir.

Tito: Öyleyse kimin başının altından çıktı?

Kruşçov: *(Birden hatırlar)* Durun, tamam, aklıma geldi, efendim bir gün Beria'nın yanına gitmiştim, baktım bir karikatür çiziyor. Yaptığını görünce de, "Bana bak, Beria" demiştim. "Bunu sana yakıştıramadım. Tito esaslı adamdır. "Bunun üzerine Beria fena halde sinirlendi ve doğru....doğru....ay dilimin ucunda....doğru şeye...şeye gitti....

Mikoian: Stalin'e mi?

Kruşçov: Tamam, lafı ağzımdan aldı, evet, Beria doğru Stalin'e gitti ve beni şikayet etti, ben Tito yanlısıyım.

Tito: *(kuşkululu)* Bana baksanıza, olay yaratan hakkımdaki pamfletleri de mi Beria tertiplendi? Altındaki imza Beria'nın değildi ki.

Bulganin: *(Gülümser)* Hatırladım o yazıları....

Kruşçov: Önemli olan Beria'nın zamanı artık geride kaldı. Zaten seni beğenmediği anlaşılır derhal kurşuna dizdik.

Tito: Biliyorum, gazetede okudum. Ama bunu benim için yapmanıza hiç gerek yoktu....

Kruşçov: Üzerinde durmaya değmez, insan arkadaşları için neler yapmaz ki....

Bayan Tito: (Sovyet heyetinin arkasından) Tito! Sofra örtüsüne sigarası ile hangisi bu deliği açtı?
Tito: Kim olabilir ki?
Bayan Tito: Beria mı?
Tito: Tabii.

Başkan Tito'nun karakteri hakkında burada başka bilgiler vermeyi uygun görüyorum.

Birkaç yıl önce, Yugoslavya'daki Yazarlar Birliği toplantısına katılabilmem için, ek görevimin bir sionist ajan olması na rağmen, Yugoslavya hükümetinden özel olarak davet edilmiştim. Yugoslav meslek arkadaşlarım beni geç vakit havaalanından aldılar ve sendika malı bir otomobil ile şehre doğru hareket ettik. O zamanın sosyalist ekonomisinin en verimli devrinde bile benzin kısıtlaması uygulandığından ve adam başına ayda yalnızca kırk litre verildiğinden, arkadaşların beni havaalanından almakla yapmış oldukları jestin değeri büyüktü. Ayrıca otel ve parti merkezlerinin dışında şehirde elektrik de yoktu. Bu olay Tito'nun ölüm gününe rastladığından, binaların duvarlarından bin kat büyütülmüş olarak sevgili Mareşalleri bizi selamlamaktaydı. Ancak o akşam her taraf karanlık olduğundan, tek bir sokak lambası bile yanmadığından, görememiştim. Çünkü Yugoslavya petrol borcunu ödeyememekteydi ve sonuç da, Yoldaş Lenin'in dediği gibi: "Cereyan yoksa, ı ışık da olamaz" vecizesine dayanıyordu.

Yolda ilerlerken, Hırvat yazar arkadaş telaşla:

- "Bakın, bakın!" dedi. "İleride sol tarafta başlıyor!"

- "Ne başlıyor?" diye sordum.

- "Sabredin canım.."

Esrarengiz bir sessizlik içinde onbeş dakika daha yol aldık. Tepeler, taş duvarlar, yeşil parklar, güzel sayfiye konakları önünden geçmekteydiler. Birden Hırvat yazar arkadaş, sol tarafı işaret ederek:

- "Burada bitiyor," dedi.

- "Biten nedir?"

- "Tito ailesine ait arazi tabii."

Halka dönük, sosyal eşitlik prensibi güden komünist başkanların saray ve buna benzer değerli mal mülk toplamaya şahsen pek meraklı olduklarını bu ara ben de gözlerimle gördüm. Yalnız bu işaret edilen kısımda, stratejik olarak Yugoslavya'nın dört bir tarafına serpiştirilmiş av köşkleri yok. Ekim devriminden bu yana nedense av köşkü sahibi olma merakı komünist başkanların bir simgesi haline gelmiştir.

Bu olağanüstü gerçeğin içinde yatan ideolojik güzelliği, Yugoslav yazar Milovan Dyilas da benim gibi keşfedenlendirdi. Kendisi ünlü bir idealist olmanın yanı sıra, Tito'nun da samimi dostu idi. Ama günün birinde biriken saraylar onun da sinirine dokunmuş olacak ki, "Yeni Sınıf" adıyla bilinen kitabını yazmıştır. Bu kitabında Dyilas, komünist rejimde zamanla yeni bir parti soyluluğu yaratıldığını ve bunun da orijinalinden pek geri kalmadığını anlatır. Yalnız bu küstahlığından dolayı avcı arkadaşı tarafından birkaç yıl için hapse atılmıştır. Avcı, böyle yapmakla arkadaşının aklının başına geleceğini umut etmişse de, Milovan Dyilas'ın akli başına gelmediği gibi, Mareşal, avcılar cennetine göçtükten sonra bile kanısında ısrar etmiştir. Taht namzetleri onu geçici olarak serbest bırakmışlar. Yoldaş Dyilas, bugün hala düşüncesinde ısrar ettiği için, onun kulağını bükmek istiyorum.

Bence Yoldaş Dyilas yanılmakta.

Nasıl yanılmakta mı?

Bir kere Yoldaş Lenin'in "Partinin en etken silahı, uyanık eleştiridir" demiş olmasına inanmasıdır. Anladığım kadarıyla Yoldaş Lenin bu dediğinin ciddiye alınacağını beklememiştir. Yoldaş Dyilas'ın yanıldığı ikinci nokta da, Tito'nun Yugoslavya'da aşağı yukarı burjuva bir demokrasiyi uygulamasıdır.

Oysa Mareşal'in birazcık özgürlük tanınması ve biraz insan haklarına değer vermesinin asıl nedeni, Stalin'i kızdır-

mak içindi.

Peki, Yoldaş Dyilas'ın haklı olduğu nedenler neydi?

Bir parti soylu sınıfının oluşmasında yazar haklıydı. Alt tarafı bir villada oturmak ve şöforlü siyah bir limuzin sahibi olmak herkesin harcı değildir ki.

Elbetteki birkaç şekil asalet vardır. Eski moda şekil, halkın tanımadığı bir kumandan, ya da bir krala, ya da bunlara benzerlere "majesteleri" diye hitap edilmesidir. Başlarında birer taç olan bu tufeylilere her yerde rastlanır, futbol maçında, bisiklet üzerinde, ya da bir diskotekte.

Bir de öteki asiller var. Bunlar halka dönük, halkçı bir başkan tarafından yaratılmış ve aynı hamurdan yoğrulmuş, aynı safda olanlarıdır. Bunlara "Majesteleri" yerine "Yoldaş" denmektedir. Evet, sadece "Yoldaş". Tabii ki halk bu halka dönük başkanı yakından tanımaz. Daha doğrusu zamanından önce dünyadan göçene kadar. Çünkü o zaman onun içi doldurulmuş cesedi, camdan bir tabutun içine yerleştirilir ve geniş halk kütlesi adına sosyalizmin kutsal anısı olarak hak ettiği yerde saklanır.

Ondan sonra da ölümsüz olur.

Bence ender durumlarda komünizme yapılan eleştiri yerini bulmuştur. Zaten o zaman da yapıcı bir eleştirici söz konusudur.

Örnek olarak Varga olayını ele alalım 1950 yıllarda generaller generali Stalin, ekonomi danışmanı olan değerli Profesör Varga'ya, bir yıl içinde Amerika'nın kriz içinde kıvranan ekonomisinin pis ruhunu nihayet teslim edip etmeyeceğini sorar. Profesör, bunun maalesef belli olmadığını yanıtlar. Bunun üzerine bu dar görüşlü cahil profesör, geberip gitmesi için en yakın zindana atılır. Tam on yıl sonra, 1961 yılında, ekonomik suçlulara uygulanan genel aftan yararlanarak zindandan kurtulan bilim adamı, zaman yitirmeden kendini eleştirdikten sonra, yıllar önce yanılmış olduğunu itiraf eder.

Kolektif güç Kruşçov'un o ara uluslararası elde ettiği büyük başarı göz önünde tutulursa, böyle ufak tefek yanlışlar üzerinde durmamak gerekir. Onun oniki yıllık başkanlık devresinde "Kapitalist rejimlere ölüm" kehaneti gerçekleşeceğe benziyordu.

Burada Fidel Kastro'nun barış safhına katılması üzerine dikkatinizi çekmek isterim. Hem de tam da Amerika'nın ona Küba'daki kokuşmuş rejimi alt etmesi için büyük destek olduğu zamana rastlar....Ama siz de bilirsiniz ki aşkın kuralları yoktur. Evet, sakallı genç devrimci birden körkütük Marksizm'in güzelliğine aşık olmuş ve Amerika'yı yüzüstü bırakıvermişti! O günden beri de bu iki devlet sürekli savaş arifesindeler, bazen biraz bunu aşılıyorlar da...Kedi köpek gibiler, daha doğrusu, fare ile fil gibiler.

Yalnız herkesin hakkını vermek gerek, belki Kastro gelmiş geçmiş en büyük komünist olmayabilir, ama en büyük televizyon meraklısı olduğu herkesçe bilinmektedir. En çok sevdiği program da, beyaz camda kendisinin görünmesidir. Kimbilir, belki de Guinness rekorlar kitabına geçmek istemesidir. Elime geçen sararmış bir gazete yazısından Küba başkanının bir haftalık yaşantısını saptayabildim. Bunu da psikiatriden kaptığım bir deyimle başlıyorum:

KASTROFOBİ

PAZAR: Dr. Fidel Kastro, televizyondaki dünkü konuşmasından sonra Amerika ile Küba'nın arasında belirli bir soğuk hava esmesi hakkındaki açıklamasında, Küba'lıların büyük laflar yapan bir millet olmadığını ama emperyalistlerin karşısında asla sinmeyeceklerini Amerika'lılara bildirmiştir. Başkanın konuşması tam altı saat sürdüğünden, eski model TV araçlarının büyük bir kısmının bozulduğu görülmüştür. Yayından sonra TV Stüdyosu önünde Amerika aleyhine büyük bir gösteri düzenlemiştir. Dr. Kastro, ayışığında gösteri yapanlara saatler boyunca, memleket içindeki para sıkıntısına yalnızca Amerikan hükümetinin neden olduğunu ayrıntıları ile açıkladıktan sonra, orada bulunan kalabalığı, ertesi sabah radyodaki konuşmasını dinlemelerini hatırlatmıştır. Genellikle o saatlerde verilen "Sağlıklı bir gün" programındaki aerobik yayını yapılmayacak, onun yerine Dr. Fidel Kastro'nun konuşması yayınlanacaktır.

PAZARTESİ: Başkan'ın anti-Amerika konuşması beklenmedik şekilde saat 16.30 da birden sona erince, o gün için başka bir program düşünülmemiş olduğundan, radyo idaresi paniğe kapıldı.

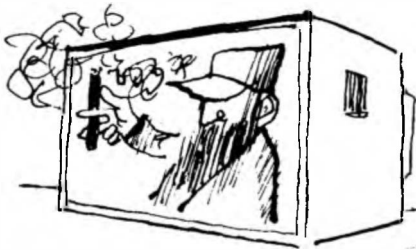
SALI: Dr. Fidel Kastro, Amerikan Büyükelçisine, hükümeti bu şekilde asab bozmaya devam ederse, Amerika başına geleceklere hazırlıklı olsun, diye sert bir dille ikaz etti. Televizyonda canlı olarak verilen söyleşide büyükelçi, kızmanın nedenini bilmek isteyince, Dr. Kastro, ABD ve de beyni kireçlenmiş başkanına sempati besleyemeyişinin nedenini tarihteki olaylarla ilgili olduğunu anlatmıştır. Uzun süren bu söyleşiden sonra, büyükelçi ambulans içinde elçilik binasına getirilmiş ve oradan da telgraf çekerek, sağlık nedeniyle anti-A-

merika gösterilerine tekrar başlanmıştır.

ÇARŞAMBA: TV idaresi bugün Dr. Fidel Kastro'nun nutuk vermeyeceğini ama merak edilecek bir durum olmadığı bildirilmiştir, nutuk veremeyeceğinin nedenlerini Dr. Kastro bizzat kendisi TV de (10.15-21.00) saatlerinde açıklarken, ABD'ni sonu gelmeyen fitne ve bozgunculukla suçlamıştır.

PERŞEMBE: Hükümet sözcüsünün bildirildiğine göre, Dr. Fidel Kastro halk ile arasındaki canlı kontağı sürekli olarak sıcak tutmak amacı ile, malikanesinden TV stüdyosuna taşınmaya karar vermiştir. Devlet Başkanı bu olanaktan faydalanarak "Erken kalkanlar için" programında millete hitaben, ABD'nin, Küba'daki Sovyet füzeler politikasına burnunu sokmasını sert bir dille eleştirmiştir. Başkanlarının bu etkili konuşmasından sonra, halk ellerinde meşalelerle toplu halde Amerikan Büyükelçilik binasına giderek, binanın camlarını indirmişler ve koro halinde: "Televizyonu icat eden Amerikalılar kahrolsun!" diye bağışmışlardır.

CUMA: Amerikan hükümeti Küba'ya yapmakta olduğu ekonomik yardımı kısıtlamıştır. Televizyon idaresi, uzun sürecek olan TV akşamları için patlak mısır depo edilmesi önerilmiştir.

Ellili yıllarda Nikita Kruşçov ile Mısır Başkanı Cemal Abdül Nasır'ın arasında alevlenmiş olan aşk fırtınası kadar materyalizmin dialektiği üzerine bundan parlak bir ışık vurmaz. Burada da aynı şey: Aşk sınır tanımaz! Nikita, Nasır'ın gözlerinden okuyordu arzularını ve füze, baraj, gemi, nakit para gibi değerle armağanlara boğuyordu. Cemal, her şeyin en alasını hak ediyordu. Bu kadar güçlü bir devletin dostluğuna sırt dayamak herhalde çok güzel bir duygu olmalı!

Yürekten kopan bu karşılıklı ilişkinin bir işareti de, Abdül Nasır'ın, Yoldaş Kruşçov'a o sıcak yaz gününde yazmış olduğu mektuptur:

"Sevgili Nikita", diye başlıyordu yazı. "Sanırım bizim genç cumhuriyetimizin çetin bir devreden geçmekte olduğunu sen de fark etmişsindir. Çeşitli devrimci ayaklanmalar ile orada buradaki kanlı çarpışmalar sonucu, bunları fırsat bilerek, komünist ve diğer bozguncu grupların hakkından gelmemiz bizi umulmadık sorunlarla karşı karşıya getirdi, çünkü elimizin altındaki elemanları yitirdiğimizi görmekle beraber, olayların sağlam temeller üzerinde oturan ekonomimizi de sarsacağından endişe duymaktayız. Benim sarsılmaz inancım, özgürlüğe erişmişlerin sağlam bir kalesi olan Sovyet Rusya'nın, geçmişte olduğu gibi şimdi de Arap halkının milli gayelerine erişebilmelerinde, onları aralarındaki Bolşevik asalaklardan kurtarmak için yardımcı elini uzatacağıdır. Bu nedenle, bizdeki komünist yeraltı savaşçıların hakkından gelebilmek için en kısa zamanda bize eğitici elemanlar göndermeni rica ediyorum.

Şimdiden sana teşekkür ederken, "Birlik - Özgürlük - Sosyalizm" selamı ile yazıma son veriyorum.

Sevgiler

Cemal

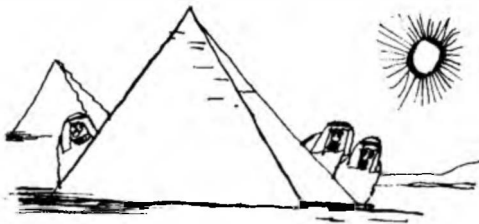
Kremlin'dekiler, bu yazıyı okuduklarında, şaşkın bir çeliş-

ki içinde kaldılar. Yoldaş Kruşçov, bir yandan Arap halkının imperiasionist tehlikeye karşı savunma silahları göndermeyi kalkınma planı dahilinde gerekli olduğunu ediyorsa da, komünistleri kovalama programı için bekleneni vermekte acele etmemesi önerilmekteydi. Sakın bu konuda bazı ideolojik anlaşmamazlıklar olmasın? Kulağa gelenlere göre, Cemal'in mektubundan sonra Kremlin'de büyük tartışmalar olmuş..!

- "Yoldaşlar", dedi Kruşçov. "Bırakalım Amerikalılar yerine Araplar komünistlerle uğraşsınlar!"

- "Bunda haklısın," dediler bütün Orta Doğu uzmanları. "O zaman oraya Doğu Alman uzmanları gönderelim..?"

- "Kesin olarak hayır," dedi buna Kruşçov. "Cemal'in gururu kırılabilir."

Bu hararetli tartışma, sionist kafa tutmalarla mücadelede yardımcı olmaya ve en iyi elemanlarını da Mısır'a göndermeye kararla sona erdi. Stalin zamanında, komünist elemanları ortadan kaldırmada uzman olanlar seçildi, grup Mısır'a uçakla gönderildi, orada da hararetle karşılandı ve hemen ertesi günü, Kahire'deki askeri akademide yoğun kurs başlatıldı. Komünist avında yetişmiş Mısırlı genç subaylar önemli başarılar gösterdiler. Uygulamaya geçildiğinde, gayretlerinde oldukça ileri giderek toplu halde Sovyet uzmanlarını yakalamayı başardılar ve uzun süren soruşturmalardan sonra, bu uz-

manlara komünist partisinden olup, emirleri Moskova'dan aldıklarını itiraf ettirdiler.

Bunun üzerine uzmanlar, askeri mahkemeye verildi ve sonunda da yirmi yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Mısır Basın Ajansı'dan alınan habere göre, Başkan Abdül Nasır sonraki mektubunda, Yoldaş Kruşçov'dan yeni bir Sovyet uzmanlar ekibi gönderilmesini istemişmiş.

Elbetteki dünyaya hakim olmak çocuk oyunu değildir. Arada sırada her şey yolunda gitmeyebilir. Bazen bir terorist can verir, bazen özenle yerleştirilmiş bir gizli ajan yakalanır, bazen de başarı vaat eden gelişmeleri engelleyen ayaklanmalar olur reaksiyoner halk arasında. Bunun en güzel örneği 1956 yılındaki Macaristan'daki başkaldırmadır. Ve bildiğiniz gibi bu da tank zincirleri üzerindeki sosyalizm tarafından bastırılmıştır.

Aramızdaki mesafe bir hayli büyük olmakla beraber, vatanımda olup bitenleri büyük bir ilgiyle izlemekteydim. Ama gelen haberler öylesine birbirini tutmuyordu ki, oldum olası tek güvenilir bulduğum "Pravda" da yazılı olanlara inanmaktaydım.

"TASS" Sovyet ajansından bildirildiğine göre durum şöyleydi: "Devrime karşı olan bir grubun başkaldırmasını durdurmak amacı ile önemsiz denecek bir polis birliği düzeni yerine getirmekle görevlendirilmiştir."

Tutuklu bulunan bazı devrim düşmanı Macarlar, evlerine gönderilmiş ve Sibiry'a'daki çalışmalarına yeniden başlamışlardır. Macar devlet başkanı Imre Nagy, Macar işçilerin hisminden kendini kurtarmak için, Sovyet askeri birliklerden, kendisini sınır dışına kaçırmalarını rica etmiştir. Birleşmiş Milletler'in, Macaristan'daki olayları değerlendirmek için iki

gözlemci gönderme önerisini, Kızıl Ordu'nun dürüst devlet idaresinde burunlarını sokmak gibi adi bir karar olduğu yanıtlanarak, bu öneri geri çevrilmiştir." (TASS)

"Pravda" gazetesinin verdiği haberleri orijinal haliyle sizlere aktardım. Bu haberlere inanmamak olmaz, çünkü Rus dilinde Pravda, gerçek demekmiş! "Macaristan'ın canı cehennem" askeri insancıl hareketi, tamamen Marksist-Leninst-Kruşçov doktrinine göre uygulanmıştır. "Tutsak milletlerin ayaklarındaki zincirin yok edildiği bu yüzyılda, çelik bir yumrukla bu zinciri koparmaya kalkışanların hadleri bildirilmelidir!"

İşte bu prensibe göre Macaristan'daki ayaklanma, Moğolistan'dan getirtilen tanklar tarafından acımasız bir şekilde ezilerek bastırıldı. Avrupa'nın en eski ve de en güzel şehirlerinden olan Budapeşte'nin bir çok semti yerle bir edildi. Bu ara Batı'nın kılı bile kıpırdamadığı gibi, yardıma gidemediği için vicdan azabı da çekmedi, alt tarafı kendiliklerinden baş kaldırmalarını kim söylemişti ki Macarlar'a? Moğolistan'dan getirtilen tank birliği kumandanının da olup bitenler umurunda bile değildi, çünkü nerede olduğunun bilincinde bile değildi ki! Moğolistan'dan yola çıkmadan ona, Nazi Almanyası, Moğolistan'a gözünü dikti, git başlarını ez demişlerdi, fazladan neyi merak etseydi ki?

Önemli olan, sosyalizmin kazanmasıydı. Avrupa'da birkaç sağcı gazete Macaristan'daki baş kaldırmanın acımasızca bastırıldığını yazdılar, üniversite öğrencileri Franko aleyhine gösterilerine devam ettiler ve uluslararası kamuoyu, küçük Çekoslovakya'nın özgürlükleri için çırpındıklarını fark etmedi bile. Onları da suçlamamak gerek, herkes bir teknoloji mucizesinin şaşkınlığı içindeydi - yani Sovyetler'in Sputnik'i herkesi dehşet içinde bırakmıştı!

Evet, benim gibi eşitlik düşmanlarının durumu pek kolay sayılmazdı. Sovyetler'in başarısı gerçekten başdöndürücü olmakla beraber, teknik ve elektronik alanda üstün olan Batı alemini bile iyice şaşkına çevirmişti.

Herkesin içinde elbetteki bir takım kuşklar vardı.... Yani bu Sputnik, Sovyetler'in bilim dalında mı yeşerdi.... Yoksa..? İki güçlü devletin, Amerika ile Sovyetler'in, Nazi asıllı uzmanları getirtip, kendi hesaplarına çalıştırmış oldukları bir sır olmaktan çoktan çıkmıştı. Gene de Sputnik'in aniden ortaya çıkması, koyu komünistlerin gururla şişinmeleri için yeterli bir nedendi.

Kızıl Çekiç Feliks bile:

"Dönüyor", dedi parmağı ile gökyüzünü işaret ederek. "Dönüyor, maskara fırıl fırıl kendi ekseninde dönüyor."

Aslında dönen Feliks'in başı olacaktı. Aklını kaçırarak diye korktuk. Son zamanlarda Rus usulü komünizm Feliks'i de hayal kırıklığına uğratmıştı. Bu, Generaller generali'nin yıldızının sönmesi ile başlamış, derken Sovyetler'in Orta Doğu'ya barış adına silah satmaları. Feliks'in hayal kırıklığına uğramış olmasına şaşmamak gerekir. Ben bile, Kızıl Çekiç Feliks, yakında biz emperyalistler safına geçerek sanıyordum. Ondan sonra da gökkubbede bu yapay uydu ışıldamaz mı? İşte o zaman adaletin, her güce sahip barış savunucularının safında olduğunu anlamıştım.

Bir kez daha, ta eskilerden bugüne kadar adaletin kuvvet gösterisinden başka bir şey olmadığına tanık oluyordum.

Bu bana bir sinemada başıma gelen olayı hatırlatır. Efendim, ben filmi seyrederken, arkamda oturan biri "Donuna pire mi kaçtı, ne diye durmadan yerinde oynuyorsun?" diye çıkışınca, bozulmuştum ve hakaretin yanıtını bir güzel vermek

için, ara verildiğinde yerimden kalktım ve ters ters arkamdaki herife baktım. Bu kez herif ağır ağır yerinden kalkmaya başladı....Hayret! Dev iriliğindeki bu herif oturduğu yerde hiç de cüssesini belli etmemişti "Sizden özür dileyecektim," dedim. "Önde oturan birinin kıpırdaması insanı gerçekten rahatsız eder...." Adam haklıydı. Zaten iki metreye yakın boydakiler daima haklıdılar.

İşte, biz ikimiz, yani Batı ile ben, hayret ve de dehşetle Sovyet Rusya'nın yüceleşine bakmaktaydık. Bu kadarla kalsa gene iyi. Barış savaşçıları, evrene laboratuvarlar, atölyeler gönderip dururken, kanat çırpırmaktan yoksun Amerikan Sputnik'leri ile "Kaputnik"* diye Batı'da alaya alınmaktaydı. Pentagon'dan her gün bir bülten açıklanırdı:

"Deney roketinin fırlatılma günü ertelendi!"

"Roket hareketinden az sonra infilak etti!"

Aptal mı ne bunlar? Başa gelen aksilikleri bütün dünyaya duyurmak şart mı yani? Bunlar çenelerini tutmasını bilmezler mi? Yo, göz yaşartıcı bir saflıkla demokrasi sistemine bağlılıklarını ille de duyuracaklar!

"Bir deney daha başarısızlıkla sonuçlandı!"

Aslında bu teorilerden bana ne, beni tepemde dolaşan 50,85 kg ağırlığındaki Sputnik ilgilendiriyor. Barışsever Şam kentinden akrep yuvası Tel Aviv'e yedi saniyede eriştiğini bilmek, yaramıza tuz serpmek kadar içler acısı idi. Kızıl Feliks başta olmak üzere, mahallemizdeki çoluk çocuk dünyanın bu yeni uydusunun çıkardığı pipipip seslerini duymak için gözleri havada bekleyip duruyorlardı. Bu ara Amerikan yapımı Kaputnik topal bir kaplumbağa gibi Miami Beach'in plajında yan gelmiş yatıyordu.

Biz reaksiyonerler için dişlerimizi sıkarak bir mucizeyi beklemekten başka yapacak şey kalmamıştı.

Nihayet, evet nihayet günün birinde, şanlı bir öğleden

* Kaput: Kırık

sonra, Amerikalılar'ın gönderdikleri Sputnik, bu kez yörüngeye oturduğu haberi radyoda verildi.

Koşarak Feliks'in kapısına dayandım:

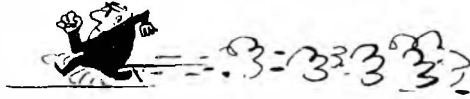
- "Dönüyor, küçük maskara fırıl fırıl dönüyor!", diye sevinçle haykırdım. "Özgürlerin Sputnik'i yaşasın! Kel kafalı Kruşçov senin olsun!"

- "Bırak yahu," diye Kızıl Çekiç homurdandı. "Fırlattığınız şu on beş kiloluk oyuncağa siz uydu mu diyeceksiniz?"

Yo, kolay kolay sindiremezdi bizi.

- "Ağırlığın ne önemi var," diye bağırarak hep bir ağızdan. "Önemli olan varmış olduğu yüksekliktir. Gönderdiğimiz bu uydu, 2700 km gibi olağanüstü bir yükseklikte dönmekte. Oysa sizinki, 1700 km gibi gülünç bir yükseklikte uçuşuyor....."

Feliks gözlerimizin önünde büzüldü, büzüldü ve doğuya doğru koşarak uzaklaştı. Kıcından fışkıran dehşet saçıcı alevler ufku aydınlattı.

Sevincimiz ne yazık ki pek uzun sürmedi. Amerikalılar'ın Mandarina'yı fezaya fırlatmalarından az sonra Ruslar'ın ikinci Sputnik'i gönderildi, hem de içinde gerçek bir köpekle. Bu ilk dört ayaklı canlı kosmonotun adı "Laika" idi. Ve biz siyah lejyonierler, oralarda bir yerlerde, esrarengiz gökkubbe de küçük bir komünist köpeğin dolaşmakta olduğunu bilerek yaşayacaktık.

Tam bu ara politik bir haber Batı'dakileri şaşkın bıraktı. Kruşçov'u başa getirenlerden, İkinci Dünya Savaşı kahramanı Mareşal Şulov birden yok olmuştu. Sanki yer yarılmış, içine düşmüştü!? Doğu Blok'u bu habere Batılılar kadar telaşlanmamıştı. Ne de olsa deneyliydim. Rusya'nın politik kumarında çıkmak gibi batmak da doğaldı. Oysa Batı'da, Sulov olayını kalifiye Rus uzmanları bile çözemediler.

Bugün artık bu sırrı açıklamanın zamanı gelmiştir.

LAİKA YALNIZ ÇIKMADI BU YOLCULUĞA

"Pravda" gazetesinin yazı işlerinde biraraya gelmişler ve hükümetin başarısının halk üzerindeki etkisini inceleyen bir makale hazırlamaktaydılar. Tam o sıra ÇOK-GİZLİ telefonun keskin sesi, sohbet edenlerinin dikkatini çekti.

Telefon eden, başkanların başkanı Kruşçov'un ta kendisiydi:

Heyecanlı bir sesle:

"Yoldaşlar" diye seslendi. "Köpeği birazdan uçuruyoruz!"

Ve telefonu kapattı!

Bu haber bir an içinde yazı işlerinde dağıldı. Müdür, toplantı düzenledi ve:

"Yoldaşlar," dedi. "Geçenlerde, güvenilir bir kaynaktan, bugünlerde kocabaş birinin uçuralacağı haberini almıştım."

Gece yaralarına kadar uzayan bu toplantıda, bu kocabaş köpeğin olsa olsa hain Mareşal Şulov olacağı kanısına varıldı. Büyük temizlik kampanyasından bir tek o arta kalmıştı!

Derhal gazetede çıkacak haber hazırlandı ve ertesi günkü "Pravda"daki makalenin baş yazısı şöyleydi:

"Kana susamış İngiliz köpeği Şulov"

Ve bunu izleyen makalede emekçi sınıfının haince çukuru kazan.....gibi sertçe bir dil kullanmıştı.

Köpek yukarılara gönderildikten sonra, Kosmonot Yuri Aleksiyeviç Gagarin adındaki insan ilk olarak fezanın yolunu tuttu. Bu isme olduğu gibi belleğimde tutmamın nedeni, Çekik Feliks'in yeni doğan kızına bu adı vermesidir.

Bu kadarla kalsa gene iyi. Gagarin yukarlarda satelitin-den çıkıp, bütün dünyanın gözleri önünde açık havada sabah jimnastiğini yaptıktan sonra, Sovyet Rusya "Everything you can do, I can do better"*şarkı örneği bu kez dünyanın ilk atomar buz kırıcısı ile hepimizi şaşırttı. Bu yeni mucize, buzları kıra kıra ta kuzey kutbuna vardı ve orada da orak çekiçli bayrağını buza sapladı.

- "Ey büyük Tanrı," diye Avrupa soluğunu tutarak inliyordu. "Kim haddini bildirecek bu Rus ayısına?"

Büyük Tanrı duaları duymamazlıktan geldi. Büyük Tanrı baştan beri komünistlerle diplomatik bir ilişki kurmayı düşünmediğinden, gene bildiğini yapmaya devam etti.

İnsanoğlu nankördür demiş atalarımız. Gerçekten de insanlık kime teşekkür borçlu olduğunu hep iş işten geçtikten sonra anlar. Örneğin ilk bilim adamı Galileo Galilei'yi ele alalım. Bu ilk bilim adamı bir rastlantı sonucu güneşin dünyanın çevresinde dönmediğini, aksine dünyanın güneşin etrafında döndüğünü keşfetmiştir. Yıllarca ona yapmadıkları kalmamıştı. Sonunda engizisyon mahkemesinin aşırı bağnaz yargıçları huzurunda yanılığını itiraf etti de, teorisi kabul edildi.

* Sen ne yaparsan, ben daha iyisini yaparım.

Marks'da öldü. Hayranlarının kendilerini zincirlerinden nasıl kurtardıklarını yazık ki göremedi. Ya Musa'ya ne demeli? 40 yıl boyunca vize alabilmek için nasıl boşu boşuna beklemişti....?

Bu peygamberlerin arasında en şanlısının Mao-Tse-Tung olduğu bir gerçektir. Bu büyük başkan, Çin gençlerinin gözünde bir kahraman idi ve ölümüne kadar da Batı'nın saygınlığını sürdürebildi. Ellili ve altmışlı yıllarda edebiyat aleminde soluk kesen bir başarı bile elde etti.

O yıllarda Mao'nun küçük kırmızı kitabındaki sözler ve öğütler her yerde ve her durumda Çinliler'in tartışmasız rehberi olmuştur.

Bu küçük kırmızı kitabın çeşitli mucizeler yarattığını herkes bilir ama ben gene de Yeni Sol'un nasıl ondan yardım beklediklerinin bir örneğini burada vermek istiyorum: Genç bir Çinli pilot, uçuş esnasında korkunç bir durumla karşı karşıya gelir. Uçağı ani olarak yükseklik kaybetmektedir. Genç Çinli pilot soğukkanlılığını koruyarak, sol göğüs cebinden küçük kırmızı kitabı çıkartır ve 101'inci sayfayı açar, şunu okur: "Aç bir insan yemek yer, susamış bir insan su içer ama bir komünist daima bir komünisttir!" Ve şaşılacak şey, uçak yükselmeye başlamıştır! Motorlar kusursuz işlemektedir. Ve uçak plan gereğı yoluna devam eder. Bir mucize miydi? Bir sihir mi? Yoksa bir efsane mi? Hiç biri değil. Sadece bir YALAN!

Bir de, bir türlü uyuyamayan yaşlı bir Çinli kadın varmış. Hangi Çinli doktora gittiyse, derdine bir çare bulamamışlar. Ta ki bu ihtiyar kadın günün birinde büyük başkan Mao'nun hikmet dolu kitabını eline alana kadar..... O gün bugündür uyandıramıyorlarmış kadını.....

Bu büyük başkan tam otomatize olmuş bir milyar insanın lideri olmasaydı, anlattığım öykülere gülebilirdik, ama öyle değildi işte. O unutulamayan 1 Mayıs geçit törenlerinde, o bitmek bilmeyen insanların uygun adım ve kollarının altında

küçük kırmızı kitaplarıyla geçmeleri..... Taburun en arkasında yürüyen Çinli ancak sonraki senenin 1 Mayıs'mda geçermiş Mao'nun önünden. Ve Mao birgün sıkılmış, evine gitmiş, küçük kırmızı kitabı okumaya vermiş kendini: "Asansör yukarı çıkar ve asansör aşağıya iner, gelin hep beraber durduralım, Yoldaşlar!"

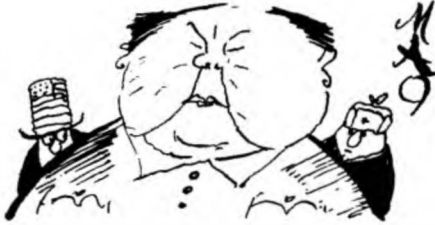
Kırmızı kitaptan bu kadar söz ettiğime göre, Çin yayınevlerinden oldukça yüklü yazar hakkı almış olduğunu da bu burada açıklamak isterim. Bu küçük kırmızı kitabın ilk baskısı 300 milyarmış, ikinci baskıdaysa, kurşun harflerin dizgisi zaten hazırmış. Günün birinde Batı'daki kitap klüplerinde bu satışa çıkacak olsa, peynir ekmek gibi kapanın elinde kalacaktır.

Yalnız benim büyük başkan Mao ile alay ettiğim sanılıyorsa, onda gereğince dialektik düşünce gücü yoktur derim, yoldaşlar. Bu savaşçı insan, benim kanıma göre, yaşadığı sürece insanlığı korkunç savaşımlardan uzak tutmasını bilmiştir.

Hiç kuşkusuz, yo, daha da kesin konuşacağım, Mao olmasaydı, her şeye kadir barış taraftarları çoktan bir nükleer meydan okumaya hazır dılar. Mao, akıl almaz tutumu ile, Kremlin'deki büyük başları öylesine bir olgunluğa dürtmüştü ki, bunlar Amerika'lılarla bir bir arkasına dialog kurma politikası bile gütmeye başlamışlardı. Büyük başkan Mao'nun varlığı, ABD ile Sovyet Rusya arasında sürdürülen zorlama dünya barışının tek rehini idi.

Bence, bunun değerini bilen Batı'daki her bir kent, bir bulvarını Mao-Tse-Tung diye isimlendirmiş olmalıdır.

Marksizm'in bu iki büyük gücü arasındaki husumet, Tanrının Stalin'i öteki dünyaya göndermesiyle ve Mao-Tse-Tung'un işbaşındaki tek devrimci olarak kalması ile başlar. Nikita Kruşçov, "barış varlığı" filan gibilerden küçük burjuva değerlerinden söz etmeye başlayınca, Halk Cumhuriyeti Çin'den, "bu hevesli acemiden bıktık," diye haberler gelmekteydi.

Ve bu iki büyük devlet arasındaki tartışmalar yıllar geçtikçe, özellikle Kruşçov son dakikada Başkan Kennedy'nin ultimatonuna boyun eğip de, füzelerini Küba'dan çekince, iyice gerilmişti. Mao, bu kancıklığından dolayı Rus'u kınarken Lenin'in şu vecizesini başına kakmıştı: •

"Kapitalizm ve onun iflas etmiş ekonomisine karşı tek çözüm yolu, silahlı bir saldıdır." (Ya da buna benzer bir şey)

Bunun üzerine Nikita:

"Çinliler'e göre hava hoş," diye kendini savunmuştu. "Bir milyar nüfusu var, atom savaşı olsa, gene de en azından sekiz bin arta kalır, oysa bizde kalsa kalsa altmış."

Bunu duyan Mao:

"Demek ki sosyalizmin yerleşmesi için sekiz bin altmış

kişi kalacaktır," demiştir. Marks bu durum karşısında, "Dünya'ya bu işler acısı halinden istese bir avuç insan da kurtarmaya yeterlidir."

Buna Nikita razı olmadı. O zamanlar Rusya'da kol saati ve içi çukulatalı kuru pasta da bulunuyordu ve Nikita bir bulut olup yukarlarda dolamaya pek hevesli değildi. Bu nedenle kuyruğunu altına alıp evine döndü ve Doğu'daki ve Batı'daki Mao'cuların gözünde rüşvet yiyen bir revizyonist olarak yaşantısına devam etti.

Kruşçov'un Mao hakkında neler düşündüğünü ancak tahmin edebilirim, çünkü sadık bir Ukrayna'lı olan Nikita, örneğin benim gibi sionist ajanlarla hiç mi hiç ilişki kurmak istemezdi. Ama antisionist tutumunu çürütmek ve de Amerika'lılara şirin gözükmek için, ilerici genç İsrail'lileri Rusya'ya davet etme büyüklüğünü de göstermişti. Bu daveti düzenlerken de, proleter bir kurnazlıkla da, sionist saldırganlarla Rus Yahudileri'nin karşılaşmaması için de gerekli önlemler alınmıştı.

Davet edilenler arasında, babası gibi koyu komünist olan Feliks'in oğlu da dansçı olarak gidiyordu. Bu ilerici genç, döndüğünde bizlere gerçek bir sosyalist ülkede gördüklerini heyecanlar içinde anlattı:

- "Yazık ki ben bir yazar değilim," diyerek içini çekti Küçük Çekiç. "Bizden sonraki kuşaklar için bunları kaleme almak isterdim."

- "Bunu kendine dert etme," dedim. "Senin yerine ben alırım kaleme."

BARIŞ SAFHINA HOŞ GELDİNİZ!

PAZAR: Moskova'dayız! Şehirde uluslararası gençlik festivali kutlanmakta. Bizim heyet, Sovyet gençlik organizasyonu "Komsomol" tarafından şu sözlerle karşılandı:

"Barış bölünemez. Sosyalizmin genç savaşçıları, sınıf far-

kı gözetemeyen toplumun gerçekleştiğinin birer kanıtıdır. Bütün milletlerin proleterleri, birleşin! Teşekkür ederim."

Resmi karşılama töreninden sonra benim elimi dostça sıktı ve:

- "Emperyalistlere ölüm!" dedi, biz de:

- "Halk düşmanı sömürücülere ölüm," diye yanıtladık. O da:

- "Omuz omuza marksist halk ekonomisini başarıya ulaştıracağız," dedi.

- "Amin," dedik.

Unutamayacağımız anılar.

Bu akşam ilk gösterimiz. İsrail dans grubunun temsilini bildiren afişi aradık ama bulamadık. Bizim yazılı kısımda, hava raporu verilmekteydi. Demek ki güzel havada dans edeceğiz. Mükemmel! Bizimle ilgilenen Komsomol'un başkanı ile konuştuk, dans edeceğimiz gün ve saatin radyo da yayınlanacağını bize yanıtladı. Polis çok dikkatli. Elden dağıttığımız ilanlar toplattırıldı, bu festivalde propaganda malzemesi dağıtılmaz diye ikaz edildik. Derhal Komsomol ile bağlantı kurduk, oradan da bize, Sovyet Rusya'yı terk ederken bu el ilanlarının bizlere geri verileceği söylendi. Dans gösterimize 9000 Yahudi geldiyse de bunların çoğu bilet bulamadıklarından içeriye giremediler ve dışarıda trafiği tıkadılar. Yazık.

PAZARTESİ: Festivalin sanat sergisini gezdik. Gerçekçi Rus sanatı yanında Varşova Paktı'na dahil ülkelerin sanatçılarının yapıtları da sergilenmekteydi. Suriye delegasyon üyelerinin dağıttıkları broşürlerde, İsrail bombalarının nasıl Suriye'deki kültür merkezlerini zarara uğrattıkları açıklanmaktaydı.

Bunun üzerine derhal Komsomol'un müdürü ile bağlantı kurduk. Bu dağıtılan broşürler yalnızca Suriye'deki sanat eserleri ile ilgili diyerek bizi yatıştırdılar, dağıtılan broşürlerin politik bir ereği yokmuş. Önemli olan küçük ülkelerin bağımsızlığı, dilalektik düşüncenin başarısıymış. Sakin olmamız

önerildi.

Akşam memnun edici bir haber bizi sevindirdi. Her on beş dakikada bir Moskova radyosundan, İsrail dans grubunun "Kızıl Yıldız" tiyatrosunda temsil vereceği yineleniyse de, en son dakika bu yerde Ürdünlü devrimci bir gitarcının sahneye çıkacağı bildirildi. Gene hemen Komsomol ile bağlantı kurduk. Bu anlaşmamazlıktan dolayı duydukları üzüntüyü bize belirttikten sonra "Kahrolsun Ağalar" lisesinin spor salonun bizim için hazırlanmış olduğunu müjdeledi. Aksilik bu ya, okulda elektrikler kesilmiş olduğundan, bizler de mum ışığında, şehrin trafiğini alt üst etmiş olan 20000 Yahudi için dans ettik. Gün ağarana kadar dans ettik. Çok başarılıydık.

SALI: Bir hata yaptık. Dansçılarımızdan bazılarının dişi ağrıdığından, otel kapıcısından aspirin istedik. On dakika geçmemişti ki, devlet radyosu, bu akşamki İsrail dansçılarının gösterisinin bazı dansçıların hastalığı nedeni ile kaldırılmış olduğunu bildirdi. Hemen Komsomol ile bağlantı kurduk ve durumu anlattık. Müdürleri fena halde sinirlendi ve arkadaşlar için bir dişçi bulacağına söz verdi.

O akşam gösterimiz olmadığından, Iraklı delegasyonun düzenlediği "Bağdat kahramanları anısına" düzenlenen dostluk gecesine katıldık ve orada antiemperyalist tutumumuzu açıklarken, uluslararası gençliğin ilerici düşünce ürünü olan dünya barışı isteğini savunduk.

Irak delegasyon başkanı olan uyanık ve sempatik genç, kısa konuşmasında hepimizin umudunu dile getirdi: "Kısa bir süre içinde en son sionisti de kaçırtacağız!" Delegasyon üyeleri tükürüp gittiler. Hemen Komsomol ile bağlantı kurduk. Müdür anlattıklarımızı duyunca fena halde sinirlendi ve gereken adımların atılacağımlı tekrarladı.

- "Endüstriyel Proletaryanın baş rolü oynaması olanak dışı," diye açıkladı. "Silahsızlanma anlaşmasının altında böyle

yazılı." Sonradan haber aldığımızı göre, Irak delegasyon başkanını yanına çağırılmış ve beş buçuk saat onunla konuşmuş. Herhalde düşüncelerini ona açık açık söylemiştir.

ÇARŞAMBA: Nerede dans edeceğimiz gene açıklanmadı. Hemen Komsomol ile bağlantı kurduk. Bu savrukluğa yapan suçluların peşine düştüğünü, kim oldukları saptanınca, İrmtsk'a postalanacaklarını söyledi. Komsomol'un başındaki bu kişi müthiş bir adam. Hiç bir çıkarı olmadan bize yardım için paralanmakta. Öğleden evvel "Batı haşerelerine karşı savaş tiyatrosunda" prova yaptık. Yalnız dev gibi makinaların tiyatrosunun çevresinde derin çukurlar açmaları ve giriş kapısına tel örgü çekmeleri bizi rahatsız etti. Komsomol'un idarecisi, bunun tipik bir Sovyet Rusya'ya özgü şehir planlaması olduğunu, başkenti ille de daha da güzelleştireceğiz diye olmadık zaman seçtiklerinden yakındı. Özgürlüklerine kavuşmuş olan milletin çelik yumrukları ergeç emperyalistlerin beynine inecektir.

Akşam tiyatroya vardığımızda, açılan çukurlara su doldurulmuş olduğunu gördük. Tiyatronun kulesi üzerinde bir projektör dönmekteydi. Ortalama 70000 Yahudi asıllı izleyici yüzerek çukur engelini aştılar, tel örgü engelini kestiler ve tiyatronun içine saldırınca, bu basınca dayanamayan duvarlar da çökünce, polis helikopterlerle çevreyi sardı. Ancak üç kişi kaçabildi. Su çukurlarının sahilinde yaptığımız danslı gösteri ertesi günün öğleden sonrasına kadar sürdü. Kendilerini kaptırmış heyecanlı izleyicilerimizle beraber gösterimiz eski Yahudi şarkıları ile son buldu.

PERŞEMBE: Bu sabah silahlı bir yoldaş otelimize geldi ve bu akşamki dans gösterimizin yapılamayacağını, çünkü "Zırhlı savaş gemisi Potyemkin üzerindeki gemiciler grevi tiyatrosunun" anahtarını bulamadıklarını bildirdi. Komso-mol'un müdürü:

- "Anahtarını kaybeden askeri mahkemeye verilecektir. Siz sakın merak etmeyin." dedi.

Ne çare ki elinde başka bir salon olamadığından, ama dans gösterimizin yapılamamasını da istemediğinden, Omsk yakınlarında "Kızıl domuz" birliğine bağlı bir samanlıkta dans edebileceğimizi müjdeledi. Bizi kamyonlarla oraya götürüp bıraktıktan sonra, çevre tarlalarına mayın yerleştirildi. Ortalama 135000 Yahudi asıllı izleyici, mayın dedektörleri ile hazırlanmış olarak, Rusya'nın dört bir tarafından yaya olarak temsil yerine akın haline geldiler. Gençlik festivalinde bugüne dek buna benzer bir başarı görülmemişmiş! Halkla birlikte sabaha kadar şarkı söyleyip, dans ettik.

CUMARTESİ: Bizlerle sürekli bağlantı da olan Komso-mol'un müdürü başımıza gelen bu aksiliklere Beria'nın takımından arta kalanların neden yaratmış olduklarını anlatmaya çalıştıktan sonra, bundan sonra her şeyin plan gereği yolunda gideceğini bildirdi. Gerçekten de ertesi sabah, daha gün ağarmadan Moskova sokaklarında şu afişler göz almaya başladı: "Yoldaşlar! İsrail'lilerin gösterisine buradan gidilir!" Hemen Konsomol ile bağlantı kurarak, asil davranışları için ayrıca teşekkür ettik.

- "Sovyet Rusya özgürlüğüne kavuşmuş ülkelerin başında gitmektedir. Kızıl Ordu her çeşit saldırıyı geri püskürtecektir," diye yanıt verdi.

Afişlerin, okların işaretini izleyerek şehrin dışına çıktık. Oradaki büyük bir binanın önünde:

"Yoldaşlar! İkinci kata çıkın! Başarılar!" yazısını görünce, binaya girdik ve birinci katta:

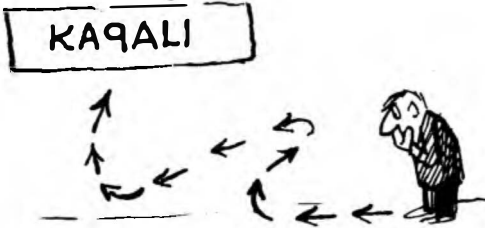
"Kimliğini elinde hazır tut!" yazısı gözüme çarptı ve gireceğim kapının üzerinde de İbranice:

"Hoşgeldiniz" yazılı olduğunu gördüm.

Kapıdan içeriye girdim. Bir yazı masasının arkasında gizli polise bağlı barış grubu duruyordu. Kimliğimi uzattım, kısa

bir soruşturmada sonra tutuklandım. Komsomol'un müdürü bizzat ilgilenince, ertesi sabah beni serbest bıraktılar. O ara radyoda, benim ortalarından kayboluşum nedeniyle dans gösterilerinin yapılamayacağı duyurulmuş. Bu nedenle ortalama 250000 Yahudi asıllı gösterimize gene de gelmişler ve "Jiddische Mamme" şarkısı onbeş kez tekrarlanmış. Ancak bir hafta sonra bu heyecanlı topluluk dağıtılabilmiş; gözyaşları içinde evlerine dönmüşler.

PAZAR: Seyirci eksikliğinden dolayı en son temsilimiz kaldırıldı. Hemen Komsomol ile bağlantı kurduk. Grubun başkanı şikayetimizi ilgi ile dinledikten sonra, gerekli adımların atılacağını söyledi. Nitekim tam bir saat sonra bizleri toplu halde bir trenin vagonuna bindirdiler ve geldiğimiz yere gönderdiler. Barış safındakilerin yapamayacakları yok.

Bu öykünün kuralları kendine özgü. Özellikle dialektik düşünüldüğünde, Yoldaşlar. Böylece Stalinizm'den arınmadan sonra bir de liberalizmden arınma kampanyasının başlatılmış olduğu görülüyordu.

Yeni bir sahne için perde açılırken, yeni sesler de kulağa gelmekteydi. Soljenitsm'm ifşaatinden sonra bazı dergilerde, sansürler hakkında olağanüstü taşlamaların da basıldığı görüldü. Sonuç olarak, taşlamalarla beraber taşlamacılar da derhal yasak konuldu.

Boris Pasternak'ın romanı Nobel edebiyat ödülü ile onurlandırılınca, durum daha da gerildi. İyüzü apaçık ortada olan kapitalist kışkırtıcılar, Sovyet işçilerini ayaklanmaya dür-

tüklediler. Bu ara birkaç kısa telefon konuşması oldu, birkaç dairede arama tarama yapıldı ve sonuç olarak Boris Pasternak hiç bir baskı altında kalmadan, gizli polis tarafından sorguya çekilmeden, kendi uygun görmesi nedeniyle, bu ödülü almak istemediğini açıkladı.

İşin garibi, Rus sansürü hem Nobel ödülünün verilmesine, hem de kitabın satışına engel olmayacaktı. Bunu yapmakla herhangi bir riske girmeyecekti ki!

DR. ANREJEVIÇ YURİ YURİŞKO JİVAGO'NUN TRAJEDYASI!

Bizim entellektüel takım cumartesi günü bayan heykeltraşın evinde toplandı. Evin hanımı gerçek bir Rus semaverinde hakiki Rus çayı ikram ederken, konu tabii Dr. Jivago'dan açıldı.

Genç bir mimar:

- "Ne kitap!" diye göğüs geçirdi. "Kendine özgü düzenlemelerin deste halinde sunuluşu..."

- "Karakterlerin incelenmesi.....günümüzün edebiyatında pek rastlanmayan bir gerçek," dedi Profesör Billitzer. "Ne kadar Rus ve ne kadar evrensel...."

- "Özellikle tarihsel yaklaşımı yansıtan kısmı...." diye düşüncesini açıkladı ev sahibemiz.

- "Anlatım gücü olağanüstü," diye Ben-Zion Ziegler atıldı. "İnsan okumaya başlayınca, kitabı elinden bırakamıyor."

Mühendis Glück:

- "Kitabın İngilizce olarak orijinal baskısını bekliyorum," dedi. "Bu nedenle bugüne kadar okuyamadım. Konu nedir..?"

- "Konu Dr. Jivago," diye yanıtladı genç mimar.

- "Birinci kısımda nasıl her şeyi elde etmek istiyor da, herkes ona karşı, değil mi?" diye Ben-Zion Ziegler sordu. "Hatırladınız mı?"

Hepimiz elbetteki hatırladığımızı, birinci kısmı unutmadığımızı tekrarladık.

- "Hangi kısım?" diye Glück sordu.

- "Müthiş bir kısım," dedim ben. "Olağanüstü ve de iyi bir kısım."

- "Çok haklısınız," diye Profesör bana hak verdi. "Şey...o dramatik yolculuk...ay neydi adı...? Larissa'ya doğru...?"

- "Bağışlayın ama Larissa kadının adı değil mi?" diye Bar-Honiğ lafa karıştı.

- "Larissa, Voidniapin Nikoleyeviç Kuyia'mn kızkardeşi," dedi ev sahibemiz.

- "Yok canım!" diye sesini yükseltti Ben-Zion Ziegler. "Vi-odniapin Nikoleyeviç Kuyia, Anna Ivanova Aleksandrovna Çupçık'ın amcasıdır."

- "Bir dakika, bir dakika," dedi içini çekerek Glück.

- "Bilgiçlik taslamaktan hiç hoşlanmam ama..." diye araya girdi genç mimar. "Siz ne dediğinizin farkında değilsiniz. Anna Karenina Nataşa Çupçık, Pavel Pavloviç Yussif Konso-molskaya Pravda'nın annesidir, ve de...."

- "Yanılıyorsunuz," diye genç mimarın sözünü kestim. "Siz o kitabı gerçekten okudunuz mu...?"

- "Hem de tam üç kez, sevgili dostum."

- "Kitabın konusu ne?" diye Glück ikinci kez sordu.

"Konu hakkında biraz bilgi veremez misiniz??"

- "Konu, Dr. Jivago."

- "Onu anladım da, ne geliyor bu doktor Jivago'nun başına?" diye merakla sordu Glück.

- "Neler gelmiyor ki..."

- "Peki, neler gelmiyor?"

- "Canım koca kitabı bir kaç kelime ile şimdi nasıl anlatalım," dedim.

- "İçeriği nedir?" diye Glück sordu.

- "Her şey."

- "Dr. Jivago aslında bir sembol?"

- "Neyin sembolü?" diye Glück bilmek istedi.

- "Düpedüz bir sembol işte....."

Birden başım döndü, ellerim titriyordu, yüzümdeki kanın çekildiğini hissettim ve kısık sesle:

- "Arkadaşlar," diyebildim. "Daha fazla tutamayacağım kendimi. Ben Dr. Jivago kitabını okumaya başladım ama bitiremedim. İsimleri bir türlü aklımda tutamıyordum. Oh, nihayet söyledim. Hakkımda istediğinizi düşünmekte özgürsünüz....vız gelir....Dr. Jivago kitabını okumak, ağır işçilik."

Bizim entellektüel takımdan hiç ses çıkmadı.

İlk konuşan Glück oldu:

- "Ben İngilizce baskısını beklemiyorum," diye itiraf etti. "İngilizce bilmem ki...kitaba ben de başladım....ancak 14'üncü sayfaya kadar gelebildim.....uyumuşum...."

- "Hiç de fena sayılmaz," dedi Profesör Billitzer önüne bakarak, "Ben büyük bir gayretle İgor Sergeyeviç Kasparov'a kadar gelebilmişim."

Bunun üzerine genç mimar:

- "Bense üçüncü sahifede Piotr'a kadar okuyabildim."

- "Ben kitabın kapağını okudum."

Ondan sonra da rahat bir atmosfer içinde, entellektüel tartışmalarımızı sürdürdük. Konu hazır açılmışken, Nobel ödülünü seçenlerle çok konuşmak isterdim. Acaba kaçınıcı sayfaya kadar okuyabilmişler? İşte bunu pek merak etmekteyim!

Son yıllarda Avrupa'lıların arasında bir değişiklik, belirdi. Toplumsal bir davranış göze çarpmaktaydı. Bu, orijinal olduğu kadar da sosyolojik bir aşama olarak da nitelendirilir. Bunu nasıl en iyi şekilde köklü sol entellektüellerin karakterize edişlerini aşağıdaki öykümde anlatmaya çalışacağım.

Hiç tahammülüm yoktur bu tiplere.

SOL ENTELLEKTÜEL

Entellektüelin solu genellikle ya avukat, ya rejisör, bazen ressam ya da yazar heveslisi, hatta tiyatrocu, profesör, ya da amatör nisaiyecidir. Basit, küçük burjuva yaşantısına sırt çevirdikten sonra, kendini güzellerin ve varlıklıların sosyetesinde, suda yüzen bir balık kadar mutlu hissetmektedir. Sanatsal yatkınlığından ötürü bohem çevrenin de sevilen bir elemanıdır. Toplumsal açıdan övülen basit yaşantısından uzaklaşmış olmakla beraber, ideolojisinden kesin olarak uzaklaşmamıştır. O konuda neyse o kalmıştır, yani bir solcu. Hem de entellektüel bir solcu. Komünist değildir. Eskiden belki yatkındı ama o tam anlamıyla değildi. Her neyse, yıllardır bu konuya hiç değinmemektedir. Samimi sohbetlerde de, Stalin'in tek taraflı eleştirilerinden uzak kalmayı öngörür. Dağılalı elli yıl olmasına karşıt, üçüncü enternasyonele bağlılığı ile övünmektedir. Villasının salonlarında yüksek sosyetei ağırlarken, konu Sovyet Rusya'daki içler acısı yokluktan söz

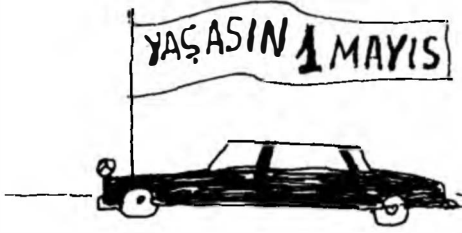
açıldığında, kısa bir sessizlikten sonra, Harlem'de sürünen zencileri hatırlatır. Oturduğu çevrede atom santralleri kurulmasına karşı olduğundan, itiraz dilekçelerinin altına tam iki kez adını da yazmıştır.

Milliyetçilikten nefret eder ve savaşı gereksiz gördüğünden, kesin olarak buna karşıdır. Evli olmakla beraber, karısından ayrı yaşamaktadır, iki kızı vardır; Heidelinde ve Ko, New Orleans'ta okula gitmektedirler.

Yalnız bir konuda sadakatini açıkça göstermektedir, unutulmayan 1 Mayıs gösterilerinde. Milyoner kayınpederinin kokteyl partilerinde bugünün anlam ve önemine değinmeden yapamaz. Uluslararası tüm emekçilerin aynı gaye için toplanmalarına kanıt olmanın mutluluğunu yaşar. Yıllardır 1 Mayıs günü Mercedes arabasının antenine küçük kırmızı bir bayrak takmayı hiç ihmal etmez.

Rockefeller enstitüsünün finanse ettiği ayda bir yaptığı New York seyahatlerinde, bütün Batı'da tutuklu bulunan teröristlerin serbest bırakılması için yazılmış dilekçelerin altına imzasını atar. Dilekçelerin biri de Robert Kennedy'yi öldürenin af edilmesi içindir, çünkü katilin bu cinayeti işlediğine anlayış göstermektedir.

Bir solcu, bir solcudur. Bugüne dek giysileri proleter izler taşımaktadır ve hizmetçisi ile şoförünün onu küçük adı ile çağırmalarını ister. Zekası, emperyalizmi reddetmektedir. Ortak olduğu bir gece klübünün açılışında, koyu bir Marksist olduğundan gazetecilere söz etmiştir ve yıllardan beri sınıf ayrılığının ortadan kaldırılması için çalıştığını ve çalışacağını da sözlerine ilave etmeyi unutmamıştır. "İşte budur benim düşüncem ve bu kalacaktır!" dedi bizim solcu entellektüel davetlilere. Ama vergi kaçaklığından mahkemesi görülürken, 1 Mayıs'ta bayrak sallaması için uşağı törene göndermiştir. Kısa bir süre önce de deneme süresi dolduğundan, şoförünün işine son vermiştir. Tazimat ödemek yerine tutuklu teröristlere bağışta bulunmayı tasarlamaktadır.

Nikita Kruşçov, muhakkak ki nükleer roket dalında elde ettiği başarı kadar, Rusya dahilindeki yer yer ayaklanmaları bir anda bastırmada da olağanüstüydü. Bütün bunlara rağmen, Rus halkı bomboş dükkanların ağzında kuyruk oluyorlar ve demirperdenin öte tarafındaki kapitalizmin bir türlü son nefesi verilemiyordu.

Buraya kadar gene iyi de, işte o ara Nikita gerçek bir komünistin kesin olarak yapmaması gereken bir hata işledi: Yanındaki arkadaşlarını küçümsedi!

On yıllık kolektif başına buyruk keyfi idareden sonra, acele halledilmesi gereken şöyle bir durum karşısında kalınmıştı: Hangi nedenle Nikita'yı yok edebiliriz? Ve ondan sonra kim bu kolektif tek adam görevini üstlenecek?

O sıralarda Amerika'lı Sovyet uzmanlarının pek imrenilecek pozisyonda olmadıklarını kabul etmek gerekir. Beyaz Saray'daki gizli protokolü ben tuttuğum için bunu iyi biliyorum:

BİR ŞİFRE NASIL ÇÖZÜLÜR?

veya

TEKE SİSTEMİ

Tek bir kelimenin bile dışarıya sızmayacağı güvenceye alınmış odada üç erkek oturuyordu: Amerika Casusluk Dairesi Sorumlusu, Rus dahili sorunlar uzmanı ve "Yarının adamı, Beria" bestsellerinin yazarı Bernie Schwarz; bir de Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın özel temsilcisi.

Yoğun sigara dumanı arkasında sessiz otururlarken, yüzlerindeki çaresizliği gizleyemiyorlardı.

- "Bir sistem!" diye göğüs geçirdi Casusluk Dairesi Şefi.

"Bunların bir sistemi olmalı!"

Gene sessizlik. Elbetteki bir sistemleri olacaktı, sistemleri yok diyen yoktu ki, ama neydi sistemleri? Ne olabilirdi ki?

- "Nerden bilelim?" diye homurdandı Bernie Schwarz. "Son haberlere göre, Kruşçov'un orduda durumu iyice sağlamlaşmışmış!"

- "Ya?" diye Casusluk Dairesi Şefi yanıt verdi. "Demek ki ordu tarafından yakında hakkından gelinecektir."

- "Kesin böyle olacaktır diyemeyiz," dedi Bernie Schwarz. "Arada bunun tam aksi de olmakta."

- "Bir sistem," diye iç çekti başkanın temsilcisi. "Nedir bunların kahrolası sistemleri?"

Schwarz bir sinir hapi attı ağzına.

- "Bunların Arınma sistemini bana verecek olana, bir milyon dolar vaat ediyorum. Mareşal Şulov'un birden bire uzaklaştırılmasını bir düşünün. Benim düşüncem mantıklı olduğu kadar da basit: Kruşçov'u iki kez Mareşal Şulov kurtarmıştır, o olmasaydı, çoktan sahneden alacağı edilecekti. Böyle olunca da, Kruşçov'un onun kuyusunu kazması beklenmekteydi. Bunu yapmak zorunda idiyse bile, belki yapmak istememiş olabilir. Ama yaptıysa da, yapmış olmakta da kesinlikle haklıdır.....

- "Sistem!"

Birer viski daha içtiler.

- "Bence elimizdeki olguları inceleyelim," diye Casusluk Şefi önerirken, önündeki dosyayı karıştırdı. "Mareşal Bulga-

nin dünkü Bolşoy temsilinde ikinci sırada oturuyormuş."

- "Yok canım!" diyerek Bernie Schwarz yerinden sıçradı.
"Çok ilginç!"

- "Bence de üzerinde durulması gereken bir durum," dedi Casusluk Kısmı Şefi ve Mareşal'in dosyasını eline aldı. "7.9.1955 günü üçüncü sırada 15 nolu koltukta oturuyormuş, oysa 3.4.56 tarihli ikinci sıradaymış...."

- "Ya? Demek o zaman da ikinci sıradaymış!" diye hayreti- ni açığa vurdu başkan temsilcisi, "Peki, değişen nedir?"

- "Dün ortada oturuyormuş!"

- "Ortada mı?"

- "Sözlerime inanabilirsiniz. Ekim devriminden bu yana, ilk kez! Elbetteki bu durum onun idareci baştakiler arasında dikkati çekeceğinin işaretidir."

Temsilci düşünceli:

- "Adamı ipe çekecekler," dedi. "Beria da hep ortada otu- rurdu."

- "Üçüncü sıranın ortasında!"

- "Buldum, buldum," diye Bernie Schwarz heyecan içinde bağırdı. "Anlaşıldı. Aman Tanrım nasıl bunu anlayama- dık....? Evet, ben çözdüm şifreyi, tiyatroda kim tek sıralara oturtulursa, işte onlar yolcu."

- "Budala!" diye yanıt verdi Casusluk Dairesi Şefi. "Topra- ğı bol olsun, Lasar Kaganoviç her zaman dördüncü sırada otururdu."

Bernie Schwarz, bir sinir hapı daha attı ağzına.

- "Ağır ağır, yoklaya yoklaya ilerlemeye çalışalım," dedi az önceki hakaretin üzerinde durmadığını belli edercesine. "Du- rumun bir de espri tarafı gözüme çarpmakta. Evvelki gün Af- gan Elçiliği'nde verilen davette, Kruşçov bir hikaye anlatmış ama özünü belirten sonucu birden Mikojan'ın söylemesini is- temiş, oysa yanında Brejnev durmaktaymış!"

- "Malum," dedi Casusluk Dairesi Şefi. "Brejnev zaten öl- müştür."

- "Şayet söz konusu akşam sadece on iki sigara içmeseydi, benim de düşüncem bu olacaktı. Kasım ayında sigara ortalaması on sekiz idi. Demek ki asabı bozuk değil!"

Şaşkın sessizlik."

- "Kosigin esnemiş mi?"

- "Evet, hem de iki kez, bir 18.30 da, bir de 21.10 da. Onun da içi rahat, pozisyonundan emin."

- "Esnemesi çaresizliğinin bir işareti de olabilir. Hatırlarsınız, azledilmeden bir hafta önce Molotov masa başında sol ayakkabısını ayağından sıyırmıştı. İçi rahat olduğunun bir göstergisi idi," dedi Bernie. "Yanılmıyorsam ben o zaman başkanımıza, Podgorny'nin kaderi belli oldu, demiştim."

- "Aman Tanrım," diye iç çekti Beyaz Saray temsilcisi, "Bu sefer ona ne anlatacağız ki?"

Casusluk Dairesi Şefi telefona uzandı ve "kara sihir" kısmı ile bağlantı kurdu.

- "Falcılarımız ancak bu sabah genç bir tekenin sakatatının analizini yapabilmişler," diye arkadaşlarına bu memnun edici haberi verdi. "Bütün emareler yakında Kruşçov'un düşeceğini göstermekteymiş."

- "Demek ki sonu geldi. Yalnız kızağa mı çecekler Sovyetler'in en yüksek rütbesini vererek, yoksa kurşuna mı dizecekler? CIA'nın bilgisayarları ile derhal bağlantı kurmalıyım....."

Sovyetolog gizli bilgilerle beslenmiş olan bilgisayar, başladı çalışmaya:

"Kosigin - Podgorny - Brejnev emperyalist ajanlara bulaştı. Suslov Poliansky yoldaşlar emekçi çoğunluğun başında.

Poliansky - Brejnev adi birer sionist-Amerikan haini? Podgorny - Suslov - Kosigin demir kamçıyı ellerinde tutmaktalar.

Emperyalizm'in acınacak tutsakları Suslov - Poliansky - Brejnev - Podgorny gerçek iç yüzlerini gösterdiler. Lenin'in mirasçısı Yoldaş Kasigin'dir.

Podgorny ve Suslov aynı ata oynuyorlar, domuz Kosigin gibi Brejnev ve Poliansky yoldaşlar örnek bir proleter uyanıklık göstermekteler. Sosyalizmin bayraktarlarından Yoldaş Kosigin ile Yoldaş Podgorny, devrim düşmanları demagog Brejnev ve Yoldaş Poliansky'nin maskelerini alaşağı etmişlerdir. Yoldaş Suslov bu dinsiz hainlerin hakkından gelecektir.

İnsan kayırma politikasının kokuşmuş öncülerinden Kosigin - Podgorny - Suslov'un, dünya proleterlerinin tek başkanı Yoldaş Brejnev'e kılıklı pençelerini uzatacak kadar dönmüştür.

Sionist - Troçkist casus Brejnev'se....

Sosyalizmin o kadar çok çeşidi vardır ki, bunların içinden çıkmak pek kolay değildir. Dialektik düşünen bir bilgisayar da henüz yapılmadı, öyle bir insan da. Olsaydı ne fark ederdi ki? Piyongo Leonid İlliyeç Bresjnev'e çıkmıştı, o da eline geçen bu şansı onsekiz yıl boyunca sımsıkı yakaladı.

Kolektif idare denildiğinde elbetteki tek adam demek istenmiyor ve bu nedenle Yoldaş Podgorny ve Yoldaş Kosigin resmen yardımcı olarak atanmış iseler de, onları kimse cidede almadı ve Bresjnev gönlünce idare etti, ve böylece çağımız en ikiyüzlü, en karanlık, en asap bozucu yıllarına tanık oldu. Onlara göre, bürokrasi, sosyalist rejimin zayıf tarafı değilmiş! Değil tabii, çünkü bu rejimin ta kendisi bürokrasidir.

Laf aramızda, hani Brejnev'in de eşek şansı olmuştur.

Bu besli ve de şanslı yaratık, Kremlin'e ayak basmasıyla, Vietnam'daki o akıl almaz savaşa girmiştir. İlerici Kuzeyliler'le, emperyalist Güneyliler'in savaşına! Güneyliler, Pasifik Okyanusu'nun ta öteki tarafındaki devi imdada çağırmak zorunda kalmıştı. Siz o devin kim olduğunu bilirsiniz, hani hep insanlığı kurtarmaya koşar da, sonunda aferin alacağına, alay konusu olur....

Evet, *insanoğlu nankördür*. Amerika, Güneydoğu'da komünizmi durdurmaya uğraşırken, özgür dünyadakilerin yüzüne alaycı bir gülümseme yerleşti. Kapitalizmin yeşerip, gelişmesine, ve de gelişen kapitalistlere tahammülü olmayanlar, buna fena halde içerlemeye başladılar. Ve kamuoyunun öfkesi, karışıklığı hal etmeleri için "Deniz piyadelerini" göndermiş olan Başkan Nixon'un üzerinde haklı olarak toplanmıştı. Sonuçta çoğunluğun zenci olduğu yarım milyon Amerikalı asker, ucu bucağı belirsiz Güneydoğu Asya'nın yağmur ormanlarında geberip gitti.

Batı için düşman Kuzey Vietnam idi.

Bu acmacak ülkenin zalimleri, bütün sempatileri üzerlerine toplamakta gecikmemişlerdi. Dev bir ülkeye karşı savaşan böyle küçük ülkeler zaten bütün sempatileri üzerlerine çekerler. Söz konusu dev ülke beceriksiz davranmış ise de. Bu koskocaman devletin, okyanusun öteki tarafına gidişinde, savaşı kaybetmeye kararlı olduğundan başka söylenecek deyim aklıma gelmiyor. Neden mi? Herhalde basın da iyi kritikler elde etmek için olacak. Yoksa bir devlet neden savaş kaybeder ki?

En son kuşkuları da ortadan kaldırmak için, şunu da söyleyeyim ki, Başkan Johnson tam zamanında kendi savaşan ordusuna, Kuzey Vietnam'ın sınırı aşılmayacaktır diye hatırlatmıştır.

- "Bunu neden daha önce söylemediniz?" diyerek Kuzeyliler sınırı aşp, güneye indiler.

Üst tarafını biliyorsunuz.

General Giobs'un ordusu, Kvang-Tri'de hayret edilecek büyük aşamalar yaptılar, ama ondan daha alalarını New York ve Los Angeles sokaklarında sergilediler. Amerika Birleşik Devletleri her zaman için dünyanın en budala savaşını yapmış olmasıyla övünebilir. Su aygırı ile bir sivrisinek arasındaki savaşı. On gün içinde bu savaşı kazanacaklarına, on yılda kaybettiler. Oysa en gelişmemiş hükümetler bile, bir savaş bir haftadan fazla sürüyorsa, hezimetle sona ereceğinin bilincindedir.

Burada nefretle anılacak olan Kuzey Vietnam'dır.

O zaman Kuzey Vietnam, birleşik bir Vietnam elde etmek için ayaklanmamıştı, onlar komünist bir Vietnam istiyorlardı. Güneydeki kardeşlerini yaktılar, kesip biçtiler, her çeşit işkenceyi uyguladılar ve aynı hain davranışla kendi ülkelerini de mahvettiler. Bu anlamsız ideolojik savaşta bir buçuk milyon Kuzey Vietnamlı öldü, bütün Vietnam baştan aşağı bir yangın yeri görüntüsüne büründü ve bütün bunlar ülkenin komünist despotların kılımı bile kıpırdatmadı. Ayrıca Güney tarafında savaş tutuklusu olarak yakalanmış olan yüz binlerce kendi askerinin kaderi bile onlara vız geldi. Çünkü onlar yakalamış ve hayvan gibi kafes içinde teşhir ettikleri bir avuç Amerika'lı pilotla övmektedirler.....

Bütün bunlara karşıt özgür dünya,bu tropikal cehennemden esrara alışmış ABD askerlerinin resimleri ile askerlik görevlerine çağrılma belgelerini alanlarda yırtan üniversiteli gençlerin sırtık resimlerini dünya basınına gönderdi. Bu savaşın şan ve şöhreti sadece Kuzeyli cellatlarını artık. Kıssadan hisse olarak insanlık Vietnam savaşından şunu öğrendi: Savaşan tarafların hangisi televizyonda günlük bülten yayınlamıyorsa, savaşı kazanan o olacaktır!

Bundan kısa bir süre sonra kolektif Leonid, sessiz sedasız insan kayırmayı yeniden yoluna koyunca, arkasından hemen Brejnev-Doktrini yürürlüğe girdi. Bu doktrinin tek ideolojik anlamı, sosyalist ülkelerdeki ayaklanmaların, derhal askeri güç tarafından acımasızca bastırılmasının ahlaki ve de kutsal açıdan sosyalizmin görevi olduğuydu. Yani açıkçası Sovyetler'in elde ettikleri toprakları ebediyen ellerinde tutmaya kararlı oldukları idi.

1968 yılındaki Çekoslovakya'daki baş kaldırmada bu doktrini uygulamanın tam zamanıydı ve "Prag'da Bahar" isyanı böylece "Moskova'da Kış"a dönüştü.

Bütün dünyanın çaresizlik içinde izledikleri Çekler'in bu yürekli baş kaldırmalarında şanslıkları, Dubçek gibi yüreksiz birinin dümeni eline almış olmasıydı.

Çekoslovakya ile ilgili bu karanlık devirde Ruslar, hayret, doğru bir laf ettiler: "Prag'da Bahar" bahaneydi dediler. Kültürlü Çekoslovak halkı, "İnsancıl bir komünizm" istemiyordu, çünkü böyle bir şey yoktur. Yalan vaatlerden usanmışlardı, Batı'ya kaçmak ve alışık oldukları çevrede yaşamak istemekteydiler. Ruslar bunun farkındaydılar, Çekler de ne istediklerini biliyorlardı ve Aleksander Dubçek de biliyordu. Gene de Varşova paktının barış tankları dört bir taraftan üzerlerine yürüyünce, Dubçek hayretler içinde:

- "Komünist kardeşlerimiz neden bize bunu yaptılar?" diye ağzı açık kaldı.

Demek Macaristan'da yapılanları unutulmuş olacaktı. Sanki demir parmaklıksız hapisaneler, alevsiz cehennem varmış gibi. Kendi insanlarını zamanında bunlara hazırlayacağına, zavallı Dubçek, yalan ve dolandan usta olanları oyuna getirmeye kalkıştı. Prag'da özgürlüğün cenazesi kaldırılırken, tabutun arkasında yürüyen Dubçek, cellatların elini sıkı, sonra yeni işi olan orman bekçiliğine verdi kendini ve Gorbacov'u beklemeye başladı.

Yok canım, Aleksander Dubçek kıvılcık yıldızın üzerine çakılacak bir Slav İsa değildi. O, tam yerinde en yanlış adam idi.

Sırası gelmişken bir de madalyonun öteki tarafına bir göz atmak isterim.

Belki ilahlaştırılmış bir kişiye dil uzatmak olacak ama, ef-sanevi Che Guevara'nın anısı beni pek heyecanlandırmıyor.

Bir zamanlar bu halk kahramanına hepimiz hayrandık. O zamanlar zulmün karşısındaydı, yanında değil. Bir vakitler Küba dağlarında yoksullar için savaşırdı, politik düşmanlarına karşı değil. Ve birden Che Guevara insanları insan olarak değil de, hayvan sürüsü olarak gördü, evet, Gulag'larda* yaşamaya layık..... Dünya devrimcisi olarak bütün insanlığı kızıl yıldızın altında toplamayı kendine amaç edinmişti. Ve amacının çerçevesi içinde yaptığı ihracat gayretleri sırasında galiba tesadüfen de öldürülüverdi. Batı dünyasında o, hala özgürlük için savaşmış bir kahraman olarak anılmaktadır. Bugün bile yeri belli olmayan mezarına çiçekler bırakılır. Kuşaktan kuşağa bu kızıl Robin Hood'un efsanesi anlatılacaktır bu rejim için işkence odalarında son nefes verilene kadar.....

Kameramız buradan ayrılıp Moskova'ya dönüyor. Çekoslovakya'nın haddi bildirilirken, dünyamızdaki kodamanlar bile seslerini yükseltme yürekliliği göstermediler. Bütün insanlık çaresiz bir sessizliğin arkasına sindi. Tek sesleri çıkan, Moskova'daki Kızıl Meydan'da toplanmış olan ve "Çekosla-

* Gulag: Bir tür toplama kampı.

vak halkına özgürlük" yazılı pankartlar taşıyan bir avuç insan oldu.

Bu göz yaşartıcı sahne tam üç dakika sürmüştü. Tüm insanlığın vicdan sesini üstlenmiş olan Pavel Litvinof adındaki bu insan tabii ki derhal tutuklanmış ve arkadaşları ile birlikte bir sosyalist mahkeme huzuruna çıkarılmış.

Yargıçların karşısında dimdik duran Pavel Litvinof:

- "Beni neyin beklediğinin bilincindeyim," dedi. "Ama susamazdım."

Ve sayısız Gulag'ların birine, adı bilinmeyen biri daha postalandı.

Litvinof adındaki bu insan, ölümsüz bir kahramandır. İnsanoğlunun içindeki iyiyi, güzeli, değeri özümlemiştir. Kimse onun için gösteri yapmaz, ama Che için yapar.

Bu satırların sahibi son kırk yıl içinde kendine kaç, ama kaç kez sormuştur: "Neden, Allah aşkına neden, bir sefer de kapana sıkıştırılan Soljenitsin ve Saharof için gösteri yapılmaz? Neden Çekoslovak ve Macarlar'ın cellatlarının aleyhine gösteri yapılmaz, neden Yahudi düşmanları, yalancılar ve insan ruhunun katiller için yapılmaz, neden yapılmaz?"

Sanki açığa vurulamayan bir sır, entellektüeller arasında bir anlaşma var. Tutarlıktan uzak bu ara bu aralarındaki anlaşmaya işte benim hiç aklım ermiyor. Bana öyle geliyor ki, bu yüzyılda, özgür dünyada yaşayanların sol gözleri kör!

Dünya Mao'cularını o yıllarda uyanan yeni bir ideoloji sarmıştı. Nedeni de, Mao'nun eşi Yoldaş Chiang Çing'in can sıkıntısından geniş kapsamlı bir program uygulamaya kalkışmasıdır. Bunamış kocası adına, 16 yaşını aşmış her bir genç Çinli'ye yaşantısı boyunca unutamayacağı ders verileceğini bildirdi.

Kültür devriminin ilk günlerinde tutmuş olduğum günlüğü burada ilk kez yayınlayacağım. Aslında bir çocuk kitabına daha uygun düşerdi ya.....

PAZAR: Saat tam 10'da, bir anda, bütün Halk Cumhuriyeti Çin'de kültür programı başlatılıyor. Kızıl hasa alayının bıyıkları terlememiş gençleri sokaktan gelip geçenlere şu tuzak soruyu sormakla işe giriştiler: "Batıdaki kokuşmuş gıda maddeleri hakkında Mao-Tse-Tung kitabında ne yazmıştır?" Bunun yanıtını veremeyenlerin boynuna hemen "Ben devrim düşmanı bir hayvanım. Kıcıma tekme atabilirisiniz!" yazılı bir tabela asıldı, bu adamın kıcına tekme atmaya çekinen sokaktaki insanlara da bir temiz sopa çekildi. Tekme atmak istemeyenleri kim dövmezse, o da hemen orada vuruldu. Sonuç: 400 000 yaralı. Mao: "Binlerce hain asılırken, binlerce çiçek açsın," diyerek selamını gönderdi.

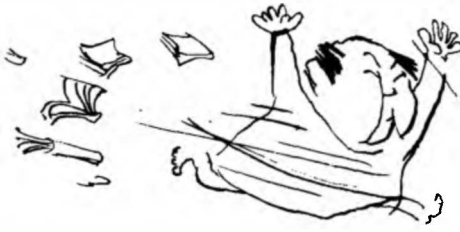
PAZARTESİ: Sokaklardaki Çinliler ancak Mao'nun kita-

tabını okuyarak adım atabilirler. Sonuç: 300 000 trafik kazası. Kızıl Hassa alayındakiler: "Mao ne demiş? Devrim uğruna canlarını verenler olacaktır," Gençler evlere baskın yapıp, proleter dürüstlükleri kontrol etmekte. Ayakkabı çekeceğine sahip olanlar o anda vurulacaktır. Şehrin dışındaki yerleşim merkezlerine genç hassa alayı elemanları saldırdılar ve sakinleri bu yüksek binaların pencerelerinden aşağıya attılar. "Mao ne demiş?" diye sordular. "her kim ki topluma yukardan aşağıya bakmaktadır, o devrimin suratına tükürüyor demektir." Mao doğrulamak için "Apartman katlarını kastetmemiştim." Gençler: "Sen karışma!"

SALI: Yemek yiyen tutuklanıyor. Hassa alayı elemanları bildirmekte: "Yemek yemek, bağnaz bolşevik küçük burjuvazinin utanç verici adetidir," diyor Mao. Bunun üzerine Mao: "Ben mi demişim bunu? Hiç hatırlamıyorum." Gençler: " O zaman otur da kendi kitabını oku, bunak herif!" Lokantalarda Mao'nun kitapları sunulmakta, ya kızarmış, ya da domates salçalı. Sonuç: 200 000 ölü. Gençler: "Mao perhiz yapıyorsa, siz de yemek yemeyin!"

ÇARŞAMBA: Sabahın erken saatinde, üzerinde gecelikle Mao ana caddede jogging yapmakta. Yarım milyon küçük proleter onun peşinden koşuyor ve kitaplarını atıyor. Gençler: "Kültür devrimlerinde taşkınlık olağandır." Polisler halk tarafından geri püskürtüldü. Kızıl Hassa Alayı'nın emri: A) Nefes alma yasağı. B) Herkes öldürülecek. C) Mao-Tse-Tung'un kitapları yakılacak.

PERŞEMBE: Hassa alayı elemanları bugün kendi üyelerine karşı bir saldırı düzenledi. "Kültür devrimi kendi bünyesinde temizlik yapmak zorundadır," demiş Çiang-Çing. "Toptan öldürme en son moda!" Sosyal adaletin, barışın ve ilerlemenin güneşi doğudan yükseliyor.

Dediğim gibi daha bıyıkları terlememiş olan Çin gençliği-
nin elde ettiği olağanüstü başarı ile yaşlı kuşak arasında ayık-
lamalar da yapınca, artık Mao'nun bu eserini doğrusu yakın-
dan tanımak istedim.

MAO'NUN KUTSAL KİTABI

Bu kırmızı kaplı küçük kitabın adı: "Başkan Mao'nun hik-
metleri". Ve bu, Pekin Halkının, halk basimevinden çıkmış
olan orjinal baskısı. Halktan biri olan benim elime nasıl geç-
tiğini söylemeyeceğim. Her neyse, plastik kapağın üzerinde
beş dilimli bir yıldız parıldamakta ve ikinci sayfada da, kur-
nazca gülümseyen büyük başkanın bir portresi var. İşte bu
gülümseme ile Komünist Partisinin VIII'nci Parti Kongresin-
de heyecanlı alkışları karşılamıştı. Alkış kırk dakika sürmüş
ve o parti toplantısında şu cümleyle durumu anlatmıştı:

- "İlerleme ancak ısrarla olur." (Mao incili Sayfa 237)

Mao'nun hikmetlerinden bu sadece bir tanesi. Diğerleri-
ni sırası geldikçe tekrarlayacağım.

Hafızam beni yanıltmıyorsa, o zaman Başkan vekili Lin
Piao'ya dünyada bir benzeri bile olmayan bu kitaba bir ön-
söz yazma gibi kutsal bir görev verilmişti. Yoldaş Lin Piao:

- "Büyük liderimiz Mao'nun bütün eserlerini incelersek,"
diye söze başladı. O zaman henüz Mao'yu öldürmeye kalkış-

mamış olduğundan, ortadan kaldırılmamıştı. "Bir sorunla karşılaşıldığında her zaman için Başkanımız Mao'nun hikmetli sözleri bize yardımcı olacaktır. Bu nedenle okumakla uygulamayı birleştirip, yani neyi uygulayacağımı önce okuyup, sonra okunanı uygulamak gerekir. Bu yolda yürüdüğümüzde en iyi sonuçları alacağımızdan kuşkunuz olmasın!"

Yanılmıyorsam, Yoldaş Lin Piao, kaçtığı uçağın içinde törenle asılmıştı.

天
下
無
雙

Ben kendi hesabıma, -toprağı bol olsun- Yoldaş Lin Piao'nun öğütleri gereğince, hem okudum, hem de uyguladım. İnanın bana o günden beri hayatım çok daha sorunsuz ve mutlu geçmekte.

Evimizde derhal çözemeyeceğimiz bir sorun mu çıktı, hemen küçük kırmızı kitabı elimize alıp, adını verdiğim ipte sallanan yoldaşın dediği gibi, hikmeti bulup, okuduktan sonra, sorunu çözüyoruz.

Bu Marksist öğretim ustasının yıldızının sönmüş olması bizi etkilemiyor. Şimdiki Çinli başkanlar Mao için, kana susamış ihtiyar bunak diyorlarsa, bu onların sorunu. Ben onun pratik hikmetlerinin sadık bir uygulayıcısıyım.

Bir örnek vermek için: Karıların en iyisi gene gerektiğinden fazla televizyon karşısında oturduğundan, mutfakta pişmekte olan akşam yemeğimiz yandı ve ağıza atılamayacak bir bulamaç haline geldi. Karımın fena halde asabı bozuldu, bense açlıktan kazınan midemle onu avutmaya çalıştım, çocuklarsa feryat etti. Bu çaresiz durum karşısında küçük kırmızı kitabı elimize aldık ve 267'nci sayfada Mao'nun 30 Ha-

ziran 1949 günü IV. Parti kongresinde, "Halk demokrasi diktatoryası" nutkundan alınmış olan şu vecizeyi bulduk:

- "Hata yapmamak kolay değildir, ama mümkün olduğu kadar az hata yapmalıyız," denilmekte, sonra da şöyle devam ediyor: "Bir hata yaparsak, onu düzeltmeliyiz, hem de en iyi, en çabuk ve de en esaslı olarak."

Büyük Başkan'ın vecizesinde gizli olan derin felsefi buluş bizlere yepyeni bir yaşama gücü verdi. Sözleri okuduk, sonra da uyguladık, yani televizyonu iterek mutfığa getirdik. Bugün bile hala mutfaktadır. O gün bugün yemek yanmadı, açlıktan içimiz kazanmadı, varsa yoksa Mao.

Seligler'in evindeki poker partisine katıldığım o kaderimin çizildiği geceyi hiç bir zaman unutmayacağım. Dünyanın parasını kaybetmişim ve iflasın eşiğine gelmemle çareyi bulmam bir oldu; masanın altında kırmızı kitabı açtım ve benim sorunumla ilgili kısmı buldum, evet sanki Büyük Mao benim için savurmuştu bu hikmeti:

- "Kararlı ol, özveriden kaçınma, bütün güçlükleri yen, işte o zaman başarı elde edeceksin! ("Seçilmiş değerli vecizeler" Cilt III, Sayfa 182)

Hemen 15 lira daha yatırdım, elimdeki birkaç papaz ile bir güzel blöf yaptım ve poker partisi bittiğinde ben zararımı kapattığım gibi, dört lira da kâra geçmişim.

Kızıl İncil'i hep yanımda taşıyım. Onsuz adım atmam, gece yatağıma alırım, otomobilime binince de, torpido gözüne koyarım. Karımda da bir nüsha var, vergi dairesine giderken, ya da piyano çalarken, hep yanındadır. "Piyano çalarken, on parmak da hareket halinde olmalıdır. Bazı parmakları hareket ettirmek, bazılarını hareket ettirmemek olmaz. Fakat her an on parmağı da hareket ettirmenin bir anlamı yoktur. Güzel bir melodi seslendirmek için, verilen notalarla parmakların uyum içinde olmaları gerekir." (15 Mart 1959 tarihindeki "Merkez komitesinin metodik çalışmaları" nutkundan.)

Bu nedenle bir an için bile bu kırmızı kitaptan neden ayrılmadığımıza şaşmamak gerek. Bazen Büyük Başkan'ın hikmetlerinin nasıl da incelendikten sonra pratikte uygulanabilmesine hayret etmemek elde değil. Küçük bir çocuk bile kendini bunun etkisinden kurtaramamaktadır. Örneğin küçük kızımız Renana, neyi eline alsaydı, yere atmayı adet edinmişti, attığı bir şey değil, düştü diye de arkasından ağlıyordu. Gene böyle peşpeşe yere atma ve ağlama faslından sonra karım kırmızı kitaptan yardım umarak, Renana'nın yanına oturur ve başlar kitaptan okumaya:

- "İnsan sıkı tutmalı. Yani merkez komitesinin el uzatması, sıkıcı tutmaktan uzaksa, yeterli olmaz. Ancak sıkı yakaladıysa, tutmak istenen şey, elimizin içinde olabilir. Sıkı yakalamamak demek, hiç yakalamamak demektir. Parmaklar kapandığı takdirde, yani bir şeyi yakalamak istercesine kavırıyorsa, bir şeyi yakaladıktan sonra el kapanmalıdır, aksi halde yakalamamıştır. Sımsıkı yakalamadır işin esası."

Sonuç? Küçük kızımız Renana, Büyük Başkan Mao'nun sözlerine kulak verdi, uykuya daldı ve uyanana kadar da hiç bir şeyi yere atmadı.

Mao gençleri severdi.

- "Gençler okumalı ve çalışmalı. Bu nedenle onların tahsilini ve çalışmalarını dikkatle izlemek gerekir." (30.6.1953 tarihindeki II. Halk Demokrasisinin Gençlik Kongresi'ndeki nutkundan.)

Bu büyük yaşlı adamın savaş hakkında da derin bilgi sahibi olduğunu bilmem söylemeye gerek var mı? Ondan pek

çok şey öğrenilebilirdi. Nato'nun kurmayları bilgi sahibi olmak istiyorlarsa, 1947 Ekim'inde belleklerine yerleştirmeliler: "Cesaretle savaşa atılmak ve de düşmanı alt edip başarı sağlamak için, bütün subay ve askerler sürekli olarak eğitim görmelidir."

Bütün okurlarıma, sahafları tarıyarak bir Mao-İnciline sahip olmalarının içtenlikle salık veririm. Çünkü çaresiz durumlarda, hatta asabınızın bozuk olduğu anlarda bile bu her derde deva kırmızı kitap imdadınıza yetişecektir, hem de nasıl!

Çinliler için, Leonid Brejnev, kutsal Marksist düşünceye ihanet eden hainin teki idi. Bu adam gene de burjuva kapitalist temsilcilerle bir araya gelince, özellikle her Amerika Başkanını sarılıp öper ve tıpkı hain Kruşçov gibi o da bir "Déten-te"* dan, yani şartlı var olmadan sık sık söz ederdi.

Evet, Brejnev, ABD, Kanada ve 35 Avrupa Devleti ile "Helsinki anlaşmasının altına imzasını atmaktan kaçınmamıştır. Evet, bu anlaşma ile katılanlar arasındaki soğuk savaşın bitmesine karar alınmıştır. Hatta Yoldaş Brejnev, bu önemli uluslararası anlaşmada, Sovyet vatandaşlarının ve de sömürgelerindeki halkın, insan haklarını olanak sınırları içinde savunacağına bile garanti vermişti. Ve böylece "Helsinki Anlaşması" demir perde gerisindeki bütün vatandaşları, "Demirperde" gerisinden olmak üzere, dünyadaki diledikleri yerlere seyahat etme hakkını tanımıştı. Dört nala ilerleyen liberalleşmede elbetteki bu iki dev ülke arasında ticari ilişkiler de

* Gevşeme

yoğunlaştı. Batı, Sovyetler'e High-Tech* ihraç ediyor, buna karşılık da Rusya, mevsim sonu fiyatına Yahudi hammadde-si pazarlığı yapıyordu. Toplama kamplarını boşaltıp, Yahudi-ler'in sırtından döviz kazanma gibi bu tath alışkanlık, Sovyet düşüncesine iyice kök salmıştır. Hammaddenin fiyatı mala ve Amerikan kongresinin tutumuna göre değişiyordu. Örne-ğin -toprağı bol olsun- Romanya Başkanı Çavuşesku, kafa başına aynı fiyatı isterdi, yalnız paranın İsviçre Bankası'nda-ki hesabına yatması şartıyla. Yoldaş Brejnev ise, hammadde-nin okuduğu yıllara göre fiyatını saptardı. Örneğin, Yahudi bi-lim adamlarının fiyatı, ilkokul mezunu Yahudi'ninkinden yüksekti. Bu durum karşısında bizler de sosyalist gelişmenin içeriğinde yeni buluşlar eksikliği hissedilmediği ve yeni yollar bulmakta çok usta olduklarını öğrenmekteyiz.

Yahudi ticareti Brejnev zamanında yavaş yürümekle bera-ber, yolunda gitti. Bu ırkçı sionistlere karşı konan ambargo öylesine ciddi ele alınmıştı ki, İsrail'den Rusya'daki bir akra-baya gönderilen bir mektubun yerine ulaşmasının olasılığı, sı-fırdı. Bu ara benim de sionist bir ajan olarak kara listede ol-duğumu söylemem gereksiz. Yalnız Romanya'da arada sıra-da bir kitabım çıkar ve bir saat içinde de hepsi satılır ama ge-ne de ikinci baskı nedense yapılmaz. Mamaafih sosyalist ül-kelerde baskı için müsaade elde etmek beş-altı yıl sürebilir, bu da ancak yayınevi sahibinin parti ile kusursuz bir ilişkisi varsa.

* Üstün teknik

Yalnız kitap basmada zorlukla karşılaşılmaz sosyalist ülkelerde, güncel yaşantıda da bunun izlerine rastlanır. Örneğin sosyalist posta idaresi mektupları varışından bir-iki ay sonra yerine ulaştırır, daha doğrusu, bir tarafa atmadıklarında. Sonra sosyalist asansörler nedense hep ilk katta takılı kalmışlardır, yani o binada Merkez Komitesi üyesi oturmuyorsa.

Zaten Merkez Komitesi ile bağlantı olmanın bazı avantajları yok değil. Daha önce anlattığım gibi, Yugoslavya'ya yaptığım ilk ziyaretimde ne dövizleri, ne de elektrikleri vardı. Ama kaldığımız otelin jeneratörü olduğundan, akşam yemeği için otelin restoranına inmiştik.

Pırıl pırıl aydınlatılmış salonda bizden başka aralarında çok eğlenen kadınlı erkekli bir grup vardı. Çingene orkestrasının eşliğinde çöşku ile hırvat şarkıları söylüyorlardı. Bütün ülke karanlığı bürünmüşken, bu Yugoslavlar'ın böylesine neşe ile eğlenmeleri şaşırmıştı beni bu nedenle de bize servis yapan garsona bunlar kim diye sormuştum.

"Kim olacak," diye söylendi garson. "Merkez Komitesi."

Sosyalist memleketlere ilk kez ayağını basanlar bu gibi olaylara şaşabilirler. Bu gibi olayların çeşitleri vardır. Karımla ilk kez Budapeşte'ye gittiğimizde, karıların en iyisi otelimizin berbat servisine yüksek sesle söylenmişti.

"Ampuller yanmıyor, sıcak su musluğundan soğuk su geliyor. Pancurları açmak olanak dışı. Bu gibi şeylere önem vermeyen bu ne biçim rejim?"

"Yerden göğse haklısın sevgilim, ama bunlar da kusursuz dinleme cihazları imal etmekte."

Karıların en iyisi durumu derhal kavradığından:

"Yalnız şunu da söylemek gerekir ki," diye tepemizdeki avizeye doğru seslendi. "Bunların dışında her şey mükemmel. Yani gerçekten bu komünistlere aşkolsun, bravo!"

Artık okurlarıma sosyalist helaları anlatmanın zamanı geldiğine inanıyorum.

SOSYAL SAĞLIK

Böyle ciddi bir kitapta sosyalist helalardan söz edeceğim için, beni bağışlamanı rica ederim. Bu konuyu açıkça incelemek isteğim benim İsrail'e ilk ayak bastığım yıllardaki uğraşıma dayanmaktadır. Ellili yıllarının başlangıcında kısa bir törenle Galilea'nın hela kralı seçilmiştim.

Deneksiz bir Kibutz'lu olarak helaların temizlik işini gönüllü olarak üzerime alırsam, sabahları bir saat için gün boyunca serbest kalabileceğini çaktığımdan, Kibutz'un helalarının temizlik işinin bana verilmesini rica etmiştim. Pek makbul olmayan bu görevi de aylar boyunca gönüllü olarak da sürdürmüştüm. Bildiğim kadarı ile kolektif çiftçilik tarihinde, benim durumum tektir.

Bu nedenle bu konuya karşı daima bir sempati beslemekteyimdir. Genellikle emektar profesyoneller, vaktiyle uğraştıkları konu hakkında ölçülerini kaybederler, bende de başka türlü olmamıştır.

Artık konuya girmiş bulunuyoruz, şimdi anlatacağım toplumsal sosyolojik olay, benim Macaristan'daki gazete idaresinden kaçmadan önce yaşanmıştır.

İsveç Baskı İşçileri Sendikası o kış, Macaristan'daki yoldaşlarına kendi istekleriyle zorunlu bir ziyaret yapmışlardı. Benim de aralarında bulunmam, sendikatif bir karakter taşımaktaydı. Herşey kusursuz organize edilmişti, hatta ev sahipliğini üstlenenlerin arasında bir de hiciv yazarının bulunması öngörülmüştü.

Başlangıç etkileyici oldu. Konuklarımız baskı ile yazı işleri kısmının sosyal düzenlemeleri karşısında hayran kaldılar. Basket salonu, işçilerin kantini, Marksist-Leninist kütüphanemiz ve her şeyi pek beğendiler. Ta ki İsveçli yoldaşlarımızın arasında bazılarının doğal olarak sıkıştıklarını bildirene kadar. Bu büyük günlük gazetenin satış işleri müdürü şaşkın sırıttı, sonra bir çekmecedan paslı bir anahtar çıkardı ve yarım yamalak İngilizcesi ile:

- "Veri kolay olmayacak Yoldaşlar, pliz arkamdan geliniz."

Küçük grup uygun adım onun arkasından yürümeye başladı. Aydınlık koridorlardan, temiz merdivenlerden ve kusursuz inşa edilmiş binanın arka kapısından bir avluya çıkıldı. Hurdaya çıkarılıp oraya atılmış baskı makinasının yanı sıra çeşitli karton, şişe, oto lastiği, sararmış gazete tomarları arasında bir levha: "Yoldaşlar, avluyu temiz tutalım!" Yerin balçık olması, doğaldı. Yağmurdan yer yer İskandinav göller bölgesini hatırlatan su birikintileri oluşmuştu.

Varılmak istenen yer, avlunun karşı tarafında, üstü kapatılmış bir harabenin içindeydi. Oraya erişebilmek için, yerdaki taş ve tuğlaların birinden ötekine sıçramak gerekiyordu. Yazı işleri müdürü, parmaklarının ucu ile pantolonunu ütü kat yerinden tutarak kaldırdı ve - Hopla, hopla diyerek kuzeyli delegasyon üyelerine, son derece zarif sıçrama hareketleri ile ondan ona atlayarak nasıl geçeceklerini tam göstermişti ki.....

Tam o ara o yerden dönenlerle karşılaşıldı.

Bir anda avlunun içinde taştan çok bacak vardı. Bir yandan da yağmurun yağdığı unutulmasın. İyi terbiye görmüş konuklarımız, hafifçe yukarıya sıvanmış paçaları ile birer özel ada üzerinde beklerlerken, hepsinin kafasının içinde aynı soru vardı: Bu çamura önce kim basacak? Bu konuda deney sahibi olan yazı işleri müdürü, telaşlanmadan trafiğin idaresini üzerine aldı:

-“Pliz, yu yoldaş, yu bu taşın üzerine, yes.... veri gud, şimdi yoldaş yu, siz benim taş üzerine.... veri gud Sör...”

Bir çeyrek saat sonra her şey hallolmuştu. Bizim yabancı konuklarımız etkili bir bale gösterisi vermişlerdi. Şap şup, fış foş derken, İsveçli yoldaşlar o yere varabildiler ve üzerlerinde yosun lekeleri ile ama rahatlamış olarak oradan çıktılar. Delegasyon başkanı yoldaşın elinde, hangi kapıya ait olduğu belirsiz bir kapı tokmağı kalmıştı..... ama halk ekonomilerinin de bu kadarı da artık olur.

Satış işleri müdürü, bu ihtiyaç yerinin geçici olduğunu ve bütün işçilerin seslerini yükseltmeleri üzerine, beş yıllık ilerleme planı çerçevesi içinde bunun çaresinin alınacağını, İsveçli yoldaş kardeşlerimiz bizi tekrar ziyarete geldiklerinde avluda yepyeni tuğlalar bulacaklarından emin olabileceklerini belirtti.

Bütün bunları şu açıdan eleştirmek gerekir yoldaşlar: Yani sosyalist bir hela, bir duş, bir asansör bütün bunların dahili halk ekonomisi üzerinde rahatsız edici birer öge olduğu bilinmektedir. Bütün bunlar söz konusu yerde bulunanları ilgilendirdiğinden, bu tamamen bir iç sorundur.

Kendi sınırları dışına çıktıklarında, yoldaşlara ancak aşkolsun denilmekte. Moskova Devlet Sirki, Rus Kukla Tiyatrosu ya da Kirow Balesi Batı'ya gelip de sanatlarını sergilediklerinde, oranın yerli sanatçılarını birkaç kat ceplerinden çıkartmaktadırlar. Hele komünist sporcular! Bugüne kadar Batı'ya kaçmayanlarsa, hala Doğu Almanya'nın milli marşını tanımaktan uzak.....

Sovyet sporcularının Batı'daki başarıları gerçekten etkileyici. Her bir Rus takımı memleketine onur ve ödül getirmekte. Yalnız işin tatsız tarafı, Batılı sporcuların Rusya'ya gelmeleri. Çünkü o zaman onlar uzun kuyrukların olduğu yörelerde satış mağazaları olduğunu görmekteler.....

En tedirgin edici durum da, İsrail'liler maçı kazanacak olurlarsa, Rus Yahudileri bundan yanlış bir anlam çıkartabilirler.....

Telaşlanmayın, dialektik düşünce bu tür olasılıkların da çözümünü bulmuş ve çeşitli beklenmedik darbelere karşı önemini almıştır. Birkaç yıl önce, o zamanın Avrupa basketbol şampiyonu "Maccabi Tel-Aviv" Rusya'ya gitmeden kısa süre evvel, Sovyet Basını, Yahudi diniden olan bütün vatandaşları için bir bildiri yayınlayarak, sakın ola ki, sionist sporcuların takımının kazanması için taraf tutulmasın diye buyurdu. Şu şekilde:

SPORDA UTANÇ VERİCİ KIŞKIRTMA

Moskovalılar gene ajanların, Yahudi Sovyet vatandaşlarının arasına gizlice katılarak, onları sionist taraf tutmaya kıskırttıklarını anlamışlardır. Spor gösterisi bahanesi ile ülkemize sokularak vatansever halkımızın arasında şovanist ve nasyonalist duygular uyandırarak huzursuzluk yaratmak istemeleri göze çarpmıştır.

Yahudi dininden olan Rus vatandaşlarını tedirgin etmek gagesiyle faşist İsrail devleti 2,03 m boyunda ki ajanlarını Rusya'ya göndererek, açlık ve sefalet içinde sürünen İsrail halkı hakkında düşüncelerini kökünden sarsmak ve vatandaşlarımızın İsrail'e göç etme isteğini uyandırmaktadırlar.

Sionistik dehşet propagandalarını uygulamak için, spor gösterisi bahanesi ile sinsi planlarını örtbas etmek istemekte-diler. Bu davranış, doğrudan doğruya bizim iç sorunlarımıza

karışmak olarak nitelendirilmiştir. (TASS)

Sovyet basının kulak bükme yazısını verdikten sonra, şimdi basketbol meraklılarına şunu da eklemek istiyorum: Maccabi Tel-Aviv, Kızıl Ordu takımına karşı küçük bir jimnastik salonunda yaptığı maçı, kazanmıştır. Ertesi sabah Sovyet basınında çıkan habere göre, İsrail takımı, İtalyan'lara karşı kaybetmiştir.

Leonid Brejnev'in uzun başkanlık devresi bomba gibi bir başarıydı, daha doğrusu, bombaların başarısı idi.

Leonid ne yapmış yapmış ve Macaristan ile Çekoslovakya'daki kıyımın en son izlerini de özgür Batılılar'ın kafasının içinden silip atmayı başarmıştı.

Özgür dünya istese de istemese de, Détenté'nin ideolojik sorunlara karışılmasına kesin olarak karşıdır, dıştaki sorunlara da..

İstemeyerek vaktiyle Generaller generali Stalin'in alayla sorduğu soru akla geliyor: "Papa'nın kaç tümen askeri var?" Galiba pek de haksız sayılmazdı. Komünist İmparatorluğun yaşam düzeyi, yıllarca Kongo'nunkine eşitti, oysa askeri potansiyeli NATO'nun birkaç mislidir. Salatalık yerine Sovyetler'de tank imal edilmektedir. Yoldaşların yıllar içinde edindiklerine göre, Batı'yı salatalıkla değil, tanklarla dize getirebilecekleriydi.

Demirperdenin öteki tarafındaysa, Ruslar'm tankları ile burun buruna gelmeyi hiç istemeyen bol miktarda hıyar var-

dı. Brejnev'in karşısında, önemli noktalarda yanılmakla beraber, son derece yetenekli bir politikacı vardı: Dr. Henry Kissinger. Hatırlayacağınız gibi Kissinger, Başkan Nixon'un sağ kolu olarak her taşın altından kalkıyordu. Bu politikacı, Güney Vietnam'ın, Vietkong tarafından kanlı saldırısı ile teslim olması nedeniyle Nobel Barış Ödülü'nü almıştır.

Détenté'nin elebaşı kurucularından biri de Dışişleri Bakanı Kissinger'dir. Sovyetler'in savaş çıkmadan bütün dünyayı ele geçireceğini bildiğinden, bu iki büyük devlet arasındaki gerilimin gevşetilebileceğine inanıyordu. Buna rağmen, haftada iki kez, Amerika'nın sabrı artık tükenmekte diye de Brejnev'i ikaz etmiştir.

- "Büyük bir hata işlemiş olursunuz", diye Dr. Kissinger hatırlattı, "Budapeşte ve Prag'daki olaylarda sesimizi çıkartmadık diye bundan sonra Amerika'nın olaylara seyirci kalacağı sanılmasın!"

Demirperde gerisindekiler çok korktular, Kamboçya, Laos ve Vietnam'ı ele geçirmekten başka bir saldırıda bulunmadırlarsa da, bir acele Kübalı askerleri Afrika'ya gönderterek, Angola ve çevresinde yabancı orduların el atmaması için, önlem aldılar.

Dr. Kissinger bunu hiç hazmeder mi?

- "Her kimki, Angola, Rodezya, Somali ve Mozambik'in

komünist safa geçmelerinden dolayı, Sovyet Rusya'nın bu dünya çapındaki stratejisine karşı bizim önlem almayacağımızın hayaline kapılmışsa, büyük bir hata işlemektedir," demiştir.

Bunun üzerinde demirperde gerisindekiler korkularından sindiler ve güneydeki Basra Körfezine doğru sarkmayı düşünenlerken, bir başkanla karşılaştılar. Bu her ne kadar kurnaz bir politikacı idiyse de, büyük bir devlet adamıydı: Bu kişi Enver Sedat'tı.

Başkan Sedat'a daha önce başkanlık eden Nasır'dan tam 20000 Rus uzmanı miras kalmıştı. Aileleri ile güzelce Mısır'a yerleşmiş olan bu uzmanlar, Mısır ordusunu yerel karışıklıklara karşı eğiterek, Sovyet Rusya ile bir dostluk anlaşmasına doğru yönlendirmektedirler.

Beri yanda Başkan Sedat, barışa doğru atılacak en önemli adımın, bir an önce, dünya barışım üstlenmiş olan Sovyetler'den kurtulmak olduğunun bilincindeydi. Benim zamanında "El-Ahram" adlı Mısır devleti gazetesi için yazıp da, teslim etmediğim yazımda dediğim gibi, Başkan Sedat yapıcı bir insandı. Söz konusu yazımı ağdalı bir dille ve dünyaca bilinen yazı işleri müdürü Kasnin Heykel adına kaleme almıştım. Okurlarımdan, doğuya özgü uzun cümlelerle yazdığım için anlayış beklemekteyim, çünkü Arap dilinde nezaketin üzerinde önemle durulmaktadır.

MISIR-SOVYET DOSTLUĞU DORUK NOKTASINDA

Sovyet dostlarımla, açıklıktan yoksun olmakla beraber bazı durumları eleştirmiş olduğumuzu, ben burada ve bugün sevgili dostum, güçlü Sovyet Devleti ile ilişkimizi bir dialog çerçevesi dahilinde dile getirmek isterken, sevgili dostlarımızın Mısır'ı terk etmiş olmalarından sonra, göze batan ideolo-

jik boşluğa, ki başta buna değinmek istemişken, cümlelerin uzunluğu nedeniyle bir anlam verilemeyeceği düşüncesiyle, haftada bir çıkan başmakalemin maalesef bir sayfa tutması beklenildiğinden ve bunu da ağdalı bir Arapça ile yazmak zorunda bırakıldığımı burada itiraf etmek isterim.

Ohhhh!

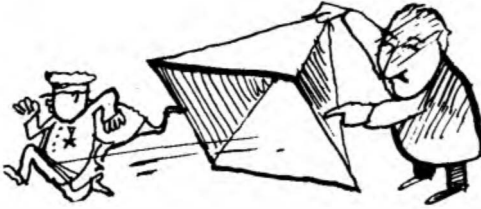
Ortada bir gerilim olduğu biliniyor. Evet, hatta bugünkü günde, sevgili dostlarımızla aramızdaki ilişkide, belirgin bir gerilimin olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Bu gerilim belki geçici bir gerilimdir ama ne de olsa bir gerilimdir. Evet, bir gerilim bulunduğu açıkça görülmektedir, daha doğrusu gerilmiş bir gerilimdir.

Mısır-Sovyet dostluğu gerilimsiz çok eskilere dayanmaktadır. Bu, ta firavunlar zamanında başlamış ve her iki devletin tarihi boyunca, kırmızı bir iplik gibi beraber yürümüştür. Bunun dışında, benim sözlerime güvenerek hareket eden vatan-daşlarımın şunu bilmelerini de isterim ki, bütün umudumuz günün birinde Sovyet silah arkadaşlarımızla omuz omuza kutsal savaşa gideceğimizdir. Onlar bize donatım ile insan malzemesi, biz de onlara yetkimi kullanarak, Mısır halkının böyle bir stratejik iş birliği için, üzerinde önemle durulması gereken politik özveride bulunmuş olduğunu açıklamak istiyorum. Mısır'lılar zamanında, Sovyet Rejimi'ne derin saygı duymakla beraber, bunun uluslararası uygulanan rejimler içinde en berbatı olduğunu bilmelerine karşıt, seslerini çıkartmadan bu rejime boyun eğmeye hazır olduklarını, değerli Sovyet dostlarıma az ve öz kelimelerle hatırlatmak zorunda kaldığım için, başlamalarını dilerim. Ayrıca şunu da ilave etmeme izin verilmiş olduğundan, domuz, votka ve kolonyaya olan olağanüstü meraklarından ötürü, bizim Sovyet can dostlarımızın, doymak bilmeyen karınları, tıka basa dolmuş olması nedeniyle, kan fışkıran yüzlerinden de anlaşılacağı gibi, Mısır'da bulunmaktan ve ne denli rahat ve mutlu oldukları, iki devletin karşılıklı saygı ve sevgisinin simgesi olduğu-

nun bilinmesini arzu etmekteyim.

Yüksek müsaadenizle, hala aramızda kalmaya ısrar eden Sovyet dostlarımızın dikkatini şu noktaya çekmek isterim ki, değerli dostlarımız, Sovyet uzmanlar, Mısır askerlerine biraz sert davranmış olduklarından, milli hislerini incitecek kadar hassas yerlerinde sayısız Rus tekmesi yediklerinden meydana gelmiş olan mor lekelerden söz ederek, bu sağlam dostluğu sarsmak gibi bir günah işlemek istemiyorum. Değerli Sovyet dostlarımıza, tartışma götürmez hizmetleri karşılığında, cömertçe dolar ile teşekkür edilmiş olduğu halde, en ufak bir ödeme gecikmesinde kışlalardaki işe yarar hela kapaklarını söküp zimmetlerine geçirmiş olduklarına da burada değinmek isterim.

Kanımcı, bu çeşit ayrıntıların iki devlet arasındaki sağlam dostluğu...vesaire vesaire ve bunun dışında da, Mısır halkının," bu komünist uzmanları fazla düşünmeden asmalı" dilekleri üzerinde fazla durmamak gerekir, çünkü esasen devletimiz vatandaşlarımızın bu arzusunu yerine getirmek için yasal bir yetkiye de sahip değildir.

Bu iki devletin arasındaki geçici gerilim ki, anımsadığım kadarı ile makalemin başında buna değinmiştim, jeopolitik ayırım nedeniyle bu iki millet arasında dostluğun sürekli olmayacağı saptanmıştır. Yirmibin kızıl yaban domuzunun Mısır'dan çekip gitmeleri için Başkan Sadat'ın bu eski dostlarına, nazikane bir tarzda "DEFOLUN!" demek zorunda kalmış olmasına, bütün Rus dostlarımızın anlayış göstereceğini umut etmekteyim.

Mısır'ın tüm güçlere sahip barış safhasından ayrılması, Sovyetler'i biraz sarstıysa da, her saldırgan idarenin rüyası olan bir olay gerçekleşti! Düşman safınm başına liberal bir başkan geçti!

Başkan Jimmy Carter, sempatik, insancıl ve barışsever bir kişi olduğundan, Leonid Brejnev için Allah'ın bir nimeti idi. Jimmy, iyi kalpli, güler yüzlü (*ki, bu güler yüzünden dola- yı da başkan seçilmişti*), davranışı ile İsrail-Mısır anlaşması- nı Camp David'de ayarlamış olmakla Yahudi tarihine de adı- nı yazdırmıştır.

Bir Liberal'in asıl düşünceleri üzerinde tartışmak yersiz- dir. Bir Liberal, insanın içindeki insanlığa inanmaktadır, hat- ta ağır suç işleyenlere belirli bir açıdan hak verdiği gibi, maf- yanın elebaşlarını da toplumun ortasında görmek ister. Suç- lunun kurbanı onun o denli ilgisini üzerine çekmez, çünkü suçlunun kurbanları, evleri barkları soyulmuş olanlar, ırzları- na geçilmiş olanlar zaten toplumun içinden gelmektedir, on- ların yeri toplum dışı değildir ki, ameliyathaneden ve hasta- neden çıkınca gene oraya, yerlerine döneceklerdir, oysa suç- lu....?

Liberal bir uçak yolcusu, kendi kanı ile, teroristlerin hava- ya uçuracakları uçağın duvarına şunu yazar: "Özgürlük için savaşanlara tarafsız bir mahkeme!" Sonra da uçakla birlikte ruhu da havaya uçar gider.

Soylu bir Liberal, katillere verilen ölüm cezasını cinayet olarak nitelendirir ve demokrasinin sağlam temeller üzerin- de durmasına devam edebilmesi için çocuklarının esrarkeş olmalarını, hava kararınca, evlerinin kapısına kilit üzerine ki- lit vurulmasını doğal kabul eder.

Liberal çok bilmiş gülümseyerek:

- "Bunlar istediğini desin de, bunu Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın ağzından duymak istemezdik.

Jimmy Carter'ın kısa başkanlık devresi içinde uluslararası düzeyde yapmış olduğu zararlar, kuşaklar boyunca savcılarını meşgul edecektir. Jimmy Carter'ın, sevimli Ayetullah Humeyni'yi Şah Rıza Pehlevi'nin tahtına oturttuğu yetmiyor mu gibi, Amerikan Gizli Örgütü CIA'ya, uluslararası insan haklarını, Genevre anlaşmasını ve de Teresa Ana'nın evinin düzenini herhangi bir şekilde ihlal edecek bir davranışta bulunmayı yasaklamıştı.

Bununla ilgili gizli bir protokol tutmuş olduğumu bilmem söylemeye gerek var mı?

CARTER DOKTRİNİ VEYA ERDEMİN BAŞARISI

Yer ABD; CIA'nın herhangi bir merkez karargahında:

GİZLİ ÖRGÜT ŞEFİ: XQ103, en deneyli ajanımız olduğundan, oldukça tehlikeli bir görev için seçilmiş bulunmaktasınız. Doğu Avrupa'da yerleştirilmiş olan Rus füzeleri hakkında bilgi toplayacaksınız. Sahte kimlik, zehir ve ip sizin için hazırlanmıştır. Yarın, tam gece yarısı, her zamanki gibi kurt köpeği maskesi arkasında gizlenmiş olarak hareket edeceksiniz. Başarılar, XQ103. Bilmek istedikleriniz?

XQ103: Bu yasal mı?

- ŞEF: Nasıl yasal mı?
- XQ103: Ajan olarak üstleneceklerim...?
- ŞEF: Ne demek istiyorsun XQ103? Neden aylık veriliyor size sanıyorsunuz?
- XQ103: Para her şey demek değildir, Sör. Ben her ne kadar Başkan Carter'ın dediği gibi, paranın değer verildiği bir toplumda yetişmiş isem de, gene de bunu kedime soruyorum: Sen ne yapıyorsun XQ103? Sana bir fenalık yapmamış olan insanların casusluğunu yapıyorsun, buna hakkın var mı...? diye
- ŞEF: Siz böyle şeyler mi düşünüyorsunuz, XQ103?
- XQ103: Evet, Sör, Başkan Carter'ın dediğine göre, casusluk ahlak dışı bir uğraş. Casuslar iyi birer Amerikalı değildir. Demirperdeyi aralayıp öteki tarafa geçince; "Senin utanman yok mu, XQ103?" diye alçak sesle vicdanıma soracağım. "Sen buralara askeri sırları en sinsi metotlarla almaya geldin, öyle değil mi?" Beni bağışlayın, Sör, bu dediğinizi ben yapamayacağım.
- ŞEF: *(Beyninden vurulmuştur)* Beni dinleyin XQ103, insani açıdan bu düşüncenizde pek haksız sayılmazsınız. Ama şunu da kabul etmeniz gerekir ki, XQ103, birazcık casusluk yapmadan işler yürümez....biliyorsunuz, güvenliğimiz.....
- XQ103: Ama bu düşünceniz, Başkan Carter'ın güttüğü barış politikasına tamamen ters düşmekte...?
- ŞEF: İyi ama....iyi ama....peki Sovyet füzeleri....?
- XQ103: Bağışlayın beni Sör, bu benden istedikleriniz, Helsinki İnsan Hakları Anlaşması'nı ağır bir şekilde ihlal etmekte. Bu anlaşmanın altında Sovyet Rusya'nın da imzası var ve söz konusu anlaşmaya göre bu tür adımlar atılmadan 21 gün önce bunu karşı tarafa haber vermek gerekir. Ha-

ber verilmeden bunu yapmak, anlaşmaya karşı gelmek anlamına gelir. Bana verdiğiniz bu görev esnasında yakalanacak olursam, ne diyeceğim Ruslar'a...? Bunu düşündünüz m..?

şEF: (*Gözleri dolu dolu olmuş, hğkırarak*) Galiba düşünmedik XQ103, sanırım haklısınız... Bugüne dek hep hatalı yollara ittiler bizleri, Jimmy geldi de doğru yolu bulduk. Siz haklısınız, casusluk modası geçmiş bir meslek. Size ne kadar teşekkür etsem azdır, XQ103. İzin verinde aramızdaki resmi havayı kaldırıp, size bundan sonra sadece XQ103 diyeyim.

Ve böylece omuz omuza vererek erdemli bir geleceğin yolunda ilerlediler. Kızıl Ordu Korosu o ara Schubert'in "Ave Maria"sını seslendirmekte ve koyu mavi gökyüzünde, başlarında patlayıcı nükleer başlıklarla beyaz barış güvercinleri Afganistan'a doğru umaktaydı.

Beri yanda İran'da kana susamış şehinşah'dan kurtulmuş olmanın sevinci içinde günde 100-115 kelle uuruluyordu! Ve Ayetullah, Amerika Devlet Başkanı'nın bir liberal doğruluku başı olduğunu akar akmaz, devrimci gençlerine, Allah'ın emriyle Amerikan Elçiliği'ne saldırmaları ve binanın içinde kim varsa hepsini Hz. Muhammed aşkına rehine olarak ellerinde tutmaları için yeşil ışık yaktı.

Ondan sonra da ortalama iki yıl boyunca koskoca Amerika Devleti Tahran'a doğru alık alık bakarak, küçük parmağını bile oynatmadı. Günahlarına girmeyelim, bir kez sekiz tane askeri helikopterini göz dağı vermek üzere gönderdiğini söylemek gerek. Yalnız bunların birkaçı havada birbirleriyle çarpışınca, derin bir soluk alarak Kaliforniya'ya, evlerine döndüler. Bana sorarsanız, bu fiyasko Başkan Carter'ı sevindirmiş olmalı, çünkü yapılmak istenen açık olarak uluslararası hukuka aykırı idi.

Her şeye kadir dünya barışı koruyucuları, pis pis gülererek o ara İran'a doğru gözlerini kaydırmaktadılar. Amerika'lının yerinde kendileri olsaydı, Tahran çoktan yerle bir edilmişti.....

İki yıl geçtiği halde rehineleri hala salıvermediklerini görünce, Tahran'daki bu maskaralığın sonsuzluğa dek süreceğini sanmıştım.

Bunun hakkında da ütöpik* bir taşlamayı kaleme aldım. Bu öykünün "New York Times" çıktığına da değinmek isterim.

HUMEYİNİN HUZUR EVİNDE İRAN KONUKSEVERLİĞİ

Tahran, yıl 2020

- "Rehinelerle konuşmaya izin veriyor mu?"

- "Elbette, yalnız bahşış vermeniz rica olunur..."

Ayetullah Humeyni'nin devrimci liderinin, emrimize ver-

* Ütöpik: Hayal ürünü.

diği kılavuz bizi oniki yıl önce tarihi yapıt ilan edilen Amerikan Elçiliği'ne götürdü. Elçiliğin kapısı önündeki kalabalık meraklıların arasından sıyrılarak, elinde paslanmış tüfeğini tutan sakallı bekçinin önünden geçip, içeriye girdik.

- "Bu bekçi vaktiyle devrimci bir üniversiteli idi," diye açıkladı kılavuzumuz ve balkonu işaret ederek "Birkaç rehine orada," dedi.

Herhalde Amerikalı olacaklar...İki ihtiyar yerde bağdaş kurmuş oturuyordu... Aralarında tavla oynayarak, keyifle nargile fukurdatmaktaydılar. Bize hiç aldırmadıklarına göre, turistlere alışık olmalıydı bu insanlar!

- "Turistlerden elde edilenler, aşağı yukarı petrol gelirlerimize yakın," dedi kılavuzumuz, "Geçen ay çartır uçaklarıyla altıbin turist geldi Amerika'dan. "Rehineleri Ziyaret Turizm A.Ş" seyahat acentasından almışlardı biletlerini. Yeni yüzyıla gireli, ilgi giderek artmakta."

Hatırladıklarına göre elçiliği 1979 yılında ele geçirmişlerdi. Tarihi tam olarak bilen yok.

- "Acele edelim," dedi kılavuz. "Tam onikide rehinelere yem veriliyor."

Demek bunun için dış kapıda yerfıstığı satılmaktaydı? Koridorlardaki levhaların üzerinde silinmiş yazıları sökmeye çalıştım: "Rehineleri dışarıdan beslemek yasaktır!" Balkonda birkaç solmuş yazı bantı sallanmakta. Yerlerde Amerika Başkanı olan yaşlı Michael Jackson'un sararmış fotoğrafları uçuşmakta.

- "Başlayın," diyerek gözlüğünün camı çatlamış yaşlı bir rehineye yaklaştık, "kaç yıldır bu müzede yaşamaktasınız?"

İhtiyar bir süre şaşkın yüzümüze baktı ve yarımyamalak bir İngilizce'yle konuştu:

- "Bismillah, kesin olarak var yok hatırlamak.... ne de olsa....kırk yıl oldu.....belki var daha çok...."

- "Peki siz neden buradasınız?"

- "Bilmem...galiba biz casustuk....bilmem....biz istedik

Ayetullah Rıza Pehlevî'yi devrimin başına getirmek....bil-
mem...."

Tavla arkadaşı:

- "Şah'ı demek istiyorsun," diye düzeltti. "Biz Amerikalılar Şah'ın geri gelmesi için çalıştık."

- "Budala sen de!" diye ona çıkıştı kılavuzumuz. "Sen Amerikalı değilsin ki, sen o zaman İranlı bir üniversiteli idin!"

- "Ben mi?" diye gözlerini kırıştırtarak sordu ihtiyar. "Ola-bilir....ne fark eder ki...?"

- "Kafaları pek işlemiyor," dedi kılavuz. "Bunların biri Amerikalı. Elçiliğin Kültür Ataşesi."

Az sonra çenesi açıldı ve başladı eskilerden söz etmeye. İlk yirmi yıl çok sıkıntı çekmişse de, zamanla alışmış ve şu anda kimin kimin bekçiliğini yaptığı belli değilmiş. O zamanlar delegasyonlar, öğrenciler ve turist grupları gelmeye başlamış...

- "İyi hatırlıyorsam, Papa bile şahsen araya girmişti," diye devam etti Kültür Ataşesi. "Bunun üzerine Ayetullah onun elçilik müzesini giriş ödemedi ziyaret edebilmesi için bir yıllık VİP abonman kartı vermişti..."

Bu ara geçmiş olaylar tazelendi. Anlatılana göre, yıllar önce, Jimmy Carter adında bir Amerika Başkanı'na, üzerine bir çuval geçirerek, yalınayak, Ayetullah'm elini öpmek için, İran'a hacca gitmesi önerilmişse de, bilinmeyen nedenlerle

bundan vazgeçilmiş.

"Jimmy, bunun tarafsız topraklar üzerinde yapılmasından yanaydı," diye kılavuzumuz hatırladı. "Kendi yerine Vance'ı göndermişti..."

Olayları kimse kesin olarak hatırlamıyordu aslında. Yalnız galiba günün birinde Cyrus Vance adında zarif görümlü Amerika Dışişleri Bakanı karısı ile gelmişmiş ve rehinele-
rin yerine kendilerinin gönüllü olarak kalmalarını önermişmiş. Ayetullah, memnuniyetle bunları da diğerlerinin yanına katmışmış!

"Hello?" diye kılavuzumuz seslendi. "Nerelerdesin, Cyrus?"

İki büklüm olmuş ihtiyar biri hücrelerin birinden dışışız ağzıyla küfürler savurarak çıktı.

"Uluslararası kurallar...sanksiyonlar....ambargo....hani benim cikletim?"

Kılavuzumuz ona doğru birkaç tane yer fıstığı attı. Hey gidi günler hey, o devirlerde Vance, yüz yıllık Dışişleri Bakanlığı'na cezalandırılmıştı! Kültür Ataşesiye altmış yılla paçasını kurtarabilmişti, ama artık ABD'ne kesin olarak dönmek istemiyor.

"Burada ailem var, torunlarım," diye anlattı. "Hamdolsun, rahatım yerinde..."

Yıllar önce devrimci üniversiteli bir kızla evlenmiş. Rehinele-
rin bekçiliğini yaparken sevişmişler. Bu romantik evlenme törenine bütün Üçüncü Dünya katılmış. 2002 yılında Amerika Hükümeti'nin sabrı sona erip de her bir rehine için bir milyar fidye önerince, Kültür Ataşesi memleketine geri gönderilecek diye korkmuş. Allah'tan olacak, korkusuna neden kalmamış, çünkü 49 milyarı İran Hükümeti kabul etmiş olmakla beraber, Ayetullah rehineleri serbest bırakmamış.

"Ayetullah Humeyni fidye aldıktan sonra fikrini değiştirdi," dedi sabık devrimci üniversiteli. "Nitekim dün televizyonda, Amerikalılar dejenere olduklarından, onlara ona göre

davranmak gerekir, dedi."

- "Ne? Humeyni hala yaşıyormu?"

- "Tabii yaşıyor, henüz 123 yaşında, Allah onu bizlere bağışlasın."

Bilindiği gibi Amerikalılar zaman zaman atılımda bulunmamış değillerdi. Askeri manevra bahanesi ile altıncı filolarını Basra Körfezi'ne gönderdiler, sonra 2014 yılının Nisan ayında, İran'ın kuzeyine bir paraşüt birliği bile indirilmişmiş....!

- "Tam iki hafta orada kendilerini gizlediler," diye anlattı kılavuz, ama bu harekatı kınayanlar, başlarında Jane Fonda'nın torunu, Beyaz Saray önünde gösteriye kalkışınca, paraşütçülere memleketlerine geri dönme emri verilmiş.

Tehlikeli askeri önlemlere karşı yapılan Washington'daki bu gösterilerde 183 kişi hayatını kaybetti ve iki bin kişi de yaralandı. 72 saat süren bu gösteri sonunda, askeri güce karşı olanlar şehrin merkezini ateşe verdiler.

Kılavuzumuz:

- "Amerikalılar insan hakları konusunda çok duygusal davranıyorlar," dedi.

Paçavralar içinde ihtiyar bir kadın, elinde kova ve süpürge ile odaya girdi ve söylenerek erkekleri balkona kışkırladı.

- "Bu kadın, sabık Dışişleri Bakanı'nın karısı Bayan Vance" diye bizi uyardılar. "Buranın temizliğinden sorumlu."

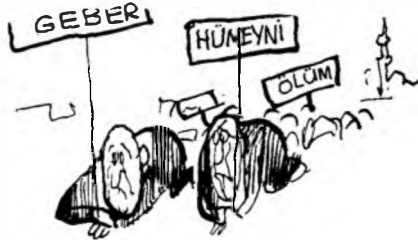
İhtiyar karı odayı temizlerken, Kültür Ateşesi ile İranlı

öğrenci etrafa saçılmış afişleri topladılar. Her şeyi beraber yapmaya alışmış olduklarından, namaz için de beraber camiye gidiyorlarmış. O ara dışardan bir takım sesler kulağımıza geldi.

- "Hu - mey - ni, Hu - mey - ni!" diye hep bir ağızdan bağıırken, arada da Amerikan emperyalizmine ve sionistlere de küfretmekteydiler. Bu heyecan dolu seslere Kültür Ataşesi'nin çatlak sesi katıldı:

- "Bizlere ölüm! Bizlere ölüm!"

İhtiyarın sesinde sevinçle beraber gurur da hissediliyordu. Zamanında Jimmy Carter'in dediği gibi: "Kaba gücün karanlık içgüdüsünü insanlık yenecektir.

Rusya'nın başındakiler bunu "New York Times" de okuyunca, Jimmy'nin bu festivaline katılmak için kurtarıcı ordusunu Afganistan'a saldırttı ve yerli halkı sistematik olarak ezmeye başladılar. Jimmy bunu hiç ~~haz~~meder mi? Bütün şiddeti ile ABD'nin olimpiyatlara katılmayacağını kesin bir dille duyurdu.

Galiba bu haber üzerine Afganistanlılar sevinçlerinden hep takla atmışlar.

Allah'ın değirmenlerinin yavaş öğüttüğünü bilirisiniz. Ama tabii ki uluslararası toplumun, Birleşmiş Milletler'in kurallarını böylesine hiçe saymaya ilgisiz kalmayacağı açıkça görünüyordu. Bütün devletlerin bu en yüksek merci, bu kitabın basılmasına kadar 192 kez İsrail'i, Afganistan'da cereyan eden olaylar için toplantıya çağırırmaktaydı.

Görüşmelerin içeriği hakkındaki raporlar aşağıdadır:

ULUSLARARASI SİRKE ZİYARET

Pakistanlı Birleşmiş Milletler delegelerinin, "Afganistan'ın işgalinden dolayı İsrail'i cezalandırmalı" dilekçeleri, sabahın erken saatinde güvenlik dairesi başkanına takdim edildi.

Bunu izleyen tartışmada, çeşitli delegasyonlar, çoğunluğu sağlamak için akla yatkın bir formül aramaya başladılar. Kulis arasında birkaç samimi fısıldaşmalardan sonra, dilekçenin bu haliyle şimdiye dek ancak 8 devletin desteğini alabilmiş olduğundan, mutlak çoğunluğu elde etmek için bir formül bulmak gerektiği kanısına varıldı.

Birleşmiş Milletler delegeleri, Sovyet saldırganlığının tek sorumlusu olarak İsrail'i suçlamanın sakıncalı olabileceğini düşünürlerken, Belçika ve Honduras, Güvenlik kurulu üyelerinin kabul edeceği bir çözüm bulana kadar, tartışmayı ertelemeyi önerdiler.

Toplantıya son verilmeden önce, İsrail delegesi, hükümetinin tutumunu anlatmak isteyince, diğer delegeler salonu terk etmeye başladılar.

"Afganistan'ın işgali, İsrail tarafından değil, Sovyet Rusya tarafından yapılmıştır," diye İsrail temsilcisi aşağı yukarı boş bir salonda derdini anlatmaya başladı. "Bu nedenle İsrail'e karşı değil de Sovyet Rusya'ya karşı sanksiyon uygulamalıdır."

Bunu duyan Sovyet Rusya delegesi, hışımına yerinden kalktı ve salonu terk ederken:

"Bu kez ünlü Goebbels-metodunuz imdadınıza yetişme-

yecektir," diye bağırdı. "Gene sorumsuzca ateşle oynamaktasınız!"

Nikaragua ve Zambia, Afganistan'ın işgali hakkında İsrail'in görüşüne anlayış gösterdilerse de, Belçika temsilcileri, İsrail temsilcileri ile dostça görüşmelerinde, İsrail'in tutumunun taraflar arasındaki gerginliği daha da derinleştireceğini, bu şekilde çoğunluğun oylarını alamayacaklarını söyledikten sonra:

"Alt tarafı bizler birer küçük çocuk değiliz, öyle değil mi?" diye de sordular.

Fransa temsilcisine gelince, Afganistan'ın işgali esnasında orada bir gözcülerinin bulunmaması nedeniyle, bu işgalin derininde yatan nedenleri bilemediklerinden, bağışlanmasını rica etti.

Amerikan temsilcileri, ılımlı bir hava içinde; "Bu şartlar altında, Sovyetler Birliği'ni hizaya getirmek belki yerinde olmakla beraber, Ruslar'ın, Güvenlik dairesinde bir veto hakları olduğu hepimizce bilinmektedir. Bu nedenle de dünya çapındaki Amerikan-stratejisi açısından durum ele alınmalıdır," dediler.

East River kenarındaki binanın içindeki durum giderek sivilirmekteydi. Özellikle, İran ve Irak elbirliği ile, İsrail'i "Saldırgan" olarak gördüklerini açıklayan yazılar dağıtmaya başladıktan sonra, Ürdün temsilcileri daha da ileri giderek İsrail'i "Uluslararası terörizmin beşiği" diye de suçlamazlar mı? Burda "Pravda" hiç geri kalır mı? "Sorumsuz saldırgan politikalarının geliştiği Tel Aviv'deki Nazi birliği" diye çirkefliklerini tekrarladılar. Elbetteki İsrail delegeleri buna seyirci kalamazdı! Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne, Kabil şehri caddelerinde kol gezen Rus tankerlerinin fotoğraflarını takdim etti. Fakat, Genel Sekreter'in İngiliz yardımcısı, son derece nazik kelimelerle, bu fotoğrafların önem taşımadığını ve bu tür optik dökümanların böyle sorun yaratan olaylarda gerçeğin aydınlanmasına yardımcı olacağına, ortalığı daha

da bulandırmaktan öteye gitmediğini bildiğimizden....., dedi.

-"Siz bir şey yapmayın." dedi Amerikalı delege, İsrail delegesine, "Bizler arka planda durup, kararlı bir tutumla gerekeni yapacağız."

Gerçekten de sağ kanadın güçlü devletinin duruma el koyması beklenen başarıyı sağladı. Sovyetler, Afganistan'daki şiddet olayını yaratanların cezalandırılması istemlerini geri çektiler ve aşağıdaki bildiriye desteklemeye razı oldular:

"Birleşmiş Milletler Güvenlik Yönetim Kurulu, Güney Asya'daki olaylar için üzüntüsünü bildirir. İsrail'in, Birleşmiş Milletler'in temel kurallarına sadık kalması gerektiğini kesin olarak hatırlatır."

Bu bildiriden anlaşılacağı gibi, İsrail, her zaman olduğu gibi, bu kez de sanksiyon cezasına çarptırılmamıştı. Bunun üzerine İsrail Dışişleri Bakanlığı temsilcisi memnuniyetini dile getirmek için:

-" Dünya Güvenlik Kurulu'nun karar bildirisinden de anlaşıldığı gibi, Afganistan'daki üzücü olayların İsrail ile doğrudan bir bağlantısı olmadığı, iki cümlemin bir nokta ile ayrılmış olduğundan anlaşılmaktadır." demektedir. Nitekim Güvenlik Kurulu "üzüntü" kelimesini kullanmıştır "derin üzüntü" dememiştir. Herhalde bunda Amerikalı dostların etkisi olmuştur.

İsrail Birleşmiş Milletler temsilcisi durumu şöyle toparlamıştır:

- "Afganistan'ın işgalinden İsrail'i sorumlu tutma planı başarısız kalmıştır. Diplomasi alanındaki bizim bu başarımıza neden olan üç faktörü sıralıyoruz: a) Bizim geniş kapsamlı haber alma kampanyamız. b) Denizaşırı kara parçasındaki dostlarımızın bize destek olmaları. c) Düşmekte olan petrol fiyatı.

Sanırım Birleşmiş Milletler'in raporu sizlere bir hayli abartılmış ve şaka sınırlarını aşmış bir parodi gibi gelmiştir. Ama ne yazık ki bunlar abartılmış parodiler değil New York'daki bu ikiyüzlülüğün ibadetevindekiler, bu tür abartılmış parodileri daima kendileri yaratmaktadırlar.

Esasen Birleşmiş Milletler'in oluşmasında yardımcı olan kurucu babalar, yani büyük beş devlet, parmak ısırtan gerçek dışı bir tutum sergilemiştir. Daha en başta, Birleşmiş Milletler kurulurken, uluslararası anlaşmazlıkları bu beşinin halletmesi üzerinde oy birliği ile karar almışlardır. Yani daima bu beşi, kendileri haklı olacaktır. Ve bu Büyük Devletler Mafyası, büyüklük göstererek, veto hakkını yalnızca kendilerine tanımışlardır. Peki küçük devletlerin görevi ne mi? Onların boşu boşuna konuşmalarına zaten engel olunmuyor, bir de dinleyici sıralarını dolduracak kalabalık gerek.

Aslında Birleşmiş Milletler'in elinde, gerekirse dünya barışını sağlayacak güç yok değil. Ne çare ki ağız kalabalığı ve palavra yapmaktan öte gidemiyorlar. Her biri birer politik kabare sanatçısı!

Can sıkıntılarını bastırmak için delegeler kendi aralarında gizli bir anlaşma dili de uydurdular. Hani halk arasında:

- "Haydi git de derdini Marko Paşaya anlat!" denir ya, işte aynı anlama geleni onlar bu şekilde dile getirmekteler:

"I am compelled to give appropriate qualifications to your acts and show up their treacherous nature which is incompatible with the elementary requirements of the maintenance of normal relations being in gross contradiction with the task of

lessening tension and creating the necessary conditions for fruitful negotiations."

Arenanın dışındayken elbette başka dil kullanmaktadırlar. Daha doğrusu yaptıkları ile içerde dedikleri hiç birbirini tutmaz. Mihael Gorbaçov ortaya çıkmadan önce, Sovyet Rusya, Yoldaş Lenin'in şu prensibine göre hareket etmekteydi:

- "Bu dünyadakilerin rahata kavuşması için, önce çok sıkıntı çekmeleri gerekmektedir!"

Her güce sahip dünya barışı savunucuları, Batıdakilerin yüreklerini ağızlarına getirmek için, demokrasinin iflah olmaz üç zaafını yüzlerine vurmaktadır: Uyuşturucu, grev hakkı ve terörizm.

Haftalık grevler için sendikalar ellerinden geleni yapmaktalar. Uyuşturucuysa, emin ellerde. Bana kalırsa insanlığın üçte biri bu verimli işe kaptırmış kendini. Bu nedenle her güce sahip dünya barışı savunucuları Batı'da ve Orta Doğu'da terörizmin yayılmasına konsantre olabilmekteler.

Özgürlüklerine kavuşmuş olan sömürgelerden alınan en taze habere göre, uluslararası terörizm organizasyonu eğitimi, bakımı ve sahte kimlikle görevlendirilmesi, her güce sahip dünya barışı savunucuları tarafından üstlenilmişmiş! Zaten arada sırada Batıdakiler, bu özgürlük için canlarını feda edenlerin neden hiç bir sol ülkenin uçağını kaçırmazlar diye düşünmedi değiller. Özgür dünyadaki devletlerin İçişleri Bakanları bu teröristlerle zor şartlar altında dialog kurduklarında ve serbest bırakılması istenen rehineler konusunda pazar-

lık edilirken, acaba perde arkasında "Brejnev ve Honecker Kolektif Şirketi"nin bulunduğunu bilmiyorlar mıydı?

O zaman insanlık ile terör karşı karşıya gelince, daima terörün insanlığı alt edip başarılı olmasına şaşmamak gerekir. Neden mi, çünkü anarşistler bir insanın hayatına değer vermezler de ondan. Beri tarafta özgür dünya safında insan hayatına önem verildiği gibi, bunun sorumluluğu da yüklenir. Batılılar, böyle terör olaylarında, hele televizyondan da izleme olanağı da olursa, mutlaka teröristten yanadır. Ne istediğini bilen bir erkek vardır karşılarında. Hele arada bir de bebek bekleyen bir Norveçli'yi serbest bırakırlarsa, bu kadın da basına: "Bize nazık davrandılar," diye de anlatırsa, kaçırılan üzerinde bütün sempatiler toplanır. Alkışlar! Alkışlar! Bundan sonraki haberler 22.30 da.....

Arada aksilikler de olmaz değil. Bir iki terörist yakalanır. Mahkeme salonuna, yanlarında korkudan tirtirtitreyen yüz polisle ve de bir düzine saldırgan avukatla girerlerken, bir de ellerimi havaya kaldırarak zafer işareti de yaparlar. O ara öldürdükleri insanlar çalmış oldukları arabaların bagajları içinden çıkartılır, elleri, ayakları bağlı ve parmakları işkence ile kırılmış olarak. Evet, Sevgili Bayanlar ve Baylar, işte bunlar Sovyet ideologlarının dedikleri gibi, demokrasinin ödünü.

Bağlanıp bagaja atılacakların listesinin başında İsraililer gelmektedir ama teröristler son zamanlarda Avrupalıları öngörmekteler. İsraililer onların davranışlarına anlayış göstermiyorlarmış! İşte bunun bir örneği:

ANTI TERÖR BÜROKRASİSİNİN ZAFERİ

Durum pek içaçıcı değildi. Kaçırılan uçak, birkaç dakika önce Tel Aviv'in Lydda Havalimanına inmiş, anarşistler dileklerini telsizle bildirmişler ve bunlar yerine getirilmezse, uçağı havaya uçuracaklarını kesinlikle de belirtmişlerdi. Lyd-

da Havalimanı kontrol kulesinde sorumlu kişiler acele toplanmışlar, nasıl davranacaklarını tartışmaktaydılar:

- "Tek bir yol var..... anarşistleri bezdirmek. Şu anda gergin olan sinirlerini öylesine bozacağız ki, şaşkına dönecekler."

- "İyi ama nasıl?"

- "Bir kişi ancak bu işin üstesinden gelebilir: Şulthays."

Ve on dakika sonra, alarm düdüğü ile yolunu açan bir resmi araba içinde, ülkemizin kırtasiye düzeni yıldızı, Ezehiyel Şulthays, getirildi. Üç gün ve üç gecedir, Fırıncılar Sendikası ileri gelenleriyle durmaksızın pazarlık yaptığı hastaneden geliyordu. Tartışmalar uzadıkça, sorumlu sendikacılar sinir krizi geçirmişler ve birbiri arkasına hastaneye kaldırılmışlar. Tek sinir krizi geçirmeyen, soğukkanlılığını yitirmeyen Şulthays'mış.

Savunma Bakanı ona şöyle dedi:

- "Sayın Şulthays, şayet anarşistler uçaktaki yolcuları rehin tutacaklarsa, ülkemizde tutuklu bulunan anarşistlerle değiş tokuş yapmaya razıyım. Uçaktaki anarşistlerin elebaşısı ile siz konuşacaksınız, Şulthays. Her zamanki yönteminizi diletiğiniz gibi uygulamakta özgürsünüz."

- "Okey," dedikten sonra Şultays, limonlu bir çay söyledi ve kendi işyerindeki santral memuresinin getirtilmesini istedi; santral memuresi İlana, yerini aldıktan sonra, uçağı aradı.

Uçağın kokpitinden kalın bir erkek sesi:

- "Yahudilere ölüm!" dedi, "Karşınızda Kara Eylül Çetesi. Dediklerimizin derhal yerine getirilmesini istiyoruz!"

- "Bir dakika," dedi Şulthays. "İyi anlamadım, kara olan nedir? Çeteniz mi? Eylül ayı mı?"

- "Kapatın çenenizi ve dediklerimizi...."

- "Bağışlayın, siz kimsiniz?"

- "Ne demek, siz kimsiniz?"

- "Bakalım anarşist siz misiniz? Ben bunu nerden bile-

yim? Belki de uçağın içindeki herhangi bir yolcusunuz....?"

- "O zaman ne diye konuşuyorum sizinle...."

- "Ensenize bir tabanca dayadılarsa, bal gibi konuşursunuz."

- "Kimin konuştuğu ne fark eder?"

- "Çok fark eder. O zaman direkt olarak anlaşmamız güçleşir. Ben ona, o size siz ona, o bana....Anarşist değil, bir aracı olursunuz o zaman."

- "Allah belanı versin, ne fark eder be?"

- "Efendim, fark eder. Çünkü siz bir aracısınız ve aracılık yapacaksanız, başka bir kısma bağlamam gerekiyor. Beni buraya sizinle doğrudan doğruya dialog kurup anlaşmam için getirttiler. Ama siz anarşist değilseniz, benim elimden bir şey gelmez.....Adınızı rica edeceğim."

- "Binbaşı Cemal Rafet."

- "Rafet mi, Refet mi?"

Boğuk bir soluma sesi. Aynı anda telefonda uçağın pilotu konuştu:

- "Siz çetenin elebaşısı ile konuşmaktasınız," dedi, "Bana inanabilirsiniz."

- "Tanık olarak sizi zapta geçiriyorum, Pasaport numaranız lütfen?"

- "75 103/97381."

- "Hangi tarihte, nerde verildiği...?"

Binbaşı Rafet araya girdi ve:

- "Yirmi saniye içinde şartlarımı sıralayacağım, beni dinlemiyecesekseniz, şimdi uçağı havaya uçuruyorum," diye bağırdı.

- "Yirmi saniye mi dediniz? Hangi andan itibaren yirmi saniye?"

- "Anlamadım."

- "Yani sözünü ettiğiniz yirmi saniye ne zaman başlıyor..?"

- "Şimdi! Şu an"

- "Sizin saatiniz kaç?"

- "Allah kahretsin.....11.29."

- "Ya, gördünüz mü, benim saatim 11.22'yi gösteriyor. Bir dakika, tam saati sorduruyorum. Bu gibi durumlarda her bir saniyenin önemi ve de değeri çok büyüktür. Bir dakika bekleyin!"

- "Alo....Alo!" diye bar bar bağıırıyordu Binbaşı Rafet, ama ne çare ki bağlantı kesilmişti. Üç dakika kadar sonra, bağlantı kurulduğunda, İlana'mn sesi duyuldu uçakta:

- "Tibi ile çıktığımı da kim uyduruyor? Dudik mi? O zaten yalancının tekidir. Dudik'in ne mal olduğunu bilmez gibi konuşma, rica ederim..... Alo? Alo? Binbaşı Rafet mi? Evet, evet, dakikalardan beri sizi arıyoruz... evet, bağlıyorum, konuşabilirsiniz."

Ve Binbaşı Rafet konuştu:

- "Ülkenizde tutuklu bulunan 390 Filistin Kurtuluş Örgütü'ne bağlı arkadaşlarımızı derhal serbest bırakacaksınız. İsimlerini veriyorum....."

- "Telefonda olmaz," dedi Şulthays. "Ayrıca 390 kişi, düşünülenin çok üstünde. Hem onca insan için gerekli ulaşım aracı da yok şu an elimizin altında. Ben, altı-yedi, bilemedin sekiz kişinin serbest bırakılmasını isteyeceksiniz sanmıştım...."

- "390."

- "Haydi dokuz olsun!"

- "Pazarlık yok!"

- "Peki yok. On olsun. Anlaşma sonunda altı, 31 Ekim'de de dört...ve..."

- "Şimdi ve hepsi!"

- "Onu da mı?"

- "390."

- "Faturasız onbir."

- "250 ama bu da son!"

- "Sorumluluğunu üstleniyorum, oniki."

Uçakla kontrol kulesi arasındaki bağlantı yemiden koptu.

Bağlantı kurulduğunda, Binbaşı Rafet'in kulaklığından şu

kopuk cümleler duyuldu:

- "Galilea İthalat ve İhracat.....Şehter Gureviç, Misrahi.....hepsi gitmiş....burada kimse kalmadı..."

Uçağın pilotu telefonu aldı ve:

- "Dikkat! Dikkat! Kontrol kulesi! Kontrol kulesi! Dikkat!" dedi. "Uçağı kaçırınlar, dinamit patlatmak üzere hazırlıktalar. Yarım saat verdiler size. Dikkat! Şaka yapmıyorlar. Durum ciddi. Kontrol kulesi. Dediğimi anladınız mı? Bir ultimatom! Yarım saat!"

- "Duydum, duydum," diye yanıt verdi Şulthays. "Ama elimde yazılı bir liste olması gerek. Bağlı olduğum daireye bu listeyi göstermek zorundayım. Söyleyin onlara, uçağın mektup kağıdına şöyle yazsınlar: Aşağıda imzası bulunan biz teröristler, şu şu adreste mukim, havalimanında duran uçağı, şu şu şu patlayıcı madde ile filan filan..... üç kopye olmalı. İbranice, Arapça ve Yahudice, vesikalık resimleri yanlarında varsa, iyi olur."

Uçağın pilotu yamıt vermedi, onun yerine Binbaşı Rafet aldı telefonu ve Kızılhaç'ın hasta arabasını istedi.

- "Bizde burada hasta arabalarının üzerindeki işarete, Kızıl Davit Yıldızı deniliyor," diye öğretti Şulthays.

Rafet bunu duymamazlıktan geldi.

- "Hasta arabası beyaz bir bayrak çekmiş olarak uçağı yaşıyacak," dedi Rafet bir garip soluk alıp vererek.

- "Ne boy?"

- "Nasıl ne boy?"

- "Bayrak ne boy olsun?"

- "Ulan şimdi başlarım boyundan. Küçük beyaz bir bayrak işte!"

- "İki boy bayrak var bizde. 78 x 45 mi olsun, yoksa 75 x 30 mu? Şimdi duydum ki küçük bayrak yıkanmaya gönderilmiş, öteki size büyük gelirse, Hayfa'dan hemen küçük bir bayrak getirtebilirim."

Teröristlerin elebaşısının gırtlığından bir takım boğuk

sesler çıkıyordu.

- "Bayraksız gelin," dedi.

- "Ben mi? Hasta arabası mı? Lütfen kararınızı verin. Çünkü zapta ne geçireceğimi benim de bilmem gerek. Alo? Alo?"

Ses kesildi. Az sonra teröristlerin, 24 tutuklu Filistin'in serbest bırakılmasına razı oldukları haberi geldi. Yalnız tek şartları, anlaşma için Şulthays'dan başkasını istemekteydiler.

Bunun üzerine Şulthays, karma bir komisyon önerdi. Gazze bölgesinden güvenilir bir terörist, tarafsız bir hukukçu ve bir de pilotlar sendikasının sekreteri.

Binbaşı Rafet, bir doktorun gelmesini istedi. Sesi boğuktu.

Telefonu eline alan yardımcısının da sinirleri bozulmuş olduğu anlaşılmaktaydı. Uçak kaçırma komandosu, uçak yakıtını aldıktan sonra buradan başka bir memlekete uçacaklarına karar verdiklerini bildirdi. Bunun üzerine telefon başındaki İlana:

- "Yakıt deposuna bağhyorum," dedi ve telefonun her iki ucundakiler şu dialoğu duydular:

ZİVA: (Yakıt deposunun telefoncusu) Özür dilerim ama depo müdürü burada yok.

RAFET: Ne zaman döner?

ZİVA: Hiç bilmem. Sanırım yemektedir.

RAFET: Depo derhal açılacak, aksi halde bunun sonu felakettir.

ZİVA: Deponun anahtarı Moşe'de.

RAFET: Üçe kadar sayacağım. Üç dediğimde uçak havaya uçacak! Bir.... İki....

ŞEHTER: Alo! Ben Şehter, Galilea İthalat ve İhracat Şirketi. Ne gibi bir hizmette bulunabilirim?

RAFET: Burası..... kara..... yani Kara Ekim..... biz buradan gitmek..... gitmek..... gitmek.... git..

O an Şulthays yeniden telefonu aldı.

- "Binbaşı Rafet...? Her şey yolunda....Yakıt tankı derhal yola çıkıyor."

Şulthays, Savunma Bakanı'na işaret etti, Savunma Bakanı, Hazır Ekip Komutanı'na işaret etti. Üst tarafını gazeteler yazdılar ama olayların heyecanı içinde bir şey unutmuşlardı. Şu satırları eklemeleri gerekirdi:

Havalimanındaki görevini başarı ile sona erdirdikten sonra, Yoldaş Ezehiyel Şulthays, Firmacılar Sendikası ile pazarlığa devam etmek üzere hastaneye geri götürülmüştür.

Her şeye kadir barış savaşçılarından biraz uzaklaşıp, Marksizm'in çok daha sempatik tarafını ele alsak iyi olacak kanısındayım. Bu pek kolay olmayacağına benzer, çünkü Marks ile Engels "Komünist Manifesto"sunu 1848 yılında açıklamışlardı ve o günden Marks'ın bile tanıyamıyacağı çeşitleri ortaya çıktı. Hatta bu hareketin sembolü olan kırmızı bayrağın bile anlam ve önemi değiştiği gibi, sadece solcuların simgesi olmaktan da çıktı.

Bugün için kırmızı bayrak, kara yollarında kamyonların arkasından dışarıya taşan yükün ucuna bağlanan uluslararası bir işarettir. Beri yanda yangın söndürme teşkilatı da kırmızı bayrağa sahip çıkmıştır.

Batı'daki sosyal düşünce çeşitli politik anlam taşımakta ve gaye sosyaldemokratik bir ortam sağlamaktır. Övülmeye

değer bir gaye. Marksist düşünceyi zorla kabul ettirmek değildir bunların tutumu, aksine, demokratik yollardan, örneğin serbest seçimlerle başa gelmektir.

Buraya kadar fena değil. Yalnız bugünkü günde serbest seçim demek, "Boş vaatler yarışması" demektir. Memlekete ve insanlarına göre bunun tarzları değişir. İtalya'da seçim, yoksulluğun Tanrı'ya erişmek olduğunu inandırmak, Amerika'da ise, adayların hangisinin John F.Kennedy'ye daha çok benzediği bir yarışma olmaktadır.....

Son kırk yıl içinde Sosyaldemokratlar Batı Avrupa'da pek çok kez seçimleri kazanmıştır. Sınıf farkı gözetilmeyen bir ortam içinde, gizli polisin yardımı gerekmeden, milli geliri eşit dağıtmayı ön gören parti programını uygulamaya girişimlerdir. Yani, ilerici bir vergi sistemi ile.

Seçimleri kazandılar ama vergi yükümlülerini değil.

Özgür dünyadaki Sosyalistler küçük bir hata yapmışlardır. Her olasılığı inceden inceye düşünmüş olmakla beraber, birini unuttular: İnsan karakterini.

Yeteneklinin, çalışkanın ve varlıklıların gelirini alıp, yeteneksiz, tembel ve varlıksızlara dağıtmak, evet, çok güzel bir prensip. Seçmenlerin çoğunluğunu bu ikinci kategori teşkil ettiğinden, bu parlak sözlerle pek çok seçim kazanılır.

Ronald Reagan'ın devrimci vergi reformundan önceki kırk yıl içinde Avrupa'daki gelir vergisi yüzde 56 ile 103 (yüzüç) oranındaydı. Böylece toplanan vergilerle, hükümetler, vatandaşlarına çeşitli rahatlıklar sağlayabileceklerdi ama dediklerini yapamadılar, çünkü bir türlü vergi toplayamadı-

lar. Bu koskocaman dünyada herhalde hiç kimse, hem de en iyi niyetli olan bile, oniki ay hayvan gibi çalıştıktan sonra, 1 Ocak'tan 15 Ocak'a kadar ailesi için ve ondan sonraki süre de vergi dairesi için çalışmış olduğunu kabul edemez.

Bütün bunlara karşın, Batı'daki sosyalist hükümetler, vergi oranında bir sosyal eşitlik sağlamayı başarmışlardır, çünkü her vergi yükümlüsü, erkek veya kadın, genç veya yaşlı, işveren veya işalan, memur veya serbest iş sahibi, bütün bunlar bir noktada birleşmektedirler: Vergi dairesine nasıl kazık atsam konusunda! Ve böylece sınıf farkı gözetilmeyen bir toplumun üç beş kuruluşlarını kaçırmırlarken, varlıklılar milyonlar kaçırmaktalar, hem de vicdan azabı çekmeden, bunun yollarını bilmek gerek diye de övünerek.

Bu astronomik vergi kaçırmanın yanı sıra, ilerici hükümetler bütün vatandaşlarını kaçakçı yapmak için gayet emin bir tutum gütmekteler: Örneğin döviz kontrolü. Vatandaşın ne evinde, ne bankada, ne işte ne de dışı, ne pantolonunun cebinde ne de ayda, döviz saklaması kesin olarak yasaktır. Bunun üzerine karaborsada döviz alışverişi yeşerip, meyvasını vermeye başlar.

GOLDFINGER'İN* ALTINCI HİSSİ

Gözü kapah kadere razı olanlarda doğa üstü bir takım yetenekler gelişir ve işte bütün bunlara Vergi Kontrol Dairesi (VKD) müfettişlerinden Johann-Rudolf Fişbaum sahiptir.

Tarım araçları toptancısı Fredi Mişi adındaki zat, bu yılki gelirini 413 lira ve 06 kuruş olarak vergi dairesine bildirmiş ve aynı yıl, ana cadde üzerindeki tek numaralı binaları sıradan satmış ve iki de ehli yunus balığı edinmişti. Ve işte kıyamet de bundan kopmuş.

*Altın parmak

VKD'ye yapılan anonim ihbar üzerine, bu Miři denilen zatın peřine dūřūlmūřtır. Őnce kőylő kılıđına bőrőnmūř vergi mőfettiřleri traktőrleri incelemekle iře bařlamıřlar, derken durum İnterpol'a bildirilmiř, hatta psikolog bir doktorla da gőrőřūlmūř, elde edilen verilerle bilgisayar beslenmiř ve nihayet řu sonuca varılmıř: Fredi Miři gelirini gizlemektedir!

Mőfettiř Fiřbaum'un yőnetiminde VKD'nin komando birliği saat 5.05 de řūpheli kişinin lőks dairesine, silahlı ve de deneyli olarak ani baskın yaptıklarında, kişinin elbise dola-bında 20 000 İsviçre frankı ile ele geçirdikleri gizli kasa defterinde aylık net karm 40 000 lira olduğu aydınlığa kavuştu.

Mőfettiř Fiřbaum'un, delip geçen bakışları Miři'nin mavi pijamasının aćık yakasından gőrőnen gőđsőne takılmıştı.

- "Demek yıllık kazancınız 413 lira, öyle mi?"

- "řey... řey..." diye kekeledi her tarafı ayrı titreyen vergi kaćakćısı. "Bőtőn bunları dőzene koymak őzere idim.... tam da bugőn vergi dairesine gelip....."

- "Yok canım...." diye alayla onun sőzőnő kesti Fişbaum. "Ama bana kalırsa bőtőn traktőrlerinizi vergi dairesine sőrőkleyemezsiniz ki!"

- "Benim traktőrőm yok, dedi hala titreyen. "Benim adım Bienstock."

VKD yanlış daireye baskın yapmıştı ama Fişbaum hazır eline geçmişken, Bienstock'un derhal tutuklanmasını emretti. Sonra da traktör tüccarının hangi dairede oturduğunu sordu.

Bienstock, bayılmış olduğundan ve soruyu yanıtlayamadığından, ekip yan dairenin kapısına dayandı. Yaşlı bir kadın onlara kapıyı açtı.

"Sabahın bu erken saatinde sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileriz," dedi Fişbaum. "Vergi Kontrol Dairesi'nden geliyoruz ve size şunu soracaktık...."

Yaş kadın acı bir çığlık atarak yatak odasına koştu.

"Sami! Geldiler! Çabuk! Çek defterlerini...."

Eve baskın yapanlar yatak odasına girdiklerinde, Sami, dış ülkenin üçüncü çek defterini yutmuştu. Gırtlığına takılı kalmış olan kasanın anahtarını son dakikada kurtarabildiler.

"Böyle olacağını biliyordum, ah biliyordum, hiç olmazsa az bir şey göstermem gerek demez miydin sana....!" diye sızlanıp duruyordu. Başındaki bigudilerin her birinin arasında saklıydı dolarlar.

"Tutuklanacak ve daha araştırılacak," dedi Fişbaum adamlarına ve üst kattaki daireye erişmek için merdivenlere doğru gitti. Ve işte kapının üzerinde aradıklarının adı yazılı idi: Fredi Mişi! Tarım araçları tüccarı, gelenlerin gözdağı verdikleri kontrolden sıyrılmak için kendini banyosunda asmak istemişse de, vergiciler zamanında yetişip ipi kestiler, sonra soğutucunun buzluğunda buldukları hesap defterlerinin buzlarını çözdükten sonra, yıllık net karın 413,06 Lira değil de 12 milyon olduğunu saptadılar. Bunun dışında mutfakın gevşek taşları altında büyük miktarda Uran madeni ele geçirdiler.

Mişi tutuklandı, dairesi kilitlendi. Evin anahtarını Fişbaum kapıcıya teslim etmek isterken.

"Ben müfettiş Fişbaum, Vergi Kontrol Dairesinden," dedi. "Burada.... bir dakika, ne oluyorsunuz....?"

Ve kapıcı bir sıçrayışta pencereden kendini bahçedeki çiçek tarhına attı. Bereket ayak bileğini kırmıştı sadece, ama onun bu davranışı üzerine evi arayan ekip, hela fırçasının arkasında 30.000 Hollanda Guldeni ele geçirdiler. Saat 7.50'de komando birliği, hareket noktasına memnun geri döndüklerinde, peşlerinde tutukladıkları beş vergi kaçakçısı ile, dağarcıklarında oldukça yüklü çeşitli dövizler vardı.

Ve o günden sonra Müffetiş JR Fişbaum'un olağanüstü kariyeri başlamış oldu.

Vergi kaçakçıların ele geçirmekteki görülmemiş ustalığı çok geçmeden Vergi Dairesi içinde yayıldı. Her ne kadar bazıları tek bir binanın içinde üç ayrı vergi kaçakçısı bulmuş olmasına düpedüz raslantı dedilerse de, Fişbaum'un doğaüstü bir güce sahip olduğunu kabul etmekte gecikmedi.

Bluebottle adında üç doktorun olayı unutulmasın.

181302 nolu Vergi ihbarcısı VKD'ne ayrıntılı bilgi vermeden Dr.Bluebottle'in ifadesinin alınmasını önerdiğinde, bilgisayar üç Dr. Bluebottle'in isimlerinin yanma adreslerini yazdı. Biri avukattı, biri yayınevi sahibiydi, biri de devlet memuru olan bir iktisatçı. Bu bilgi Fişbaum'a iletilti. Fişbaum bir süre bu isimlere dikti gözlerini, sonra, sonra doktor olanı işaret etti. Nitekim onun işaret ettiği kişinin vergi dairesinden gizlediği 3 milyon döviz ile platinden banyo küveti sayısız külçe altını ele geçirildi.

Fişbaum'a o günden sonra "*Goldfinger*" adı uygun görüldü, yaşarken efsane olmuştu Fişbaum. Telefon rehberini açması ve gözleri kapalı trans halinde parmağı ile birini işaret etmesi yeterliydi..... Ellerimi keserim VKD denilen yere gidip de elleri boş döndülse! Fişbaum, kesin olarak

yanılmazdı. Parapsikologlar bile ondaki bu altıncı hissin gücüne akıl erdirememektedirler. Bu özelliğini giderek öylesine geliştirmişti ki, yazılı bir şey göstermesi gerekmiyordu. Gözleri kapalı ve bir süre içine dönük düşünceye daldıktan sonra, birden yerinden sıçrar ve:

- "Falanca insan, falanca sokaktaki falanca binanın, üçüncü katın ilk sağdaki kapısında!" diye bağırdı.

Ve mutlaka bir vergi kaçakçısı o denilen yerde yakalanırdı.

Bazen durup dururken yoldan geçen zavallı birini işaret ederek:

- "Tutun şunu! O bir vergi kaçakçısıdır!" diye bağırdığı da olurdu. Fişbaum'un gösterdiği adam olduğu yere yığıldıktan sonra derhal suçunu itiraf etmiştir. Ayrıca pantolonunun kat yerinin içinde 30 000 Japon Yeni ile iki tane mavimsi ışılda-yan pırlantanın da dikili olduğu görülmüştür.

Son zamanlarda Goldfinger, ayrı ayrı kişilerle uğraşmak istemediğinden telepatik özelliğini döviz vergi kaçırarak gruplara yöneltmiştir. Genellikle kendi kendine ipnotize ettikten sonra, derin bir uykuya dalmaktadır. Günün birinde böyle bir uykudan uyandığında, yorgun bir sesle:

- "Memleketin yarısını tutuklayın!" demiştir.

Ve Fişbaum hiç yanılmamıştır. VKD'nin bu lokman hekiminin günün birinde devlet memuriyetinden ayrılıp, özel çalışacağından çok endişe ediliyordu. Çünkü bilirsiniz, vergi müfettişlerinin emekli olur olmaz, mali müşavir olarak yazıhane açmaları artık bir gelenek haline gelmiştir.

Fakat Müfettiş Fişbaum, bu hayranlık yaratan olağanüstü

altıncı hissini, devletin vergi dairesine daha yıllarca hizmete sunmayı tasarlıyordu; o zaman - herkesin asıl korktuğu - vergi ihbarcısı olarak el konan ganimetin yüzde onunu isteme hakkına sahiptir ki, bu kendisine ödendiğinde, milyarder oldu demektir.

Bu kadar çok paraya, hisse senedine, petrol ve altın madenlerine ortak olduktan sonra, borsada oynamaya da kalkışır, kısa bir süre içinde Batılılar arasındaki zenginlerin safında yerini alabilir.

Ayrıca ihbarcılara ödenenden gelir vergisi de kesilmez, işte bunlar hep sosyaldemokrasinin sağlam prensipleridir. Yani böylece, sosyal adalet, güç kullanılmadan yerini bulmuş olmaktadır.

Batı Avrupa'nın sosyalizmin çabalarının içine elbetteki miras sorunu da girmektedir.

- "Bir insanın atalarının geliri ile varlığa kavuşması yanlıştır. Miras, halkındır. Çünkü zamanında halkın sayesinde bu servet elde edilmiştir. Kalan dula dolgun bir aylık bağlanır, fakat erkeğin yıllar yılı biriktirmiş oldukları doğrudan doğruya millettir.

MARKS VERDİ, MARKS ALDI

Giderek kötüleştiğimi hissettiğimden ve sonumun geldiği-

ni anladığımdan, vedalaşmak için bütün mirasçılarımı çağdırttım. Halk temsilcileri yatağımın çevresinde yarım daire halinde sıralandılar ve benim sözlerimi sabırsızlıkla dinlemeye başladılar. Odanın içi oldukça kalabalıktı. Devlet geliri temsilcileri, örneğin, el arabası ile gelmişlerdi; Sosyalistik Partinin İcra Sorumlusu Dr. Ernst, hamal getirmişti beraberinde; Yardım Toplama Dairesi Müdürü durmadan üzerimdeki bataniyeyi çektiyorordu ama izin vermedim.

"Sonum geldi, Azrail kapının ağzında beni bekliyor," dedim mirasçılara güçlkle. "Fazla zamanım kalmadı.....sizlere ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum.....Beni, yaşantım boyunca mutlu ettiğiniz için....."

"Sözünü etmeye değmez," dedi Belediye Müfettişi. "Bizler sadece görevimizi yaptık."

"Yo, yo," diye devam ettim. "Pek önemli olmayan dünya mallarımdan ailemin daha fazla yararlanamayacağını ve nereden gelmişse, oraya geri gideceğini, yani halkın kucağına, bilmek beni çok sevindirmekte."

Vergi dairesi müdürü, elimi ve kol saatimi okşadı. Kapının dışında çocuklarımla duran dulların en iyisi, bana el sallıyordu. Resmi bir sıfatı olmadığından, yanıma girmesine izin verilmemişti. Belediyenin iki memuru hiç kimsenin herhangi bir şey dokunmasına dikkat etmekteydiler.

"Endüstriyel Proletaryanın faydalanması için, gayrimenkullerimi sendikaya bırakıyorum." diye devam ettim gücünü yitirmiş sesimle. "Otomobilim, Bakanların arasında kura çekilerek sahibini bulsun. Tablolarımı elbetteki Devlet Reisi'ne bırakıyorum."

"Özür dilerim," diye Parlemanto Sözcüsü nezaketle araya girdi. "Acaba nakit para bırakıyor musunuz...?"

"Hiç bırakmaz olur muyum?" diye yanıtladım. "Banka hesabımı olduğu gibi milletvekillerinin seyahat fonuna ayrılacak. Hisse senetlerimse...." dedim. "Hisse senetlerimi gümrük müdürlüğüne bırakıyorum."

Gümrük temsilcisi:

- "Teşekkür ederim," diyerek önüne baktı. "Acaba birkaç mobilya da bize düşer mi...?"

Elbise dolabımdan boğuk sesler geliyordu. Elektrik İdaresi'nin temsilcisi ile Sular İdaresi'nin temsilcisi benim pantolonlarımdan birini çekiştirmektedirler. Emniyet Müdürü araya girdi ve dolaptaki bütün elbiselerime el koydu. Mirasçılardan arasına katılmış olan kızkardeşimi yanımdan uzaklaştırmalarını rica etti ve yatağımın kenarında diz çökmüş, sabırsızlıkla son nefesimi bekleyen Maliye Bakanı'nın başına elimi koydum.

- "Sayın Bakanım, size..." diye fısıldadım. "Emekli aylığımı size bırakıyorum ama şartım var. Memleketin dokuma sanayini kalkındıracaksınız. Yaşantım süresince iyi baktığım, bahçesine değerli bitkiler ekip yetiştirdiğim evimi, Gelir Vergisi Müdürlüğü'nün icra dairesi memurlarına dinlenme evi olarak bırakıyorum.

Birden alkış koptu. Bugüne dek tatmadığım bir sosyal huzur içimi sardı.

- "Evet," diye mırıldandım. "Yaşantım boyunca gece demeden, gündüz demeden, hiç tatil yapmadan çalışıp, elimi geçenin büyük bir kısmını kenara ayırmış olmanın meyvesini şimdi almanın olağanüstü mutluluğunu tatmaktayım. Evet, nihayet hükümete ve devlet dairelerine bütün bunları teslim edebilmenin doyumunu içindeyim."

Battaniyemi çekiştiren Yardım Toplama Dairesi Müdürü'nün eline vurdum.

- "Kıymetli hahılarımı Dışişleri ile İstatistik Dairesine bırakıyorum," dedim "Ölümünden sonra birbirlerine girmelerini istemem. Kütüphanemi Futbol Federasyonu'na bırakıyorum. Sanırım hepsi buydu.

Unuttuğum varsa, otomatik olarak Parti Sekreterliği'nindir...."

Televizyon aletimi kutuya yerleştirmekte olan icra memu-

ru geldi ve içtenlikle elimi sıktı. Belediye Trafik **Müdürü** **göz** yaşlarını tutamadı. Yatağımda doğruldum:

"Açıkça söylemek gerekirse," dedim. "Servetim, **geldiği** yere geri gidecek. Bunu bilmek beni rahatlatmış olacak ki, kendimi birden daha iyi hissetmeye başladım....galiba iyileşmekteyim ve bunun için de sizlerden anlayış beklemekteyim."

Odadakiler dehşetle bana bakıyordu. Sigorta hastanesi temsilcisi, sinirli bir tavırla saatine baktı. Karım ve çocuklarım kendilerini toparlamışlardı, uzaktan bana el salladılar. İyileşmem için güç vermek istiyorlardı.

Onların bu toplum dışı davranışları ve servetimden biraz daha yararlanmayı planlamaları, inanın midemi bulandırmaktaydı. Benden zırnık alamayacaksınız, dedim içimden, kendiniz çalışsanıza, devlet dairelerindeki gibi çalışsanıza! Zaten kadınlara düşen 94 lira 85 kuruş aylık yaşantılarını garantiye almıyor mu?

Yatağımda kalktım, giyindim.

"Aranızda bir avukat var mı?" diye sordum.

Başsavcı, kalabalığın arasından bana doğru yaklaşımaya çalıştı.

"Başka şeye karar verdim," dedim ona. "Servetimi hayattayken açıkladığım devlet dairelerine bırakmak istiyorum. Benimle aynı politik görüşte olmayan akrabalarımın türlü daleverelerle halk temsilcilerinin hakkını yiyeceklerinden korkmaktayım."

Bu aşında hiç de fena fikir değil. İşi sağlama bağlamak gerek. İnsan hayattayken servetinin bir kısmını çok sevdiği devletine bağışlamalı. Ama düşünüyorum da, bu zaten yasal yoldan uygulanmıyor mu?

Artık biraz da Avrupa'da uygulanan sosyalizmin olumlu taraflarını da kaleme almanın zamanı geldi sanıyorum. Doktorların ve sadık eşlerin bir türlü başaramadıklarını, onlar saçma sapan vergi düzünlemeleri ile başardılar, yani tüketim

toplumu adına gözü dönmüş bir şekilde başarı ve servet peşinde koşanları, ara vermeye ve tatil yapmaya zorlamaktadır. Görüyorsunuz ki yüksek gelir vergisi otomatik olarak yükümlülerinin sağlığını da düşünmüş oluyor.

ÇALIŞMA AHLAKINA ÖVGÜ

İlgimi üzerine çekmenin nedeni, banyomdaki ayna oldu. Traş olurken birdenbire takılı olduğu yerde düştü ve taşların üzerinde parça parça oldu. Bu ayna, sosyalistik ölçülere göre duvara takılmıştı, yani dört vida yerine, bir buçuk vida kullanılmıştı.

Dediğim gibi, ayna yere düştü ve kırıldı. Ölçülerini aldım ve şehirdeki tanınmış bir atölyeye doğru yola çıktım yenisini yaptırmak üzere.

Atölyedeki makinalar işliyordu ve gayretli eller büyük saydam tabakalara ustaca şekil vermekteydi. Atölye sahibi, Bay

Tannenbaum'u selamladım ve banyodaki aynanın kırıldığını anlattım, o da bana *en kısa zamanda bir yenisini hazırlayacağına* söz verdi. Sorunu çabuk halletmiş olmanın keyfi içinde, Tannenbaum'un atölyesinden çıkıp, eve döndüm.

Bu Cuma günüydü.

Pazartesi telefon ederek, Tannenbaum'a aynayı gelip alabilir miyim, diye sordum.

- "Maalesef *hazır* değil," dedi ayna ve cam ustası. "Henüz tamamlanmadı. Atölyede *yalnızım*, bu sabah hiç bir işçim atölyeye gelmedi.

- "Nasıl olur?" diye sordum.

- "Pazartesi işçiler pek işbaşı yapmaması sevmezler," diye beni aydınlattı Tannenbaum. "Bu nedenle bir tanesi bile işbaşı yapmadı."

- "Peki ne yapacaksınız?"

- "İşçilerimin biri buraya yakın oturmakta. Evine gideceğim ve çalışması için ikna etmeye uğraşacağım. Başarabilirsem, alıp atölyeye getireceğim. Arada bir böyle yaparım. Bu nedenle sizden ricam, beni yarın bu saatte, bir zahmet gene arayın."

Bu Pazartesi günüydü.

Salı günü gene denedim.

- "Çok özür dilerim, üzgünüm," diye Tannenbaum yanıt verdi. "Atölyede hala tek başıma çalışmaktayım."

- "Hani dün sözünü ettiğiniz işçi? Atölyeye yakın bir yerde oturan????.."

- "Gittim, evine kadar gittim ama bana kapıyı açmadı."

- "Belki evde değildi," dedim.

- "Yok canım evdeydi. Karıma kapıyı açmasını diye bağırdığımı duydum."

- "Peki öteki işçiler?

- "Birinin telefonu var, onu aradım, annesi ile konuştum. "Oğlum düşünüyor acaba işsizlik parası alırsa daha mı karlı çıkar diye," dedi. Bunun üzerine şehrin dış mahallelerinin bi-

rinde oturan diğ er bir iş imin evine gittim ama herhalde biri benim gelmekte olduğ umu haber vermiş i, acele ka mış ı, onu da bulamadım. Bir zahmet, yarın telefon etseniz."

"Neden?"

"Diğ er bir iş imin adresini buldum, ona telgraf  ekeceğ im de..."

Bu Salı günü idi.

 arşamba günü tekrar telefon ettim:

"Size ne diyeceğ imi bilemiyorum," dedi utana sıkıla Tannenbaum usta. "Hala yalnız m atölyede."

Çok yorgundu sesi.

"Bay Tannenbaum," dedim. "Bu işçilerin neden çalışma-ya gelmediklerini bana anlatır mısınız?"

"Hafta sonu ücretlerini aldılar da ondan. Daha doğ rusu vergi ve diğ er kesintilerinden sonra arta kalanı. Ne yaparsınız ki her sefer böyle olmakta.  deme gününden sonra birkaç gün yok oluyorlar ve arasan da bulamıyorsun."

"Atölyeye geri geldiklerinde, neredeydiniz diye sormuyur musunuz?"

"Soracağ ım da ne olacak?  fkemden ortamdan  atlamak için mi soracağ ım? Adamlar gelince, sonra gene boy gösteriyorlar. Ben bir ş ey demiyorum, onlar da bir ş ey demiyor. Bütün atölyelerde durum böyle. Her sabah Spor Toto oynuyoruz. Kaç işçi gelecek, ka ı gelmeyecek diye. Bu nedenle acil iş leri ödeme gününe bırakmaktayım."

"Bütün işçiler mi böyle?"

"Değ l. Bir sefer garip bir işçiye rastladım. Pazartesileri bile iş başı yapardı. Sonra günün birinde kendine bir kanarya kuşçu satın aldı, o günden bu yana da bir daha yüzünü görmedim. Iş ilerimin ustabaşısı iki yıl önce benden iki haftalık tatil parasını istemiş i, iki haftalığ na Amerika'ya gidecekmiş . Bugüne kadar geri dönmedi. Acaba yarm değ l de, öbür gün telefon eder misiniz bir zahmet? Bakarsınız biri çıkar gelir."

Bu  arşamba günüydü.

Cuma günü tekrar telefon ettim.

- "Gelen işçi oldu mu?" diye sordum.

- "Evet, dün geç saat biri uğradı," diye yanıt verdi Tannenbaum. "Öteki işçilerin olmadığını görünce, derhal yüzde yüz zam istedi, hem de kaçak çalışacakmış. Bunun üzerine ben: Bu son sözün mü? diye sordum. Sen ne sanmıştın? diye o bana sordu."

- "Ne yaptınız?"

- "Atölyeyi kapatmaya karar verdiğimi bildirdim."

- "Ne dedi?"

- "İyi edersin, dedi ve çekip gitti. Firmayı kapattığımı sanayi odasına bildirdim ve sosyal yardım için de dilekçeyi doldurdum. Otuzbeş yıl ancak dayanabildim, ayrıca bende ülser de var."

- "Benim aynam?" diye sordum.

- "Özür dilerim efendim, sizin aynanızı teslim edemeyeceğim."

Bu Cuma günü idi.

Pazartesi günü hükümet, işsizlik parasını arttırma kararı aldı. Partinin seçim komitesinin açıklandığına göre, dehşet verici işsizliği önlemek için bu kararı almak zorunda kalmışlarmış!

Sosyal demokrasi denildi mi, ikinci sözcük üzerinde önemle durmak gerekir. Doğu Bloku'ndaki biraderlere karşı, özgür dünyada sosyalizme ağzına geleni söylemekte ser-

bestsin, hatta hiç korkmadan eline bir megafon alıp, sosyalizme küfür bile edebilirsin. İşin en önemlisi; alıp başını gidebilirsin de! Özgürlük, öfkeyi bastırır. Kendi beceriksizliğine katıla katıla gülebilecek hükümete fazla kızamazsın ki.

Ülkemizin sosyalist liderleri ile görüşmelerimde hep içim rahat ayrılmışımıdır. Çünkü ne kadar saçmalarlarsa saçmalarınlar, seni dikkatle dinlerler, hak verirler de, ama bir türlü uygulayamazlar.

Örneğin bizim Maliye Bakanı'mızla yapmış olduğum bir sohbet şimdi sınırı, yani yüzde yüzü aşmış olması üzerine:

- "Sözünü ettiğiniz yüzde iki ya da yüzde üç kadar önemsiz bir farktır," diye Maliye Bakanı yanıt verdi. "Canım dünyanın sonu değil ya."

- "Olabilir ama doğrusu ben neden çalışayım diyordum..?"

- "Nedeni var mı dostum? Aileni geçindirmek için."

- "İyi ama nasıl?"

- "Üretimi arttırmakla."

Bu yamıtı veren kişiye, verilmiş bu kararın benim reaksiyoner dünya görüşüme ters düştüğünü anlattım. Bunun üzerine Maliye Bakanı beni kuytu bir köşeye çekerek, şu itirafta bulundu:

- "Yani ben verilen bu karardan yana mıyım sanıyorsunuz?" diye sordu alçak sesle. "Sade bir vatandaş olarak ben de insanlarımızın kazandıklarından fazla vergi ödemelerinden yana değilim. Düşüncemi savunmak için sokaklara da çıkarım, inanın bana en son dakikaya kadar var gücümle karşı koymaya çalıştım, yüzde doksan dokuzun üzerine çıkılmasını diye paralandım ama neye yaradı? Sendikalar Genel Sekreteri, millet olarak bunun yükümlülüğünü varlıkların da üstlenmesi gerekir, aksi halde genel greve gidilecektir diye tehdit etti. Sorarım size, başka ne yapabildik ki?"

Ne yapılacağını ben nerden bilebilirdim? Zaten benim sosyal inançlarıma kimsenin değer verdiği yoktur ki. İşin doğ-

rusu, Sendikalar Genel Sekreteri'nin grev tehdidine de hak vermedim değil. Ben de arada sırada basın birliğinin kararlarına karşı greve gitmişimdir ve nasıl anlatayım, bundan çok da zevk almışım.

Her şeyde olduğu gibi grevde de problem olan ilk grevdir. Çalışan insan doğal olarak neyle karşılaşacağını bilmediğinden, işverenle çatışmaktan, toplumun verdiği kararı boykot etmekten korkar. Ama o insan, bir kez kendini soğuk suya atınca, korkulacak bir şey olmadığını görür. Ne bir güçlük çıkmıştır karşısına, ne de toplumdan bir baskı gelmiştir, işverenle ilişkisiyse, çok daha samimi bir havaya girmiştir, şimdi bilinmeyen nedenlerle hiç greve gitmemiş işçilerimizin üzülmelerini istemem.

GREV?

Bir yıldız olmayı arzu etmek her insanın en doğal hakkıdır. Başrolü oynayan sanatçı, tiyatro müdürünün odasına birden girdi ve hışımla:

- "Halk bu tiyatroya sizin için değil, benim için geliyor dostum," dedi. "Herhangi bir hastalık bahanesi ile ben bu akşam tiyatroya gelmeyecek olursam, bu köhne tiyatronuzu kapatabilirsiniz. Bu nedenle çift aylık ve tualetlere halojen ışıklandırma istiyorum!"

İstekleri yerine getirildi. Müdürün odasına bir sanatçı olarak girmiş, bir star, bir yıldız olarak da çıkmıştı. İşin garibi 2 dakikalık bir grev yaptığının bilincinde olmadan. Nitekim Sendikalar Başkan Yardımcısı Josef Ginsburg, istese şehirdeki hayatı durdurabileceğini düşündü, bunu yapabiliirdi. "Aman Tanrım," dedi kendi keline. "Ginsburg, sen bir yıldız-sın."

Vaktiyle Ginsburg ötekiler gibi sıradan bir emekçiydi. Belki onlardan biraz daha atak, sesi biraz daha kısıktı. Bugünse klima düzeni olan lüks bürosunda, kırmızı çizmeli sekeleri ile sendikanın aktif bir yönetim üyesidir. Ve tabii aktif sedika yönetim üyesi olarak da herhangi bir işçiden üç kat fazlasını kazanmaktadır. Neden mi üç kat fazlasını kazanır? Çünkü grevleri düzenler de ondan. Evet, evet, yılda hiç olmazsa iki kez patronlardan rüşvet almadığını kanıtlamak için, emekçinin hakkını savunur. Aksi halde Şubat'ta onu yeniden seçmezler. Seçildikten altı hafta sonra Ginsburg'un içindeki saatli bomba tık tık etmeye başlar ve üç ay sonra emekçileri greve çağırır ve iki yıl sonra da söz konusu firmayı havaya uçurur. Ginsburg'un içinde tık tık eden saatli bomba hiç şaşmaz.

Batı'daki olağanüstü güçlü sendika, sayısız görevlisi ile iki ayrı konu üzerinde çalışmaktadır. Birincisi, kendisine bağlı olan işçileri grevlerinde desteklemek, ikincisi de, sosyalist hükümet tarafından beklenildiği gibi, grevi bastırmaya çalışmaktır. Ve sendikalar bu iki görevi de başarı ile yerine getirmekteler. Ta ki günün birinde Ginsburg sendikaların gereksiz, hatta zararlı olduğunu algılayana kadar..... Pekala sendikası da işler yolunda gidebilir kanısına varmış olması, tarih boyunca ilk kez rastlanan ve de onaylanmayan "ilkel grev" in ortaya çıkması demek oluyor. Böyle bir ilkel grevde iki haftada bir çikolata fabrikasının canına okunur. Hava trafiği için iki saat yeterli, elektrik idaresi içinse iki dakika.

Şimdi sırası gelmişken sizlere soruyorum: Bir şişe mantar nasıl bir buçuk dolara malolabilir?

BİR İFLAS NASIL ORGANİZE EDİLİR?

"Milli Mantar A.Ş." birkaç yıl evvel kuruldu ve bugün ülkemizin en verimli çalışan şirketlerin başında gelmektedir. Sadece memleket içindeki ihtiyacı karşılamakla kalmıyor, Kıbrıs'ta da kendini kabul ettirmiş, oranın da mantar tıpa piyasasını ele geçirmiştir.

Elbetteki devletten özel muamele görmüyor denemez. Her bir ihraç ettiği dolar değeri üzerinden firmaya bunun % 165'i teşvik ücreti olarak geri ödenmekte. Hammaddenin Nijerya'dan ve çalıştırılan işçilerin sendikadan geldikleri unutulmasın.

Uzun sözün kısası, Milli Mantar A.Ş. devletin en verimli çalışan ve geliri giderek artacak olan göz bebeği müesseselerinden biriydi. Hele bir de Avrupa piyasasına girecek olsa, sırtı yere gelmezdi.

Krizin başladığı gün belirlenmiştir. 27 Eylül.

O gün şirketin kurucusu ve yönetim kurulu başkanı, işçi temsilcisini odasına çağırttı ve Joseph Ginsburg ile şöyle konuştu:

- "Fabrika alanı bütün gece boyunca kontrolsüz kalmakta. Sizin göreviniz olmadığını biliyorum ama bilgi edinmeniz için bir gece bekçisi çalıştırmaya karar verdiğimi söylemek istiyorum."

- "Neden benim görevim olmasın?" diye Ginsburg sordu. "Elbetteki bu atama doğrudan doğruya benim işim. Yalnız işçi mümessilliğinin de onayını almamız gerekir."

- "Kimsenin onayını alacak değilim, Ginsburg," diye sesini yükseltti Steiner. "İstediğinizi yapmakta serbestsiniz."

Sinirlenmesine hiç gerek yokmuş, çünkü işçi mümessilliğinden olumlu yanıt geldi ve Steiner'in uygun bulduğu emektar bir fabrika işçisinin gece bekçiliğine atanması oy birliği ile kabul edildi. Yalnız gece zammı ile ücretinin üçte birini

vergi kesintisiz alması şart koşulmaktaydı. Yönetim Kurulu buna karşı çıkmadı ve ihtiyar Trebiç gece bekçiliği görevine başladı.

Hemen ertesi günü bekçi işi mümessilliğine gitti ve:

- "Ginsburg, korkuyorum," dedi. "Bütün gece boyunca koca fabrikada tek başıma olduğumu bilmek, beni korkutuyor."

Ginsburg, bunun üzerine derhal firma sahibine durumu bildirerek, işçilerin ruhsal sorunları ile de yakından ilgilenmekte olduğunu gösterdi. Firma sahibi bu haberi alınca, bekçiliğe atanan Trebiç'in bu görev içi gereğince genç ve yürekli değilse de, bir başkasını bekçiliğe atanacağını önermesi üzerine, Ginsburg fena halde sinirlenerek:

- "Bu işleri düzenlemek kolay mı sanıyorsunuz?" diye sesini yükseltti. "İnsanları birer mantar parçası gibi savurup atmazsınız. Ayrıca Trebiç'in yerine biz başka birini koyduk ve onu da kesin olarak gerisin geri göndermeyeceğimizi de bilmenizi isterim. İşçilerinizle aranızdaki ilişkiyi bozmamanız için, bir ikinci bekçiyi görevlendirmenizi içtenlikle salık veririm."

Steiner'in imalat fiyatı oldukça düşük olduğundan, -yani mantar tıpa başına 30 cent-, fabrikadaki çalışma havasını bozmaya hiç niyeti yoktu.

Ertesi gece, gündüzleri teslim edilecek malın bekletildiği bölümde, iki bekçi oturuyordu.

Ertesi günü Ginsburg, her şeyin yolunda olup olmadığını Trebiç'e sorduğunda:

- "Artık korkmuyorum ama bütün gece oturup konuştuğumuz için acıkmaktayız, bir gece kantini olsa..." diye yanıt verdi.

Bu kez firma sahibi Steiner ile İşçi Mümessilliği Başkanı arasında konuşma pek öyle sakın geçti denemez. Bir ahçı kadın tutmak ve iki bekçiye sıcak çorba pişirmesi ile görevlendirme önerisini Ginsburg kabul etmedi. Akşamları elektriği

açacak ve sabahın erken saatinde kapatacak bir elektrikçinin de gerekli olduğunu ileri sürdü.

- "Daha neler?" diye bağırdı Steiner. "Yani bu iki bekçi elektrik şalterini açıp kapatmayı beceremezler mi?"

- "Bir kere öyle bağırmanın bana, çünkü bağırarak beni sindiremezsiniz," dedi Ginsburg. "Bu bir. İkincisi, elbetteki iki bekçi elektrik şalterini açıp kapatmasını bilirler. Yalnız elektrik şalterini kapatıp açmak önemli bir görev olduğundan ve bu görevi bekçilerimizin omuzuna yüklemeye hakkımız olmadığından, bir elektrikçinin bunu üstlenmesini istiyorum. Müdüriyet iki bekçiyi vazifelendirmek istiyorsa, biz buna karışamayız ama bu iki bekçiye elektrikçinin işini de yaptırmaya kalkılırsa, bekçinin bunu yapmaya mecbur olmadığını hatırlatırız."

- "Ginsburg," dedi Steiner. "Bunun hakkında bir karar vermek sanırım yalnızca idarenin sorunudur."

- "Steiner," dedi Ginsburg. "O zaman bu sorunu uzlaşma komisyonuna havale edeceğiz."

Nitekim yapıldı da.

Beklenildiği gibi taraflar, Kolektif Anlaşması'ndaki Kısım I, Paragraf 27'yi ele aldılar: "...İşveren, işletme dahilinde, çalışma şartlarını değiştirmedikçe, her teknik öneriyi alma hakkına sahiptir."

- "İşte görüyorsunuz," dedi Ginsburg. "Bir değişiklik yapmak istiyorsunuz, Steiner."

- "Buna değişiklik denmez, Ginsburg."

- "Denir."

- "Denmez."

Tartışma 36 saat sürdükten sonra, Ginsburg, sendika temsilcilerini, işçi temsilcilerinin, hem de Milli Mantar A.Ş.'nin onurunu göz önünde tutarak, şu öneride bulundu: Gece kantini için bir ahçı kadın ve de elektriğin açılıp kapanması için kalifiye bir elektrikçi görevlendirilecektir. Ancak şalteri elektrikçi değil de, ahçı kadın kullanacak ve kalifiye

elektrikçi de, teknik denetimde bulunacaktır.

Anlaşma merasimle imzalandıktan sonra, uzlaşmayı idare etmiş olan Sanayi Odası Temsilcisi:

"Umudum ve inancım şudur ki, bundan böyle memleketimiz için çok önemli olan bu sektörde başka ihtilaflar olmaz ve işçilerimiz yepyeni bir güç ve hedefle kendilerini vatanımızın yeni iktisat politikasına kendilerini adıyarak, prodüksiyonun artmasını ve ücretlerinin dondurulmasını...."

Tam burada Ginsburg tarafından sözü kesildi ve merasim de sona erdi.

Üçüncü gün İşçi Mümessilliği Başkanı, fabrikanın Yönetim Kurulu Başkanı tarafından acele çağırıldı ve içeri girmesi ile de müdür masasının üzerindeki bir yazıyı ona doğru uzatması bir oldu:

"Şimdi bu neden gerekti?" diye hırladı. "Ne demek istiyorsunuz?"

"Bu bir ultimatom", diye Ginsburg yanıt verdi.

"Neden?"

Steiner'in elindeki yazı, aralarında en emektar olan Trebiç'i grup başkanı ve temsilci seçmiş olan 4 gece işçisinin isteklerini içermekteydi. En önemli noktalar şunlardı:

1. Gece çalışanların girip çıkmalarında kapıyı açıp kapayacak kalifiye bir kapıcının görevlendirilmesi.
2. Vergi dairesine bildirilmeden el altından ödenen kısmın % 5 arttırılması. (*Bilançoda nasıl örtbas edileceği müdüriyetin sorunudur.*)
3. Genç ve güçlü bir bekçi köpeğinin temini.
4. Emeklilik ve sigortalar.
5. Yeterince battaniye ve şilte bulundurulması.

Ve bütün bu talepler "en azından" diye de belirtilmişti. İstekleri yerine getirilmediği görüldüğünde, greve gidecekleri de açıklanmaktaydı.

"Ginsburg," diye boğuk ses çıkardı Steiner. "Böyle bir küstahlığa ben eyvallah diyemem. Bana bak, fabrikamı kapa-

tırım da, isteklerini yerine getirmem!"

- "Bunu yaptığınız takdirde anlaşma gereğince işyerleri güvenceye alınmış işçileri işsiz mi bırakmayı tasarlıyorsunuz..? Hem firmayı kapatırım diye göz dağı vermeler....siz kim oluyorsunuz ki?"

- "Ben mi kim oluyorum? Ben bu firmanın sahibiyim. Kurucusuyum! Ve de yöneticisiyim!"

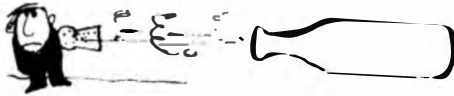
- "O kadar çocukça düşünüyorsunuz ki, gülemiyorum bile. Fabrika, içinde çalışanlardandır."

- "Bu fabrikada kim çalışıyor, he? Buna siz çalışmak mı diyorsunuz? Tek bir mantar tıpasının maliyeti 75 cent'e çıktı....bu mu çalışmak..?"

Josef Ginsburg, bir süre odanın içinde düşünceli gidip geldi ve sonunda Steiner'in karşısında durdu:

Üzgün bir sesle:

- "Steiner, işinize son veriyorum," dedi. "Son aylığınızı alın ve defolun gidin...."

Fakat Ginsburg'u ağır bir darbe beklemekteydi. Mantar işçileri sendikasının yöneticileri Steiner'in işinden atılmasını kabul etmediler.

Acele düzenlenen toplantıda sendikanın ileri gelenleri:

- "Otuzbeş yıllık deney sahibi olan bir yöneticiyi, yüklü bir tazminat vermeden işten atamazsın," dediler. "Bu nedenle ultimatom yazındaki bir iki maddeden vazgeçmeni öneririz. Bir kere bekçi köpeğini ne yapacaksın?"

- "Yoldaşlar," diye Ginsburg yanıt verdi. "Sizlerin birer monopol kapitalizm uşağı olduğunuzu görüyorum. Hakim olan sınıfın çanak yalayıcısı ve işçi gücünü küçümseyen birer

hainsiniz. Bundan sonraki seçimlerde bunun hesabı size öde-
tilecektir, Yoldaşlar!"

Bekçi Trebiç'in grubu üç günden beri pasif direnişe geç-
mişti. Buna işi yavaşlatma grevi denmekte. İki bekçi gece tur-
larını ağır adımlarla, ayaklarını sürerek yapıyor, ahçı kadınsa
çorbayı hafif ateşte pişiriyor. Grevciler de bu çorbayı çay ka-
şıkları ile içiyorlardı.

Mantar tıpası şirketi ile sempatizan firmalar, örneğin bi-
ra fabrikaları, gece klübü işçileri de iki dakikalık bir grev ya-
pınca, sendikanın merkez komitesi işe el koydu. Bütün bun-
lara neden yaratan büyük kapitalist, sendika merkezine da-
vet edildi ve ona orada şunlar önerildi:

"Anlaşmazlığınızın nedeni aslında incir çekirdeği bile
doldurmaz, Yoldaş Steiner. Hem hiç acımıyor musunuz ihti-
yar Yoldaş Trebiç'e? Gelir vergisi dairesindeki yoldaşlara bil-
dirmeden aylığını arttırın canım. Battaniye ve şiltelere gelin-
ce, bizim tatil fonumuzdan bunları tedarik edebilirsiniz. Ka-
pıcı ve köpeğe gelince de, araştırma bütçesinden halledive-
rin. Bunların emeklilikleri sizi düşündürüyorsa, hiç kafanızı
yormayın, çünkü söz konusu yoldaşlar emeklilik yaşına gele-
ne kadar, sizin fabrikanız çoktan devletleştirilmiş olacak. Ya-
ni artık sizi hiç ilgilendirmeyecek. Aklınızı başınıza toplayın,
Yoldaşlar."

Steiner kararında ısrar etti:

"Olacak gibi değil, Baylar," diye yanıt verdi. "Trebiç çete-
sini başımdan alın, ondan sonra konuşmamıza devam ede-
riz."

"Size son önerimiz, Yoldaş Steiner. Bir köpeğin tama-
men gereksiz olduğunu ispat edebilirsiniz, bu maddeyi silebi-

lirsiniz. Ama bunun için bütün üretimi olduğu gibi gece vardiyasına almanız lazım."

Ve işte böylece "Milli Mantar A.Ş." gece vardiyasına alındı. Bir tek vardiya çalışmaya başladı. Akşam kurslarına devam edenler kendiliklerinden ayrıldılar. Bazı teknik sorunlar, devlet yardımı ile halloldu ve firma imalat masraflarını düşürebilirdi. İhracata hazır mantar tıpanın tanesi artık 1,30 dolara gelmekteydi. Sinirler yatışmış, üretim normal çalışmaya başlamıştı.

Bir akşam, İşçi Temsilcisi, Yönetim Kurulu Başkanı'nın odasına çağırıldı ve müdür şöyle dedi:

"Fabrika bütün gün kontrolsüz kalmakta. Sizin sorumluluk alanınıza girmez ama usülen bildirmek isterim ki, gündüzleri bir bekçi gerekli bize.....

Konu açılmışken bir noktaya değinmek istiyorum: İthal edilen Japon malı mantar tıpanın tanesi 5 cent. Yani bizimkinden biraz daha ucuz. Sayın okurlarım : "Japonya'da işçiye ödenen gülünç ücreti hesaplarsanız, bir marifet olmadığını görürsünüz!" diyerek sözümü kesmeden şunu söylemek isterim ki, güneşin doğduğu ülkedekiler aynı parayı kazanmaktalar, diyelim ki, Almanya'dakiler kadar, ama onlar haftada 30 saat çalışacaklarına, 30 saat daha çok çalışmaktalar.

Japonya'da yeraltı madenleri yoktur. Petrol de yoktur, turizm alanında da imrenilecek bir durumda değillerdir. Japonya'nın bu baş döndürücü başarısının tek nedeni, sendikalarının zayıf oluşudur.

Ginsburg Japonca bilmez. Japonya'da grev de yapılmaz.

Bizlerdeyse grev bol. Londra sokaklarında biriken çöplerin ağır kokusu göklere yükselmekte, İtalya'nın havaalanla-

rmada yerlerde uyuyanlardan geçilmez, Paris'teki metro ikide bir trafiği felce uğratar, İsrail'de hastaneler kapılarını kapatırlar. Bütün bunlar güncel yaşantımızda dişlerimizi fırçalamamız kadar doğal.

Ne yapalım, bu da bedeli

Şimdi çok aktüel bir soru yanıtım beklemekte: Her şey bu kadar berbatsa, Allah'ın aşkına nasıl Avrupa'da bu sosyal-demokrat hükümetler yıllar yılı başta kalabilmekteler?

Çok yerinde bir soru. Bu soruya doyurucu bir yanıt vermek için, önce politikanın ana kuralları hakkında açıklama da bulunmak gerekiyor.

DEVLET BORÇLARI GAMBİTİ*

Bir kere demokratik yoldan seçilmiş bir politikacının, ölümüne kadar, hatta daha sonra da, tekrar tekrar seçilme gibi ihtiras sahibi olması şarttır. Bu nedenle görev başında iken halkı rahatsız edebilecek adımı kesin olarak atmaz. Bu adım belki ekonomik durumu kurtaracaktır.

Ama politikacı bu adımı atmaz, çünkü atacak olursa seçmenlerinin güvencesi sarsılır. Politikacının amacı seçmenlerinin sempatisini ayakta tutmaktır, varsın bu ara ekonomik durum çıkmaza girsin!

Politikacı bunu nasıl başarır?

Gayet basit. Sosyalist bir politikacı yapay yoldan ekonomik bir refah sağlar ve bundan kendi seçmenlerinin yasal,

* Gambit: Satranç oyunundan. Bazı taşları gözden çıkartarak oyuna devam etmek.

ya da yasal olmayan yollardan yararlanmalarım sağlar. Daha olumlu fikir eksikliği hissedildiğinden, halen uygulanan, kredi avantajıdır.

Sorumluluğunu bilen bir devlet reisinin bu konudaki düşüncesi açık olduğu kadar da basittir:

- "Ben halen 65 yaşındayım, yani genç bir politikacı sayılırım," der Başkan. "Araya bir şey girmezse, rahatça daha 15 yıl görevimin başında kalabilirim. Hesap uzmanlarımın raporlarına göre memleketin ekonomik çöküntüsü ancak devlet borçlarının faiz ve faizin ile 45 milyar doları bulunca patlak verecekmiş. Bu demek oluyor ki geri kalan görev yıllarımda, bankalardan, Amerikalılar'dan ve Baron Rotşild'den yılda üç milyar kredi isteğinde bulunursam, halkım tarafından sevilmememe bir gölge düşmeyecek ve bundan sonraki on beş yıl dolup ta, başarılı politik yaşantımdan ayrılıp, yerimi benden sonraki beceriksiz bıraktıktan iki dakika sonra, memleket ekonomik açıdan kulakları patlatan bir gümbürtü ile çökecektir...."

Yukarda, politikaca bunu nasıl başarır sorusunun işte yanıtı. Peki neden hala bu rejim beğenilmekte?

Buna "Devlet Borçları Gambiti" denir. Ya da "Benden sonra tufan."

Tabii, bugün fikir yürütmek zor değil. Yüz yıllık Marksizm'in bütün dünyanın hayretle açılmış gözleri önünde iskambil kağıtlarından yapılan evler gibi yerle bir olmakta. Rus votkasından, ekolojik felaketlerden ve Ermeniler'le Özbekler arasında kanlı çarpışmalardan başka ne kaldı ki?

- "Tahta rendelenince, talaş düşer," diye tekrarlamış za-

manın büyük lideri Stalin, yaptığı işkencelerden sonra. Ama herhalde kırk yıl sonra kendi partisinin adamlarının ağaçları kökünden söküp çıkaracaklarını hiç aklına getirmemiştir.....

Özgür dünyadaki solun temsilcileri sanırım bizim Kızıl Çek-iş Feliks ile aynı durumda kara kara düşünmektedir:

- "Kabretsin, sınıf farkı yok olunca hangi sınıf kavgasını sürdüreceğiz?"

Evet, işte acı gerçek bu! Kimse için kavga sürdürülmezse, kavga da bitmiş olur, değerini kaybeder. Özgür dünyadaki solcular halen kendilerini tutmaktalar. Başka ne yapabilirler ki? İlerici dünyanın kahraman şövalyeleri tüm cephelerdeki savaşı kaybettiler.

RUSLAR GELİYOR

- "İzin verin de bu güzel haberi ilk olarak size ben vereyim. Direkt olarak hükümet çevresinden aldım haberi. Müt-hiş bir şey!"

- "Yoksa Rusya'dan göçmenler mi geliyor?"

- "Evet, ayrı yaşayan aileleri bir araya getirme kampanyası sonucu ayda 20 000 kişi Rusya'dan İsrail'e gelecek. İlk kafile düşünün bu perşembe geliyor."

- "Nihayet! Nihayet! Sizi kucaklamak istiyorum."

- "Kucaklayın efendim. Allah herkesten razı olsun, bunu başarmak için az mı uğraşıldı. Sizin de ne büyük gayret göstermiş olduğunuz unutulmayacaktır."

- "Yalan değil. Her dilekçenin altına imzamı koydum, her toplantıya gittim ve Rusya'daki kardeşlerimizin buraya gelebilmeleri için ne gerekiyorsa yaptım."

- "Rus asıllı mısınız?"

- "Hayır, ben Rusya'daki din kardeşlerimizin sempatisiniyim. Onlar birinci sınıf insan, iri, güçlü, iştahlı, içki seven, ya-

şamasını seven sağlam insanlar."

- "Evet, bence de mükemmel bir ırk."

- "Hele onları dans ederken görseniz, ya da şarkı söylerken: *Oçiçorniya, oçikrasnaya*. Ayrıca en önemlisi her ailenin üç-dört çocuğu olması...."

- "İstikbalimiz! Çalışkan ve disiplinli insanlar! Komünist rejim altında eğitilmişler, sabahın köründen kalkıp ağır iş görmeye alıştırılmışlar. Yeni bir kuşak yetişecek. Bu insanların gelmesi ve işe sarılmaları ülkemizin kalkınması üzerine etken olacaktır."

- "Üç milyon insan!"

- "Hem de ne insanlar!"

- "Benden selam söyleyin!"

- "Bunu siz de yapabilirsiniz."

- "Otomobilim tamirde, yapamayacağım."

- "Otomobile gerek yok, buraya geliyorlar."

- "Kimler geliyor?"

- "Ruslar!"

- "Kime geliyorlar?"

- "Size. Elbetteki üç milyonu da değil, sadece bir aile."

- "Benim akrabam yok ki Rusya'da."

- "Onu demek istemedim. Her bir İsrail'li aileye bir Rus aile yerleştirilme kararı alındı ve ben bunu bildirmek için gel-

dim."

- "Bunun için kanun mu çıkardılar?"

- "Henüz çıkarmadılar. Şimdilik gönüllü olarak bir kampanya açmayı uygun gördük."

- "Oldu bitti ile beni uyutamazsınız. Aileyi benim evime göndermeden önce bana sormanız gerekirdi, öyle değil mi..?"

- "Çok sevindiğinizi görünce, sormayı gereksiz bulmuştum."

- "Çok sevinmişim, çok sevinmişim.....elbette ki sevindim. Neden sevinmeyecek mişim? Ayrıca neye sevinip sevinmeyeceğimi de size soracak değilim. Benim evim Sovyet Yahudi'leri için daima açıktır. Yalnız????"

- "Yalnız...?"

- "Devora'nın müziği.."

- "Anlıyamadım..."

- "Anlatacağım. Bizim odamızdaki tek kullanılmayan oda, misafir odamız. Ve de misafir odamızda da kuyruklu piyano durmakta! Haftada üç kez o odada kızım Devora, Bayan Pressburger'den piyano dersi almakta, Bayan Pressburger konservatuarda da görevli. Devora'a onun ders vermesi için uzun yıllar bekledik. Özel öğrenci ile uğraşmıyor. Şimdi bunu elde ettikten sonra dört elle sımsıkı tuttuğumu anlamahırsınız."

- "Piyanoyu başka bir odaya alamaz mısınız?"

- "Bunu düşünmedik değil. Ama nereye? Benim çalışma odam ufak. Yemek odasında da yer yok. Sonra kuyruklu piyano öyle her yere sığmaz ki."

- "Hiç olmazsa kısa bir süre için..."

- "Bu teklifi iki hafta önce yapsaydınız, başka olurdu ama ne çare ki kızı Devora piyano derslerine iki hafta önce başladı. Elbetteki Rus kardeşlerime yardımcı olmak isterdim, ama geç kalındı. Komşulara sordunuz mu?"

- "Sordum."

- "Komşularınız da müzikle ilgili insanlar. Kimi keman, kimi trompet, kimi klarnet çalışıyormuş."

- "Ne yapabilirim ki...?" İnsanlar yeteneklerini geliştirmek istiyorlar. İlk buraya geldiğimizde kimsenin bir şeyi yoktu ki...benim bile...nem vardı?"

- "Üç odalı dairede oturuyordunuz?"

- "Rica ederim, abartmayalım, iki buçuk oda idi. Ama sizin Ruslar bambaşka yaşam şartlarıyla yoğrulmuşlar. Yoksulluk çektiklerini bilmeyen yok."

- "Sizden yardım beklemeyelim, öyle mi?"

- "Yo, ben öyle bir şey demedim. Her çeşit özveriye hazırım. Sabırlı olun. Geçenlerde piyango bileti almıştım....nereye koydum bileti...? Evet, büyük ikramiye oniki milyon. Neler yapabileceğimi kanıtlamak için işte buyrun, piyango bileti mi Ruslar için size veriyorum."

- "Piyango çıkana kadar...?"

- "Evimde başımı dinlemek isterim. Bu insanlar sabahın köründe kalktıktan sonra gürültü patırtı ederler. Ben onları bilmez miyim...? İşleri güçleri dans etmek, şarkı söylemek, oçıçorniya, oçikrasnaya, deli olmak işten bile değil. Üstelik her ailenin üç-dört çocuğu da var. Bambaşka bir dünyanın insanları bunlar, bir şey yapamazsın?"

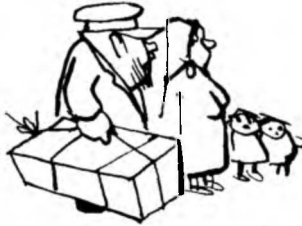
- "Peki ne yapacağız?"

- "Sorun olan da bu ya! Evine aile alana para yardımı yapı-

lıyor mu?"

- "Hayır."

- "O zaman bu sorunu çok zor halledeceksiniz, çok zor."

- "Ne yapalım, gerisin geri mi gönderelim?"

- "Bilmem..."

- "Yazık. Gerçekten çok yazık."

- "Ben kısıtlı bir zaman süresi içinde evimin kapılarını açmıyorum. Birkaç yıl sonra kızım Devora'nın piyano dersleri son bulacaktır, çünkü Bayan Pressburger emekli olacak. Yani emekli olacağını tahmin ediyorum. Bayan Pressburger dedim de aklıma geldi. Bakın o koskocaman bir dairede tek başına yaşıyor. Telefon numarasını vereyim mi?"

Ruslar'la derdimiz bir türlü son bulmuyor. Ey Ulu Tanrı, bu ne büyük bir fark....

Benim kırk yıldır sürdürdüğüm savaş nihayet sona erdi. Marksist, Leninist ve kimbilir daha ne *ist'ler* takılı cepheyi toparlamak bir dialektik konuşma kapsamı içinde, Batı'daki bundan sonraki kuşaklar ve Doğu'daki süngüleri düşükler için bir eleştiri yapmak istemiyorum.

ASLINDA NE OLDU YOLDAŞLAR

Yoldaşlar! Bu rejimin eski savaşçıları ve oradan ayrılmak isteyenler! Halk kitlesi! Parti ileri gelenleri! Benim okurlarım!

Biz bugün burada, son olayların analizini yapmak üzere bir araya geldik. Sonunda yetmiş yıl boyunca dünyamızın yarısına hakim olmuş Marksist doktrin bunu mu hak etmektedir? Belki yeryüzünde bundan biraz daha uzun dayanmış olan rejim biçimleri görülmüştür. Örneğin firavunların ülkesinde. Ama orada Mısırlılar bir firavunun kesin olarak parti başkam, ya da devlet başkanı olmasına izin vermemişlerdir.

Her neyse, bugünlerde barış savaşçıları safındaki dramatik olayların sebebini idarenin el değiştirmesine bağlamamak gerekir. Bu, doğrudan doğruya Marksizm'in uygulamasında bazı ufak tefek anlaşmazlıkların içeriye sızmış olmasının sonucudur.

Evet Yoladaşlar, proleter bir açıklıkla şunu ifade etmeliyiz ki, beş mutsuz kuşak proleter bir düzeyde tutabilmiş olan bu politik sistemde çürük bir tarafın olması gerek.

Önce uygulanan Sovyetler'deki tarımı ele alalım. Yıllardır bu Marksist-Leninist ve buna benzer prensiplere dayanılarak yürütülmüştür.

"Kurduğumuz kooperatif senin malındır Köylü Yoldaş, bu toprakları kendin için ekip biçeceksin!" Yani, tarlalar, ev-

ler, hayvanlar, borçlar hepsi kooperatif üyelerinindi. Yalnız birkaç noktaya dikkat edilecekti:

Elde edilen hasılat köylünün değil de, partinin olacaktı, buna karşılık köylü bağlı olduğu kooperatiften uzaklaşmıyacaktı. Bunun dışında denildiği gibi her şey köylü yoldaşmdı.

Sevgili Yoldaşlar, kolektif tarım yöntemi ile beklenen sonuç elde edilememiştir. Komünist rejimde tarım o kadar kısır verim verdi ki, denilene inanırsak, canı cehenneme gönderilen Çar'ın zamanındakinin ancak yarısı elde edilmişmiş!

Yoldaşlar, şimdi kafanızda şu sorunun belirmediğini görüyoruz: Peki, neden?

Yanıtı açık:

"Havalar."

Evet, Yoldaşlar, son yetmiş yıl içinde hasatın bu kadar kötü olmasına neden, kötü havalardır. Daha doğrusu, deli gibi esen hava. Elbetteki havaların neden olmadığını ileri süren ideologlar çıkmamış değildir, ama bunlar alfabetik sıraya göre yok edildi. Çünkü bu uzmanlar, Rusya'daki silolara depo edilmiş buğdaydan söz ederlerken, Amerika'dan ithal edilmiş olan on milyon ton buğdayı hesaba katmayı unutmuşlardır!

Bu memnun edici zirai çözümle daha beş kuşak idare edilebilirdi, şayet bu yeni görüş açısı ile insan denen yaratığa gereken sosyolojik önem verilmeye kalkışılmasaydı. Çünkü Yoldaşlar, dialektik gerçek şunu kanıtlamaktadır ki, bir insan, işgücünün meyvalarını başkasına kaptırmadığı sürece, daha ve-

rimli çalışır. Bunun çok şaşırtıcı, dehşet verici, itici ama tartışma götürmez olduğu gerçeğine varılmıştır. Parti laboratu-
arlarında yapılan geniş kapsamlı dialektik-materyalist araştır-
ma sonucunda da bunun böyle olduğu kesin olarak kanıtlan-
mıştır.

Sözünü ettiğim araştırmanın sonucunun doğruluğu, parti-
nin, kooperatife bağlı köylülere, evlerinin önündeki bahçele-
re istediklerini ekip biçmeleri ve bunu kendi hesaplarına pa-
zarlarda satmalarının izin verilmesinden de anlaşılmaktadır.
Bunun da bir şartı vardı: Bu yarı-kapitalist hasatın hiç bir za-
man kolektif çalışmayla elde edilmiş olanın yüzde onunu aş-
mayacaktır!

İşte böyle Sevgili Yoldaşlar, bugün bu deneyin başarıya
ulaşmış olduğunu söyleyebiliriz. En son istatistiklere göre,
halen bu küçük bahçelerden elde edilenin tüm Sovyet tarım
veriminin yüzde ellisinden az olmadığı anlaşılmaktadır. Bu
şaşırtıcı netice için bir açıklama gerektiği bilindiğinden, parti
bunu da halletmiştir: Unutulmayan en son 1 Mayıs törenin-
de gurur duyduğumuz ideolojik bilim adamlarımız, "Bahçe-
lerden gelen şaşırtıcı verim" bilmecesini ele almışlar ve prag-
matik analizlerden sonra bunun sekizinci dünya harikası ol-
duğu kanısına varmışlardır.

Bu konuda da elbetteki ayrı kanılarda olanlar yok değildi, sayın Yoldaşlar. Bizim kolektif liderlerimizin bazıları, tarım alanındaki kişisel başarıyı rastlantı olarak, hatta futbolda denildiği gibi, kendi sahasında oynamanın avatajı diye değerlendirdiler. Neyse, onlar bu bilmeceyi sökmek için uğraşa dursunlar, bu ara evler önündeki bahçeler yeşerdikçe yeşerdi ve kooperatife ait olan tarlaları da adeta yuttu.

Aynı derecede çözülmesi zor bir bilmece de, Halk Cumhuriyeti Macaristan'da oluşanlardır. Belki unutmamışsınızdır Yoldaşlar, bu küçük ülkenin batı ortamı bir bolluk içinde oluşu, sosyalist saftakilerin fena halde gözüne batmaktaydı. Çünkü Macarlar bütün bu yüksek yaşam düzeylerine karşı, hala marksist-leninist ve buna benzer diğer prensiplere sadık olduklarını iddia etmekteydiler.

Haliyle kafalarda bir soru gelişti:

Zamanında kendilerince rejime karşı ayaklanıp, Ruslar tarafından esaslı bir sopa yedikten sonra nasıl kapitalist bir refaha kavuşmayı başarabilmişlerdi? Bunun yanıtı Yoldaşlar, Budapeşte'de kurnazca defterin uydurulmuş dialektik bir dümen olduğudur. Dünyaya gulaş yemeği ile yüksek kalite Humoristler* tanıtmış olan bu küçük halk topluluğu şöyle düşündü:

"Bu yöntemi neden sadece tarımda uygulayalım? Evin önündeki bahçeyi ekip biçme prensibini pekala başka alanlarda da deneyebiliriz, örneğin ticaret ve sanayide."

Size ne anlatayım Yoldaşlar, işte bu düşünce ideolojik bir bomba gibi patladı. Başta bu küçük Macar işletmelerine sekiz yardımcıdan fazlasını kullanmamaları tembih edildi. Derken fabrikalar 16 işçi kullanma izni istediler, bu elbetteki başarılı sosyalizmin prensiplerine oldukça ters düşmektey-

* Taşlama yazarı.

di ama bu küçük işletmelerin gelirinin, sosyal brüt gelirin üçte ikisini oluşturduğu saptanınca, bu işletmelere 32, 64, 128, 256, 512, 1024, 2048 ve 4096 işçi kullanma izni verildi. Eğer yanlış bilgi verilmediyse, bugün Macaristan'daki özel firmaların çalıştırdıkları işçi sayısı 81290 mış. Bundan fazlasına da sanıyorum izin verilmemekteymiş!

Halk demokrasi safında üzücü politik gelişmelerden sonra, özel küçük bahçelerin içinden mantar gibi fabrikalar fişkırmaktaymış.

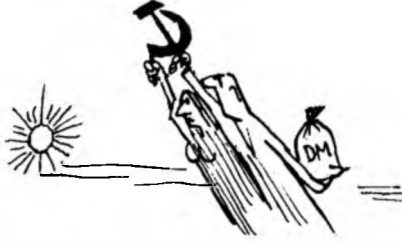
İşte budur işin sırrı Yoldaşlar, atılan bu adım dialektik-materyalist prensiplere denk getirilerek uygulanmıştır. İnsanlar daha ne kadar kendilerini kandırmaya çalışabilirler? Tarımda, ticarete ve endüstride olsun, böyle işletmeler bütün proleterlere, sizin denileceğine, bir tek proletere teslim edilmiş olsaydı, her alanda en azından % 15 daha çok verim elde edilmiş olunacaktı. İstesek de istemesek de şunu kabul etmeliyiz Yoldaşlar, bir insanın ta derininde hayat düzeyini düzeltmek arzusu yatar.

İnanın bana Yoldaşlar, bu gerçeğe varılmış olması, fermuarın icadı kadar ortalığı sarsıcıdır.

Yalnız şunu da söylemek isterim ki, bu gelişme kesin olarak sosyalizmin başarısızlığı olarak nitelendirilmesin. Çünkü biz insanlarımızı ahlak dışı, rüşvet yiyici materyalizmden uzaklaştırıp, lanet olası paraya sırt çevirmeyi bir yaşam gayesi olarak almalarını aşılama istemekteyiz.

Marksist-Leninist ve bunun gibi prensiplerle yetiştirilmiş olan son beş kuşak sonucunda yepyeni bir Sovyet insanı şekillenmiştir: Onun için her şey para değildir. Hayır, bu yeni Sovyet insanı altın, değerli taş, spor araba ve video kamera da sevmektedir. Tabii bu sıraladıklarım istek paletinin bir kısmı. Sovyet insanı, özgür dünyadaki tüketimin artık yabancı

olmadığı gibi, borsa ve karaborsayı da, ötekiler kadar, belki de daha iyi tanımaktadır. Bu yeni insan tipini, yeni baştan organize edilen ve özellikle Batı'ya özgü krediye dayanan halk ekonomisine ayak uydurtmak, dünya çapında uygulanmış olan Marksizm'in organik olarak eriyip gittiği anlamına gelir.

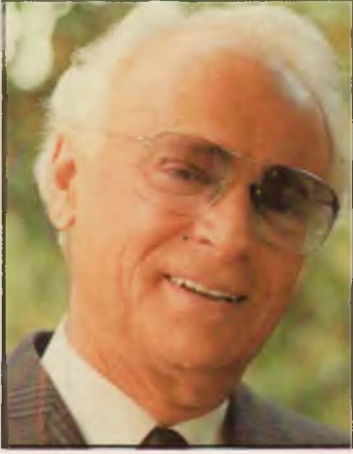

Sayın Yoldaşlar, şu an dialektik analizimin özüne varmış bulunmaktayım. Gelin, klasik kapitalist prensiplere sadık kalmak üzere, sınıf farkı gözetilmeyen sosyalist bir toplum kurmak için hepimiz el ele verelim Yoldaşlar.

Toplantı sona ermiştir Yoldaşlar. Sigara içebilirsiniz.

Dünyaca tanınmış yazar, Ephraim Kishon, bir zamanlar dünyayı titreten sosyalizm, komünizm gibi rejimlerin yerle bir oluşunu alaycı ifadesi ile en iyi şekilde dile getiriyor.

Ephraim Kishon'un bu en yeni kitabı kendi yaşadığı acı gerçeklerin gülünç yanlarıyla, onun en güzel öykülerini biraraya getiriyor.

"Bütün bunlar bir karabasan, ikinci sınıf bir korku filmi miydi? Yani yüzleri şekilsiz, fosilleşmiş, göğüslerinde sayısız parlak nişanlı generaller gerçekten evrenin efendileri miydi? Gerçekten Romanya'da kana susamış Drakula yaşadı mı? Sıradan bir sigortacı olan Erich Hoenecker gerçekten korku saçan bir zalim miydi?"

